ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА
АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

РЕГІОНАЛЬНА ДОПОВІДЬ ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА МІСТА КИЄВА У 2025 РОЦІ

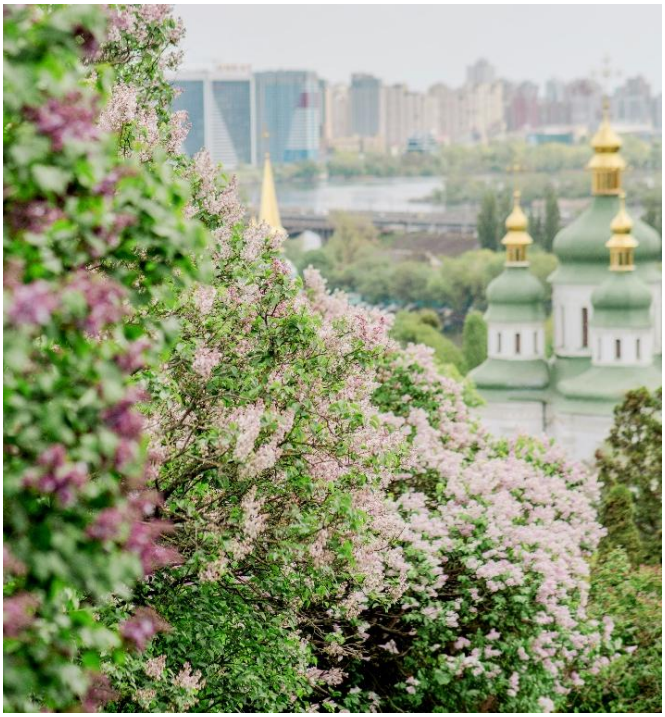

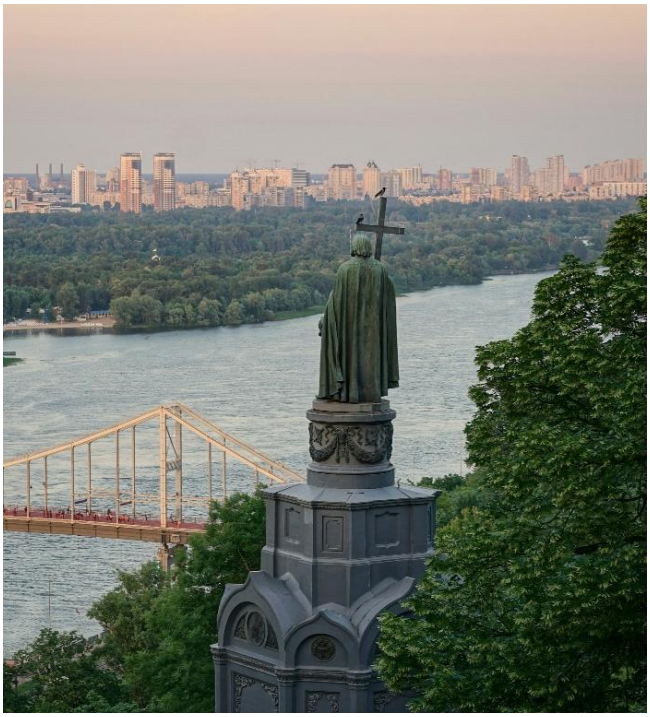

2026

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО 5

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ 6

1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості території 7

1.2. Соціальний та економічний розвиток території 12

2. АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ 13

2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря 13

2.2. Транскордонне забруднення атмосферного повітря 15

2.3. Якість атмосферного повітря в населених пунктах 16

2.4. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря 32

2.5. Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини та біорізноманіття 32

2.6. Державна політика та заходи у сфері поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря 33

3. ЗМІНА КЛІМАТУ 35

3.1. Тенденції зміни клімату 35

3.2. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату 35

3.3. Політика та заходи у сфері охорони озонового шару 37

4. ВОДНІ РЕСУРСИ 39

4.1. Водні ресурси та їх використання 39

4.2. Забруднення поверхневих вод 53

4.3. Стан поверхневих вод 56

4.4. Державна політика та заходи щодо поліпшення стану водних об'єктів 59

5. ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ТА ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ, РОЗВИТОК ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ 60

5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі 60

5.1.1. Загальна характеристика 60

5.1.2. Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття 61

5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття 62

5.1.4. Формування національної екомережі 67

5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу 68

5.2.1. Загальна характеристика рослинного світу 68

5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів та інших рослинних ресурсів 70

5.2.3. Охорона та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів 76

5.2.4. Охорона природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України 88

5.2.5. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень 89

5.2.6. Інвазійні чужорідні види рослин у флорі в межах міста Києва 94
5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу 96
5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу 96
5.3.2. Стан і ведення мисливського господарства 97
5.3.3. Стан і ведення рибного господарства 97
5.3.4. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів 98
5.3.5. Охорона, використання та відтворення водних біоресурсів 114
5.3.6. Інвазійні чужорідні види тварин у фауні в межах міста Києва 115
5.4. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні 117
5.4.1. Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду 117
5.4.2. Водно-болотні угіддя міжнародного значення 119
5.4.3. Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина 119
5.4.4. Формування Смарагдової мережі 119
5.4.5. Еколого-освітня та рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду 120
6. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ҐРУНТИ 123
6.1. Структура та стан земель 123
6.2. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти 126
6.3. Державна політика та заходи у сфері охорони земель 126
7. НАДРА 128
7.1. Мінерально-сировинна база 128
7.2. Система моніторингу геологічного середовища 128
8. ВІДХОДИ 131
8.1. Структура утворення та накопичення відходів 131
8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення) 132
8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів 135
8.4. Державна політика та заходи у сфері поводження з відходами 136
9. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА 138
9.1. Екологічна безпека як складова національної безпеки 138
9.2. Об'єкти підвищеної небезпеки 138
9.3. Радіаційна безпека 142
9.4. Екологічна безпека на територіях, які зазнали впливу внаслідок збройної агресії проти України 142
9.5. Державна політика та заходи з забезпечення екологічної безпеки 144
10. ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ 145
11. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ 147

12. ЕНЕРГЕТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ 148

13. ТРАНСПОРТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ 151

14. СТАЛЕ СПОЖИВАННЯ ТА ВИРОБНИЦТВО 154

15. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА 155

15.1. Національна та регіональна екологічна політика 155

15.2. Удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища 156

15.3. Державний нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища 157

15.4. Виконання державних цільових екологічних програм 158

15.5. Державна політика у сфері моніторингу навколишнього природного середовища 158

15.6. Оцінка впливу на довкілля 159

15.7. Економічні засади природокористування 160

15.8. Технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки 160

15.9. Державне регулювання природокористування 160

15.10. Стан та перспективи наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища 161

15.11. Участь громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються охорони навколишнього природного середовища 161

15.12. Екологічна освіта та інформування 162

ВИСНОВКИ 165

ВСТУПНЕ СЛОВО

Природне середовище – це необхідна складова життя людини, адже саме воно є важливою передумовою існування і джерелом людських ресурсів. Під впливом різних факторів відбуваються небажані зміни в природному середовищі, які порушують екологічну рівновагу і тим самим завдають великої шкоди генофонду всього живого, зокрема й людини. Тому проблеми гармонізації відносин між суспільством і природою, охорони навколишнього середовища, екологічної безпеки набувають глобального значення, потребують об'єднання зусиль спільноти задля збереження екологічної рівноваги.

Охорона довкілля, раціональне використання природних ресурсів, а також створення належних умов екологічної безпеки життєдіяльності людини є ключовими передумовами сталого економічного й соціального розвитку. Ці завдання напряму пов'язані з підвищенням якості життя населення, збереженням здоров'я людей та формуванням сприятливих умов для майбутніх поколінь.

Діяльність Департаменту спрямована на стабілізацію та поступове поліпшення екологічного стану міста, на раціональне використання й відтворення усіх видів природних ресурсів, а саме: на охорону та збереження атмосферного повітря, збереження та невиснажливе використання ландшафтів земель та ґрунтів, поверхневих та підземних вод, охорону та невиснажливе використання об'єктів тваринного і рослинного світу, збереження біорізноманіття та формування екологічної мережі.

Особливу увагу приділено питанню прозорості та відкритості інформації для громадськості. З цією метою щороку готується та публікується Доповідь про стан навколишнього природного середовища в місті Києві. У ній узагальнюються результати спостережень, аналізується динаміка змін стану довкілля, висвітлюються проблеми та шляхи їх вирішення. Це дозволяє не лише інформувати мешканців столиці, а й формувати екологічну свідомість, стимулювати громадську активність у питаннях охорони природи.

Таким чином, охорона навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки є стратегічним завданням, що визначає перспективи розвитку міста й країни загалом.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Дата утворення 482
Територія, км^2 826,35
Кількість адміністративно-територіальних одиниць – 10
Щільність населення, тис осіб на 1 км^2 3,6 (станом на 01.01.2022)

Чисельність населення

Назва міста	Чисельність наявного населення, тис. осіб [1]	Щільність наявного населення, тис осіб/ км^2
1	3	4
Райони		
Голосіївський	253,272	1,583
Дарницький	347,684	2,674
Деснянський	365,193	2,484
Дніпровський	356,368	5,319
Оболонський	316,242	2,901
Печерський	165,348	8,267
Подільський	210,347	6,187
Святошинський	340,580	3,339
Солом'янський	386,647	9,666
Шевченківський	210,620	7,801
Усього по місту Києву	2952,301	***3,531***

[1] Беручи до уваги закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни», Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», та, ураховуючи ситуацію, що склалася у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації починаючи з даних за лютий 2022 року, яка розміщується на офіційному вебсайті Головного управління статистики у місті Києві (www.kyiv.ukrstat.gov.ua).

Органи державної статистики поновлять оприлюднення статистичної інформації у повному обсязі після завершення встановленого законом терміну для подання статистичної та фінансової звітності.

1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості території

Київ – столиця та найбільше місто України. У системі адміністративно-територіального устрою України Київ має спеціальний статус, визначений Конституцією України та Законом України «Про столицю України – місто-герой Київ».

Місто Київ з висоти пташиного польоту

Місто розташоване в центрі східної Європи на берегах річки Дніпро, у середній течії Дніпра (Канівське водосховище), у північній Наддніпрянщині. Сучасний Київ, де сьогодні мешкає понад 2,9 млн людей, входить до числа десяти найбільших міст Європи. Площа території столиці, в межах міської смуги, становить 826,35 км^2.

Визначальними даними щодо розмірів міста є протяжність міської території з півночі на південь і зі сходу на захід: в обох напрямках вона практично однакова і сягає біля 42 км. Теоретично це визначає деяку відмінність у температурі повітря на межах міста.

Своєрідність і різноманітність природних умов Києва пов’язані з його розташуванням на межі фізико-географічних зон: лісостепової та мішаних лісів. Північна частина міста розташована на Поліській низовині, південно-західна (правобережна) – на Придніпровській височині, південно-східна (лівобережна) – на Придніпровській низовині.

Основною особливістю Києва є наявність великої гідрографічної «осі» – річки Дніпро, яка поділяє територію міста на дві частини – правобережну і лівобережну.

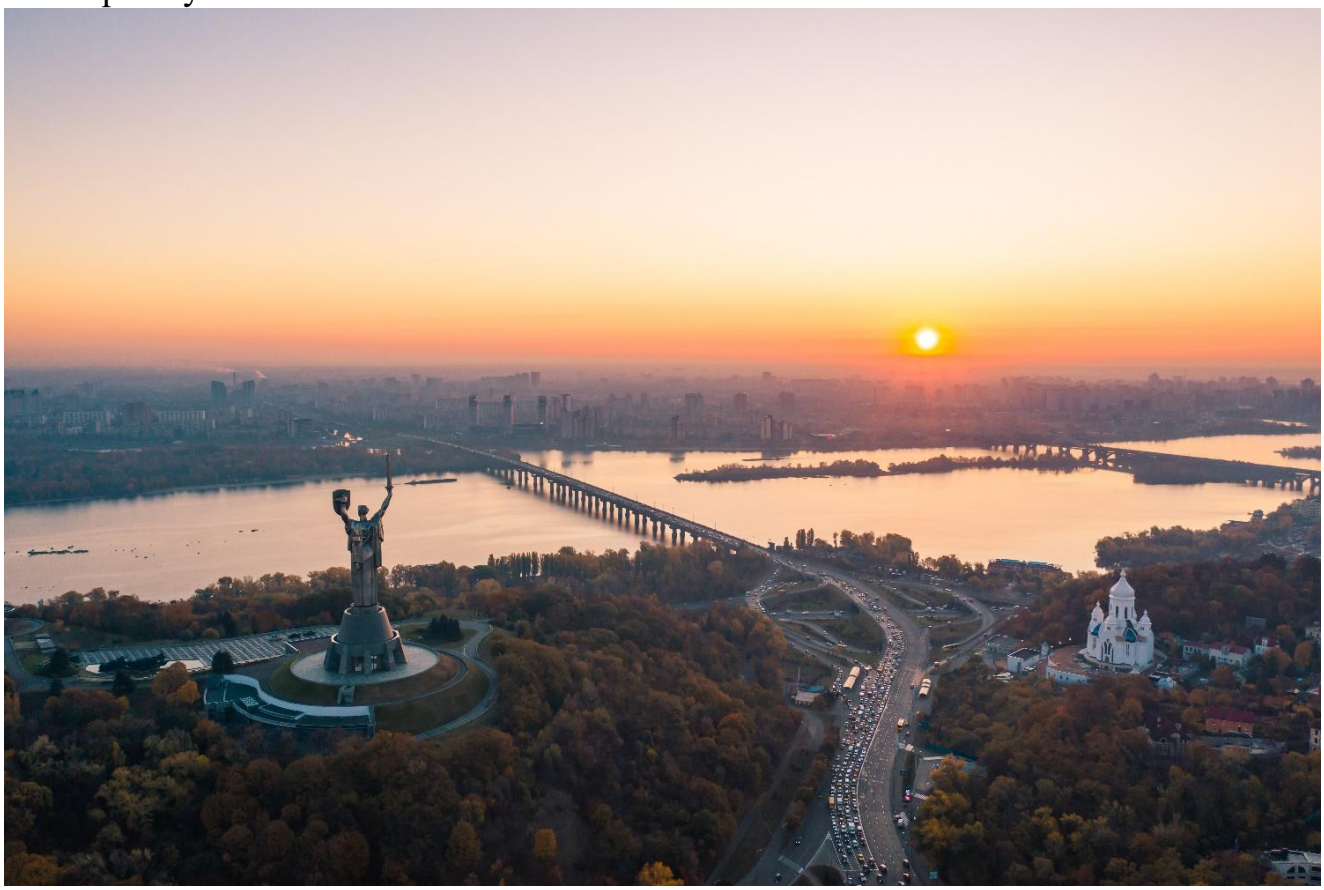

Місто Київ з висоти пташиного польоту

Своєрідність і різноманітність природних умов Києва пов’язані з його розташуванням на межі фізико-географічних зон: лісостепової та мішаних лісів. Північна частина міста розташована на Поліській низовині, південно-західна (правобережна) – на Придніпровській височині, південно-східна (лівобережна) – на Придніпровській низовині.

Основною особливістю Києва є наявність великої гідрографічної «осі» – річки Дніпро, яка поділяє територію міста на дві частини – правобережну і лівобережну.

Поверхня правобережної частини міста – підвищена платоподібна рівнина, розчленована ярами та балками, долинами невеликих річок, лівобережної – низовинна рівнина. Характерні форми рельєфу правобережжя – пагорби, які кияни називаються горами, зокрема, Печерська (її висота найбільша – 197,7 м над рівнем моря (площа Слави), Старокиївська (188 м), Батиєва (176 м), Хоревиця (174 м), Багринова (170 м), Щекавиця, Замкова, Звіринецька, Чорна, Черепанова, Лиса.

Значну відмінність висотного положення окремих частин міста спричинила доволі значну ерозію земної поверхні – передусім на правобережжі. Наслідком стало поширення ярів, яких налічується близько 50. Довжина найбільших ярів сягає 2-3 км, глибина 45-50 м. Найвідоміші яри – Бабин, Протасів, Реп’яхів, Звіринецький, Кмитів, Юрківський та інші. Чимало в місті й балок з дещо меншою крутістю схилів: Сирецька, Совська, Наводницька, Мишоловська.

Найнижчі ділянки міста відповідають рівню води в Дніпрі – близько 92 м над рівнем моря.

У геологічному відношенні місто Київ з прилеглими до нього територіями розташований у зоні стику двох регіональних структур північно-східного схилу Українського кристалічного щита та південно-західного борту Дніпровсько - Донецької западини. Межею між ними слугує Дніпровська зона розломів північно-західного простягання. Завдяки цьому Київ знаходиться у досить спокійній тектонічній зоні.

Ґрунтовий покрив Києва є вельми строкатим, зважаючи на різноманітність природних умов. Північним околицям міста, що тяжіють до Полісся, властиві дерново-підзолисті ґрунти, сформовані переважно під хвойними лісами. На правобережній високій частині міста панують звичні для більшої частини України ґрунти – чорноземи. Утворились вони переважно на дуже своєрідних пухких, добре провітрюваних і відносно сухих суглинках – лесові відкладення. У природних київських лісопарках поширені темно – сірі лісові ґрунти, що утворились під пологом широколистяних лісів.

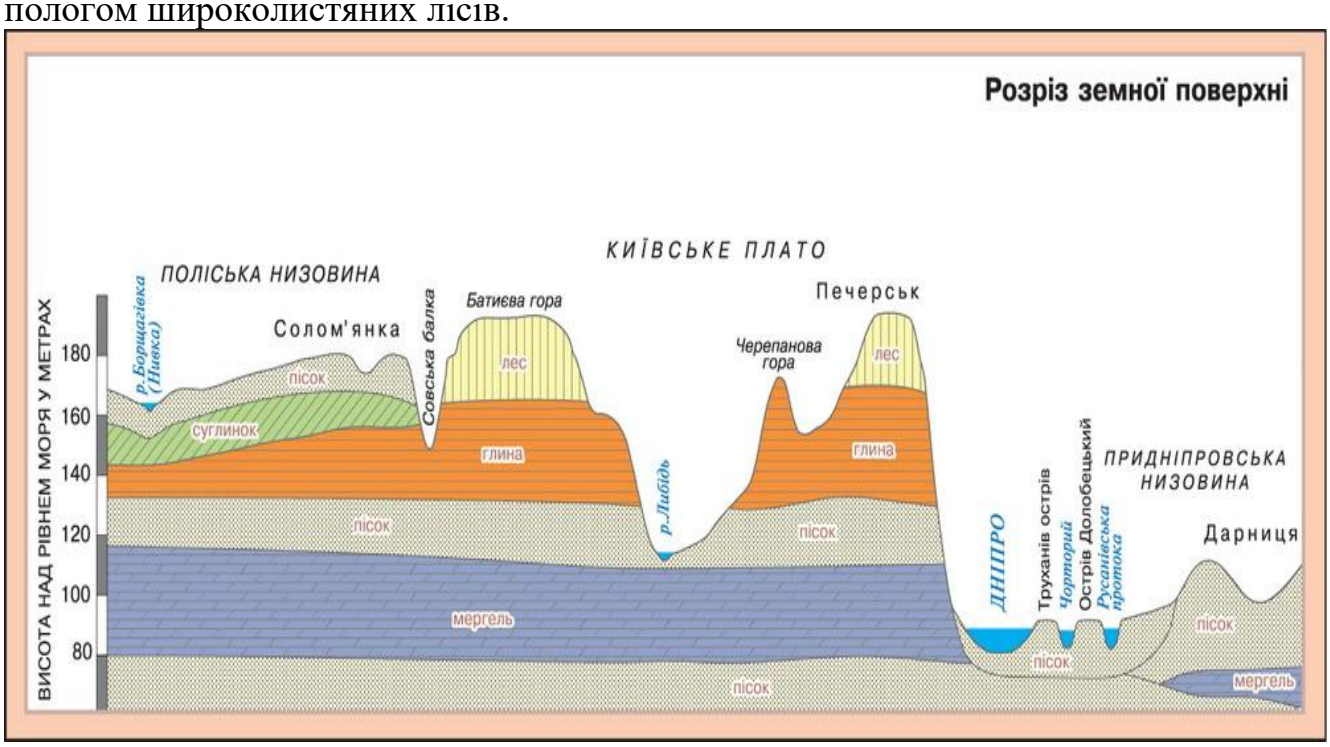

Розріз земної поверхні на території міста Києва

Місто Київ є багатим на водні ресурси: існують значні запаси підземної води; окрім цього, великою є кількість поверхневих водних об'єктів: річок, озер, ставків.

Гідрографічна мережа району представлена Канівським водосховищем (річка Дніпро), річками його басейну (Десна, Либідь, Борщагівка (Нивка), Сирець, Горенка, Віта, Котурка), озерами, болотами, ставками і каналами. Дніпро і його долина мають істотний вплив на природні умови Києва і дислокацію елементів його житлово-промислової агломерації.

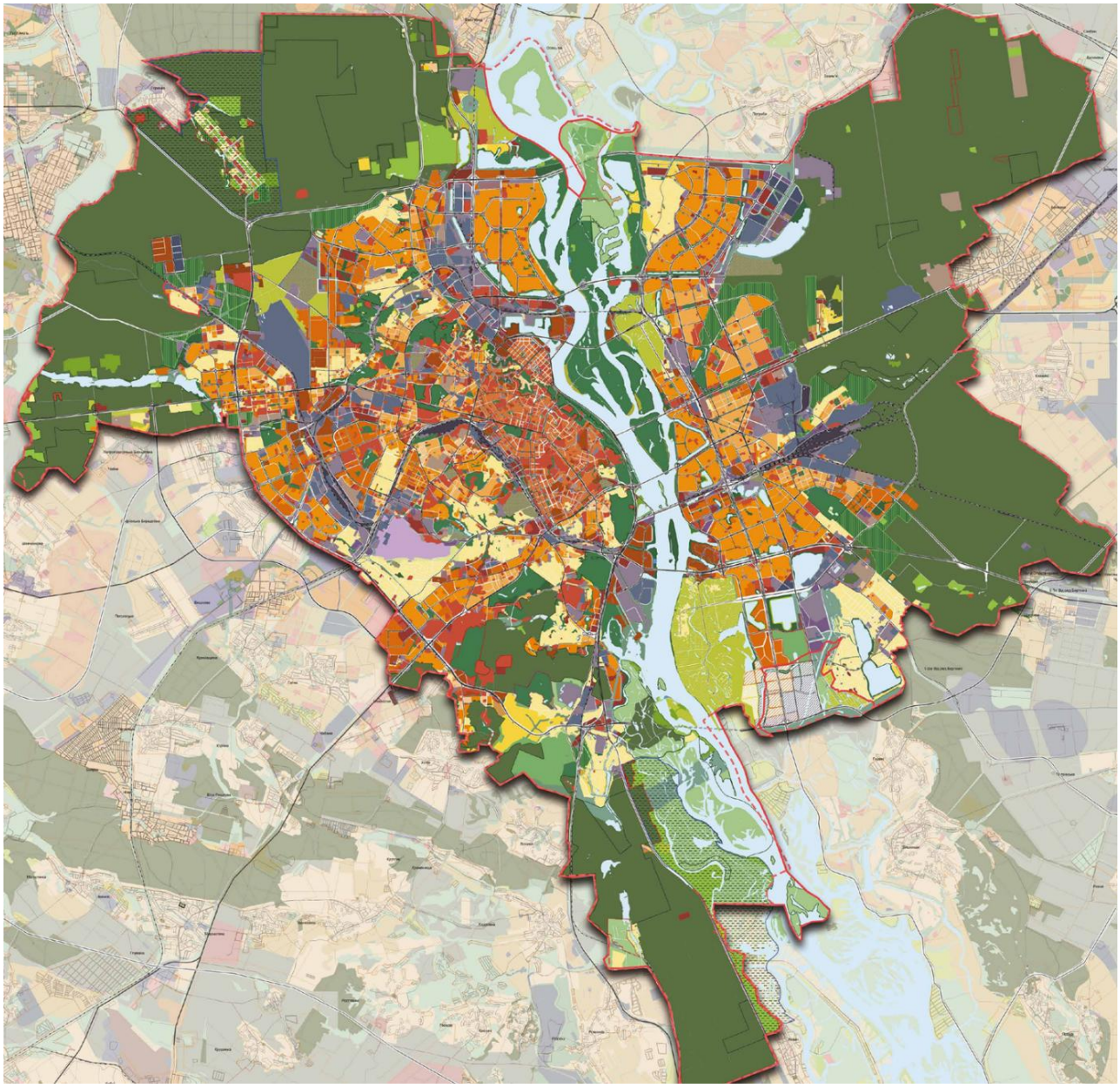

Мапа міста Києва

Характерним для режиму всіх річок є чітко виражена весняна повінь, низька літня межень, дещо підвищені рівні восени через сезонні дощі. Живлення річок змішане з переважаючим живленням ґрунтовими водами.

Місто Київ характеризується помірно континентальним кліматом з теплим літом і м'якою зимою, оптимальною зволоженістю. Відчутний вплив на клімат Києва має Канівське водосховище. Велика рухома водна площа сприяє формуванню бризового перенесенню повітря: вдень різниця температур між водою та суходолом створює потоки свіжого вологого повітря до міста. Протягом року переважає антициклонічна діяльність, якій властива доволі стійка, малохмарна погода.

Існування та орієнтація долини Дніпра впливає на напрямок вітру. Останнє засвідчують дані спостережень на метеостанції Вишгород, що розташована саме в цій долині – на греблі Київського гідровузла. Тут доволі значною є повторюваність північного вітру, який за напрямком збігається з орієнтацією річкової долини.

Місто Київ відноситься до І кліматичного району (Північно – західний – Полісся, Лісостеп).

Взимку в Києві утворюється сніговий покрив, середня висота покриву в лютому 5-10 см, максимальна – 84 см (1940).

Рівень сумарної сонячної радіації взимку порівняно невеликий – близько 300 МДж/м^2, протягом весни збільшується і може сягати 1340 – 1500 МДж/м^2. Влітку відбувається подальше збільшення притоку тепла і в липні – серпні він становить близько 1720 МДж/м^2. Восени надходження сумарної радіації помітно знижується, у жовтні – листопаді її рівень в 1,5 – 2 рази менший, ніж навесні. Середня місячна температура повітря +9,2^{0}С.

Київ належить до районів України із достатнім рівнем зволоження, з характерною кількість опадів за рік 500 – 600 мм. Близько 70% усієї кількості опадів випадає в теплий період, 30% припадає на холодні місяці року.

Але, процес глобального потепління вніс корективи у кліматичні характеристики міста. Найбільш яскраво це простежується на прикладі змін температури повітря. При аналізі зміни температури за останній кліматичний період 1991-2020 рр. у порівнянні із попереднім періодом 1961-1990 рр., які є стандартними кліматичними нормами, згідно рекомедацій Всесвітньої метеорологічної організації, можна простежити наступне.

За останні 30 років січень потеплішав на 2,4ºС відносно кліматичної норми 1961-1990 рр. Липень потеплішав на 2,0ºС у порівнянні з попереднім періодом. Це дає можливість зробити висновок, що середня температура повітря за літо та зиму у Києві в останні роки підвищилася на 1,7ºС та 1,5ºС відповідно ніж у попередній 30-ти річний період 1961-1990 рр. весна та осінь у столиці потеплішали на 1,2ºС та 0,7ºС відповідно. Річна температура повітря зросла на 1,3ºС і складала 9,0ºС.

Різниця між нормами середньої місячної температури повітря (ºС), місячної кількості опадів (мм) у Києві по сезонах та їх тривалість

Показники	Сезони	Зима	Весна	Літо	Осінь	Рік
Температура	1991-2020	-2,5	9,4	20,4	8,7	9,0
	1961-1990	-4,0	8,2	18,7	8,0	7,7
	відхілення	***1,5***	***1,2***	***1,7***	***0,7***	***1,3***
Опади	1991-2020	123	147	198	150	618
	1961-1990	147	141	230	133	650
	відхілення	***-24***	***6***	***-32***	***17***	***-32***
Початок / Закінчення	1991-2020	29.11-28.02	01.03-10.05	11.05-15.09	16.09-28.11	
	1961-1990	01.12-15.03	16.03-14.05	15.05-08.09	09.09-30.11	
09.09-30.11 Тривалість	1991-2020	92	71	118	74	
	1961-1990	105	60	107	83	
	відхілення	***-13***	***11***	***11***	***-9***	

Іншим важливим параметром, що впливає на клімат – кількість опадів. Подібно до температури повітря, тут також сталися певні зміни.

Річна сума опадів у столиці за період 1991-2020 рр. стала на 32 мм меншою ніж у період 1961-1990 рр. Серед місяців липень став сухішим на 20 мм, а травень поряд з тим став вологішим на 12 мм. Аналізуючи сезони року, літо найбільш зазнало впливу дефіциту опадів, а осінь стала більш вологою в останні роки.

Зважаючи на потепління в останні роки тривалість сезонів року у Києві за період 1991-2020 рр. дещо знінималась. Так, літо стало довшим на 11 днів, поряд з цим зима стала коротшою на 13 днів.

По функціональному використанню територія міста Києва розділяється на такі зони:

- житлову та громадську забудову;
- промислову;
- рекреаційну (лісові масиви, парки, сквери, зелені насадження загального користування, об'єкти природоохоронного фонду, водоймища).

Кожна із функціональних зон характеризується своїми особливостями, призначенням і впливом на навколишнє природне середовище.

Житлова зона характеризується висотною забудовою в центральній правобережній частині міста, на нових масивах – Оболонь, Виноградар, Теремки тощо, на Лівобережжі – масиви Троєщина, Харківський, а також приватною забудовою, яка розташована переважно на околиці міста по його периметру.

1.2. Соціальний та економічний розвиток території

Чисельність населення міста Києва станом на 01 січня 2022 року становила 2952301 осіб.

	Наявне населення (осіб)		Постійне населення (осіб)	
	на 1 січня 2022 року	на 1 лютого 2022 року (попередні дані)	на 1 січня 2022 року	на 1 лютого 2022 року (попередні дані)
Місто Київ	2952301	2950702	2910994	2909395
Райони				
Голосіївський	253272	253124	251174	251026
Дарницький	347684	347512	341185	341013
Деснянський	365193	364887	362303	361997
Дніпровський	356368	356190	354639	354461
Оболонський	316242	316104	313368	313230
Печерський	165348	165360	160625	160637
Подільський	210347	210425	206937	207015
Святошинський	340580	340399	334660	334479
Солом´янський	386647	386496	384601	384450
Шевченківський	210620	210205	201502	201087

*Беручи до уваги закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни», Указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», та, ураховуючи ситуацію, що склалася у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, органи державної статистики призупинили оприлюднення окремої статистичної інформації починаючи з даних за лютий 2022 року, яка розміщується на офіційному вебсайті Головного управління статистики (www.kyiv.ukrstat.gov.ua). Органи державної статистики поновлять оприлюднення статистичної інформації у повному обсязі після завершення встановленого законом терміну для подання статистичної та фінансової звітності.

2. АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Закон України «Про охорону атмосферного повітря» спрямований на збереження та відновлення природного стану атмосферного повітря, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення екологічної безпеки та запобігання шкідливому впливу атмосферного повітря на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Існують два головні джерела забруднення атмосфери: природний і штучний (антропогенний).

Шкідливі речовини за ступенем дії на організм людини поділяються на 4 класи: 1) особливо небезпечні; 2) високо небезпечні; 3) помірно небезпечні; 4) мало небезпечні. Для кожної речовини, що забруднює атмосферне повітря встановлено два нормативи: максимально разова та середньодобова межі допустимої концентрації. Найбільша концентрація кожної шкідливої речовини не повинна перевищувати максимальну разову межу допустимої концентрації.

Нижче наведені таблиці, які показують динаміку обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, основних забруднювачів атмосферного повітря у місті Києві та викиди за видами економічної діяльності.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря
за 2025 рік та два попередніх

Показники	2023[1] рік	2024[1] рік	2025[1] рік
1	2	3	4
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	172	112	115
другої групи	28	39	31
третьої групи	144	73	84
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис.т	27,7	35,6	27,8
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км^2, т	33,1[2]	42,5[2]	33,6[2]
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг	9,4[3]	12,1[3]	9,4[3]

[1] Беручи до уваги закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни», Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 2102-IX із 05 години 30 хвилин 24.02.2022 в Україні введено воєнний стан, який станом на сьогодення відповідними Указами Президента продовжено з 08.02.2025 на 90 діб та з 09.05.2025 на 90 діб та, ураховуючи ситуацію, що склалася у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації починаючи з даних за лютий 2022 року, яка розміщується на офіційному вебсайті Головного управління статистики у місті Києві (www.kyiv.ukrstat.gov.ua). Органи державної статистики поновлять оприлюднення статистичної інформації у повному обсязі після завершення встановленого законом терміну для подання статистичної та фінансової звітності.

[2] Дані уточнені.

Основні забруднювачі атмосферного повітря за 2025 рік

№ з/п	Назва об'єкта	Частка викидів забруднюючої речовини			Частка оснащення джерел викидів газоочисними установками (ГОУ), %	Ефективність роботи ГОУ, %	Зменшення обсягів викидів за рахунок впровадження природоохоронних заходів, т/рік *	
		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %	до загального обсягу викидів населеного пункту, %			очікуване	фактичне
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» ДНІПРОВСЬКИЙ	18680,3	100	-	-	-	-	-
2	СВП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» ТЕЦ-5	3619,4	100	-	-	-	-	-
3	СВП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» ТЕЦ-6	3072,9	100	-	-	-	-	-
4	ФІЛІЯ «ЗАВОД «ЕНЕРГІЯ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО»	404,8	100	-	-	-	-	-
5	ТОВ «КНАУФ Гіпс Київ»	127,1	100	-	-	-	-	-

* Графи 8, 9 заповнюються тільки щодо виконаних заходів.

Беручи до уваги закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни», Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», та, ураховуючи ситуацію, що склалася у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації починаючи з даних за лютий 2022 року, яка розміщується на офіційному вебсайті Головного управління статистики у місті Києві (www.kyiv.ukrstat.gov.ua).

Органи державної статистики поновлять оприлюднення статистичної інформації у повному обсязі після завершення встановленого законом терміну для подання статистичної та фінансової звітності.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у 2025 році[1]

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів за регіоном (забруднюючі речовини і парникові гази)	
		тис.т	відсотків до загального підсумку
1	2	3	4
Усього		27,8	100,0
1	За видами економічної діяльності, у тому числі:		

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів за регіоном (забруднюючі речовини і парникові гази)	
		тис.т	відсотків до загального підсумку
1	2	3	4
1.1	Сільське, лісове та рибне господарство	0,1	0,2
1.2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0,0	0,1
1.3	Переробна промисловість	1,0	3,4
1.4	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	25,6	92,2
1.5	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	0,4	1,5
1.6	Будівництво	0,0	0,0
1.7	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,2	0,7
1.8	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,2	0,7
1.9	Тимчасове розміщування й організація харчування	0,0	0,1
2.0	Інформація та телекомунікації	0,0	0,1
2.1	Фінансова та страхова діяльність	0,0	0,1
2.2	Операції з нерухомим майном	0,1	0,3
2.3	Професійна, наукова та технічна діяльність	0,1	0,3
2.4	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,0	0,0
2.5	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	0,0	0,0
2.6	Освіта	0,0	0,0
2.7	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,0	0,1
2.8	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,0	0,0
2.9	Надання інших видів послуг	0,1	0,2

[1] Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

2.2. Транскордонне забруднення атмосферного повітря

Спостереження за транскордонним перенесенням забруднювальних речовин в Україні проводяться на метеорологічних станціях Світязь (село Світязь Ковельського району Волинської області) та Рава – Руська (село Шабельня Львівського району Львівської області).

2.3. Якість атмосферного повітря в населених пунктах

Моніторинг забруднення атмосферного повітря у м. Київ проводився Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського на 15-ти стаціонарних постах (ПСЗ), які розташовані у 8-ми районах столиці. Для визначення забрудненості повітря у 2025 році було відібрано і проаналізовано 75580 проб. На ПСЗ №20 (Деміївська площа), спостереження проводились не в повному обсязі через відключення їх від електроенергії. З 1 квітня ПСЗ №10 (вул. Межигірська, 56/60) припинив свою діяльність.

На 14-ти стаціонарних постах визначався вміст основних забруднювальних домішок – завислих речовин, діоксиду сірки, оксиду вуглецю і діоксиду азоту, на одному посту – вміст розчинних сульфатів. За вмістом специфічних речовин – сірководню, фенолу, фтористого водню, хлористого водню, аміаку, формальдегіду, важких металів: свинцю, мангану, хрому, заліза, кадмію, міді, нікелю, цинку спостереження проводились на окремих постах з урахуванням викидів промислових підприємств, розташованих поблизу ПСЗ, а також у районах проходження найбільш завантажених автомагістралей міста.

Загальний рівень забруднення повітря у м. Київ за індексом забруднення атмосфери (ІЗА) у 2025 році оцінювався як підвищений.

Загалом по Києву перевищення середньодобових гранично допустимих концентрацій (ГДКс.д.) спостерігалось з діоксиду азоту у 2,5 рази, діоксиду сірки та формальдегіду – у 1,4 рази (табл. 1). Це речовини 2 і 3 класів небезпеки і такі, які протягом усього року найбільше забруднювали атмосферне повітря.

Протягом року середньорічні концентрації завислих речовин на постах були на рівні 0,4-0,5 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація завислих речовин дорівнювала 0,4 ГДКс.д. Максимальні концентрації на постах міста були у межах 0,2-0,4 ГДКм.р. (табл.2).

Вміст діоксиду сірки за середньорічними концентраціями перевищував рівень відповідної ГДКс.д. на всіх постах, крім ПСЗ №5 (проспект Науки, поблизу метеомайданчику обсерваторії). Найбільші середньорічні концентрації діоксиду сірки спостерігались на проспектах Берестейському (ПСЗ №11) та Оболонському (ПСЗ №17) та на вулиці Олександра Довженка (ПСЗ №2) – 1,6 ГДКс.д, на площах Галицькій (ПСЗ №6) та Бессарабській (ПСЗ №7), вулицях Гетьмана Павла Полуботка (ПСЗ №3), Інженера Бородіна (ПСЗ №4), Каунаській (ПСЗ №9) та Семена Скляренка (ПСЗ №21) – 1,5 ГДКс.д. На інших постах середньорічні концентрації були у межах 1,3-1,4 ГДКс.д., на проспекті Науки – 0,2 ГДКс.д. Максимальні концентрації на постах міста становили 0,2-0,4 ГДКм.р

З оксиду вуглецю протягом року середньорічні концентрації на постах були у межах 0,2 – 0,6 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація оксиду вуглецю становила 0,4 ГДКс.д. Максимальні разові концентрації зареєстровані в районі Гідропарку (ПСЗ №15) на рівні 4,7 ГДКм.р., на вулиці Каунаській – 2,2 ГДКм.р., на бульварі Лесі Українки (ПСЗ №8) – 2,0 ГДКм.р., на Галицькій площі – 1,8 ГДКм.р., на вулиці Семена Скляренка – 1,6 ГДКм.р., на вулиці Інженера Бородіна – 1,2 ГДКм.р., на Берестейському проспекті – на рівні ГДК. Всього за рік з оксиду вуглецю зафіксовано 25 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 0,3% від загальної кількості спостережень за цією домішкою (в 2024 р. – 0,4%).

Найбільша кількість випадків перевищення ГДКм.р. зафіксована на ПСЗ №15 – 2,1%.

Вміст діоксиду азоту за середньорічними та максимальними концентраціями перевищував рівень відповідних ГДК майже на всіх постах. Найбільші середньорічні концентрації діоксиду азоту спостерігались на постах, які розташовані поблизу автомагістралей з інтенсивних рухом транспорту: на Бессарабській площі – 3,3 ГДКс.д., на Галицькій площі – 3,2 ГДКс.д., на бульварі Лесі Українки, вулицях Каунаській та Семена Скляренка – 3,1 ГДКс.д., на вулиці Інженера Бородіна – 3,0 ГДКс.д. На інших постах середньорічні концентрації були у межах 2,0 – 2,8 ГДКс.д., на проспекті Науки – 0,5 ГДКс.д.

Максимальні разові концентрації діоксиду азоту на рівні 2,7 ГДКм.р. відмічались на Галицькій площі, 2,6 ГДКм.р. – на вулиці Інженера Бородіна, 2,0 ГДКм.р. – на вулиці Каунаській, 1,8 ГДКм.р. – на вулиці Семена Скляренка, 1,6 ГДКм.р. – на Берестейському проспекті та у районі Гідропарку. На інших постах максимальні концентрації діоксиду азоту були у межах 1,0-1,5 ГДКм.р.; на вулиці Горіхуватський Шлях (ПСЗ №13) – 0,9 ГДКм.р. За рік з діоксиду азоту зафіксовано 569 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 4,7% від загальної кількості спостережень за цією домішкою (у 2024 р. – 9,7%). Найбільша кількість перевищення ГДКм.р. зафіксована на ПСЗ №7 – 17,9%, ПСЗ №21 – 11,6%, ПСЗ №6 – 11,3%, ПСЗ №9 – 9,8%.

Вміст фенолу, що визначався на шести постах, за середньорічними концентраціями був на рівні 0,8 ГДКс.д. Максимальні разові концентрації були у межах 0,4 – 0,5 ГДКм.р.

Вміст формальдегіду у повітрі вимірювався на 12 постах. Середньорічні концентрації цієї домішки на 11-ти постах перевищували середньодобову ГДК у 1,2-1,7 рази, на ПСЗ №5 середньорічна концентрація становила 0,5 ГДКс.д. Найбільший середньорічний вміст формальдегіду спостерігався на Бессарабській площі, проспекті Берестейському та вулиці Семена Скляренка – 1,8 ГДКс.д. Максимальні разові концентрації на всіх постах були у межах 0,3-0,8 ГДКм.р.

Середньорічні концентрації сірководню на трьох постах, де вимірювалась ця домішка становили 0,001 мг/м3. Максимальні разові концентрації були у межах 0,0025-0,0029 мг/м3 (0,3-0,4 ГДКм.р.).

Середньорічний та максимальний вміст інших специфічних домішок на постах міста не перевищував санітарно-гігієнічні нормативи і становив відповідно: з фтористого водню –0,2 ГДКс.д. та 0,1 ГДКм.р., з аміаку – 0,2 ГДКс.д. та 0,1-0,3 ГДКм.р. З хлористого водню середньорічні концентрації на постах були у межах 0,3 – 0,4 ГДКс.д., максимальні разові - 0,8-0,9 ГДКм.р.

Вміст важких металів був значно нижче рівнів відповідних середньодобових гранично допустимих концентрацій. Середньорічні концентрацій свинцю, мангану, хрому, заліза, кадмію, міді, нікелю та цинку на всіх постах і по місту були на рівні ≤0,01-0,1 ГДКс.д. Максимальні з середньомісячних концентрацій із свинцю досягали 0,3 ГДКс.д. у січні на ПСЗ №9, із свинцю, кадмію та міді – 0,2 ГДКс.д. у квітні на ПСЗ №11, у жовтні на ПСЗ №21 та у грудні на ПСЗ №7 відповідно. Максимальний вміст мангану та заліза становив 0,1 ГДКс.д.

У річному ході середньомісячних концентрацій відмічалось зростання вмісту окремих забруднювальних домішок у теплий період року: формальдегіду – з червня по вересень, фенолу – у липні-вересні. Вміст діоксиду азоту протягом усього року коливався у межах близько 2,5 ГДКс.д., з більш високими значеннями (2,7 – 3,1 ГДКс.д.) у березні та липні-серпні; з жовтня відмічалось зниження концентрацій до 2,0 – 2,3 ГДКс.д. Вміст діоксиду сірки протягом усього року коливався у межах близько 1,4 ГДКс.д. У холодний період року – з січня по березень та з листопада по грудень середньомісячні концентрації діоксиду сірки підвищувались до рівня 1,5-1,7 ГДКс.д., що пов'язано з опалювальним сезоном у місті. Вміст завислих речовин, оксиду вуглецю, фтористого водню, аміаку та важких металів протягом року мав незначні коливання.

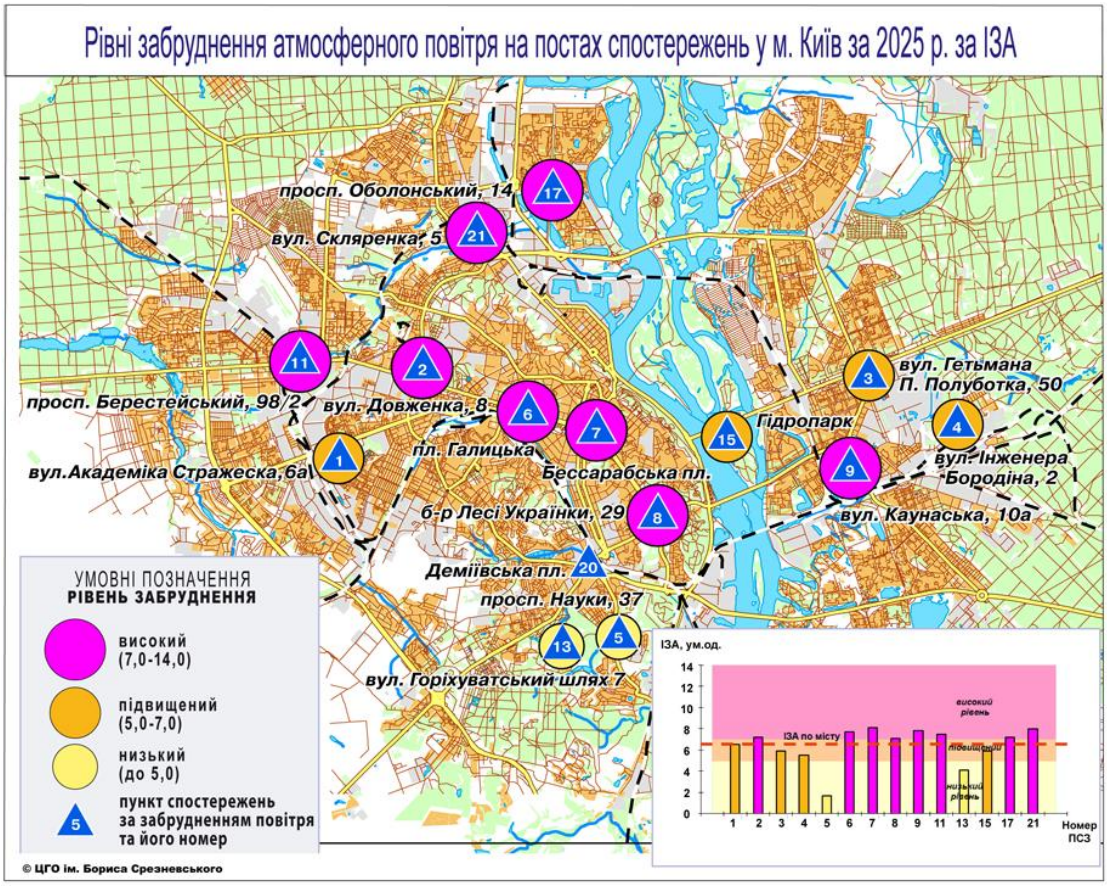

Рис.1 Рівні забруднення атмосферного повітря на постах спостережень мережі моніторингу ЦГО у м. Києві за 2025 рік (за ІЗА)

За ІЗА рівень забруднення повітря міста майже увесь рік характеризувався як підвищений (5,6-6,9 умовних одиниць), з найбільш високими значеннями у червні-вересні (7,0-8,3 ум. од.).

За середньорічними концентраціями забруднювальних домішок за 2025 рік на 8-ми постах міста рівень забруднення оцінювався, як високий. Місцем з найбільшим забрудненням повітря був район Бессарабської площі. Також високим рівнем забруднення характеризувались вулиці Семена Скляренка, Каунаська, Галицька площа, Берестейський проспект (район метро Святошин), Оболонський проспект, вулиця Олександра Довженка (район метро Шулявка) та бульвар Лесі

Українки. Підвищений рівень забруднення зафіксовано на вулиці Академіка Стражеска (перетин з бульваром Вацлава Гавела), вулиці Гетьмана Павла Полуботка (район метро Чернігівська), в районі Гідропарку та вулиці Інженера Бородіна (район ДВРЗ). Низьким рівнем забруднення увесь рік характеризувався район вулиці Горіхуватський Шлях та проспекту Науки, 37, поблизу метеомайданчику обсерваторії – зелена зона міста (див. рис.).

У порівнянні з попереднім роком рівень забруднення атмосферного повітря міста дещо знизився (за ІЗА з 7,4 до 6,6 ум.од.), став підвищеним. Підвищений рівень забруднення обумовлено середньорічними концентраціями таких пріоритетних домішок, як діоксид азоту, діоксид сірки та формальдегід.

Порівняно з 2024 р. відмічалось незначне зниження середньорічних концентрацій завислих речовин, діоксиду азоту та фенолу. Вміст інших забруднювальних домішок майже не змінився.

З грудня 2020 року Департаментом захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) здійснюється розбудова сучасної системи моніторингу, яка базується на основних принципах Європейських директив.

У 2025 році державний моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря здійснювався на 7 пунктах спостереження за станом атмосферного повітря. Узагальнена інформація про стан забруднення атмосферного повітря представлена по усіх пунктах відповідно до програми спостереження.

Детальна інформація про стан атмосферного повітря за кожним пунктом моніторингу включає актуальну інформацію про концентрацію забруднюючих речовин, метеорологічні параметри та значення індексу якості повітря. Інформацію про концентрацію забруднюючих речовин та метеорологічні параметри доступні для користувача уже через декілька хвилин після вимірювання.

Пункти моніторингу спостереження за станом атмосферного повітря встановлені у 6 районах міста Києва за адресами:

№ поста	Адреса	Район	Програма робіт
1	2	3	4
UA 2071922	вулиця Турівська, 28	Подільський	Діоксид сірки (SO_2), оксиди азоту (NO; NO_2; NO_x), монооксид вуглецю (CO), озон (O_3), тверді частки (TSP; $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$)
UA 2071822	вулиця Архітектора Вербицького, 26	Дарницький	SO_2, NO; NO_2; NO_x; CO, TSP, $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$; O_3, аміак (NH_3), сірководень (H_2S), меркаптани
UA 2071722	Харківське шосе, 7/1	Дніпровський	SO_2, NO; NO_2; NO_x; CO, TSP, $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$
UA 2072022	проспект Європейського Союзу, 64Г	Подільський	SO_2, NO; NO_2; NO_x; CO, TSP, $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$; O_3
UA 2072122	вулиця Щусєва, 20	Шевченківський	SO_2, NO; NO_2; NO_x; CO, TSP, $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$; O_3
UA 2072222	проспект Берестейський, 97	Святошинський	SO_2, NO; NO_2; NO_x; CO, TSP, $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$; O_3, бензол (C_6H_6)
UA 2072322	вулиця Китаївська, 22	Голосіївський	SO_2, NO; NO_2; NO_x; CO, TSP, $ТЧ_{2,5}$; $ТЧ_{10}$; O_3, C_6H_6

Рівень забрудненості атмосферного повітря оцінюється за загальним індексом якості повітря (CAQI, Common Air Quality Index), який формується автоматично на основі показників.

За даними якості повітря можна слідкувати у режимі реального часу на онлайн-мапі за посиланням http://asm.kyivcity.gov.ua/ (7 автоматичних пунктів спостереження) та у мобільному застосунку «Київ Цифровий» (46 індикативних датчиків). Зазначені системи забезпечують оперативною об'єктивною інформацією про стан довкілля органи державної влади та мешканців міста.

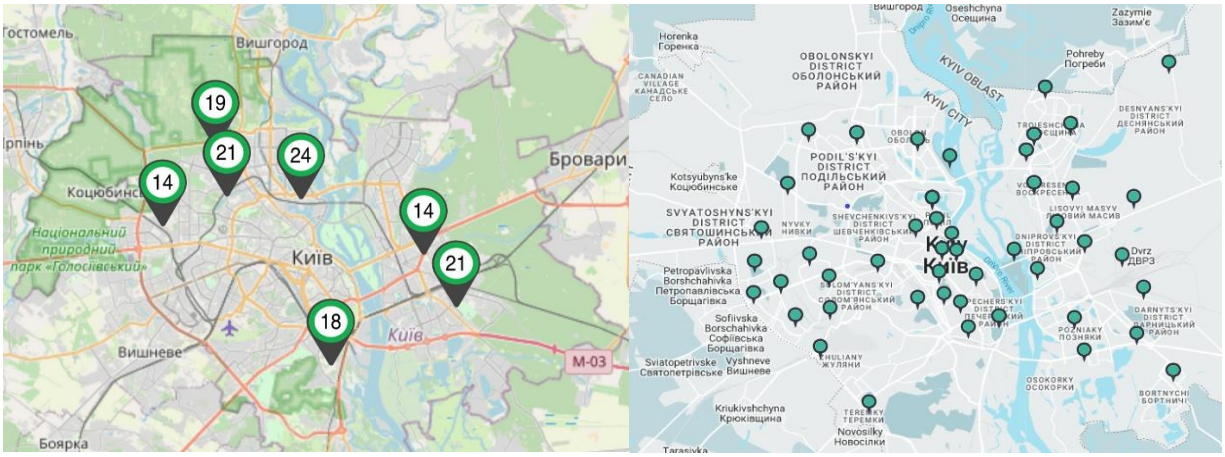

Контроль якості атмосферного повітря у місті Києві на пунктах спостереження та індикативними давачами

Рівні забруднюючих речовин в атмосферному повітрі місті Києва

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
За даними Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)				
Сірководень	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	6,6	-	-
Аміак	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	2,5	-	-
Метилмеркаптан	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	0,280	-	-
Етилмеркаптан	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	0,870	-	-
Діоксид сірки	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	9,1	-	-
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	5,7	Один день. 125 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше ніж три рази на календарний рік 135,7 мкг/м³ / 03.04.2025 Одна година. 350 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше ніж 24 рази на календарний рік 469 мкг/м³ / 03.04.2025 11:00 460,1 мкг/м³ / 07.09.2025 11:00 445 мкг/м³ / 08.09.2025 10:00 438,6 мкг/м³ / 07.09.2025 10:00 423,3 мкг/м³ / 03.09.2025 13:00 414,8 мкг/м³ / 25.09.2025 11:00 412,4 мкг/м³ / 03.04.2025 12:00 394 мкг/м³ / 25.02.2025 12:00	-
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	10,8	Одна година. 350 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше ніж 24 рази на календарний рік 460 мкг/м³ / 15.08.2025 09:00 407,2 мкг/м³ / 25.05.2025 06:00 400 мкг/м³ / 20.02.2025 11:00 398,2 мкг/м³ / 18.03.2025 06:00 387,5 мкг/м³ / 25.05.2025 05:00 360,4 мкг/м³ / 18.03.2025 03:00	-

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
			352,4 мкг/м³ / 18.03.2025 05:00	
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	5,0	-	-
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	11,0	-	-
	UA 2072222 проспект Берестейський , 97	28,9	Один день. 125 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше ніж три рази на календарний рік 217,8 мкг/м³ / 25.10.2025 181,6 мкг/м³ / 26.10.2025 149,8 мкг/м³ / 27.10.2025 141,7 мкг/м³ / 28.10.2025 136,9 мкг/м³ / 24.10.2025 Одна година. 350 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше ніж 24 рази на календарний рік 439,5 мкг/м³ / 08.11.2025 01:00 436,5 мкг/м³ / 05.12.2025 15:00 371,5 мкг/м³ / 07.11.2025 23:00 356,1 мкг/м³ / 22.03.2025 11:00	-
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	15,1	Одна година. 350 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше ніж 24 рази на календарний рік 495,3 мкг/м³ / 31.08.2025 12:00 407,3 мкг/м³ / 28.09.2025 11:00 377,1 мкг/м³ / 28.09.2025 12:00	-
Оксиди азоту (NO_X)	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	41,7	Критичний рівень. Календарний рік 30 мкг/куб. метрів – перевищує.	-
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	40,4	Критичний рівень. Календарний рік 30 мкг/куб. метрів – перевищує.	-
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	37,8	Критичний рівень. Календарний рік 30 мкг/куб. метрів – перевищує.	-
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	26,8	-	-
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	30,2	Критичний рівень. Календарний рік 30 мкг/куб. метрів – перевищує.	-
	UA 2072222 проспект	48,4	Критичний рівень. Календарний рік 30 мкг/куб. метрів – перевищує.	-

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
	Берестейський , 97			
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	29,1	-	-
Діоксид азоту (NO2)	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	23,4	-	-
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	22,8	-	-
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	23,4	-	-
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	17,6	-	-
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	17,9	-	-
	UA 2072222 проспект Берестейський , 97	25,6	-	-
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	18,2	-	-
Бензол	UA 2072222 проспект Берестейський , 97	0,1	-	-
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	0,1	-	-
Оксид вуглецю	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	321,3	-	-
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	307,5	-	-
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	305,4	-	-
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	228,0	-	-
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	288,0	-	-
	UA 2072222 проспект	337,6	-	-

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
	Берестейський , 97			
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	340,2	-	-
Тверді частки (ТЧ10)	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	19,9	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 116,6 мкг/м³ / 25.02.2025 95,9 мкг/м³ / 14.02.2025 95,7 мкг/м³ / 26.02.2025 92,2 мкг/м³ / 09.03.2025 79,1 мкг/м³ / 10.03.2025 77,4 мкг/м³ / 24.02.2025 71,8 мкг/м³ / 23.03.2025 66,2 мкг/м³ / 27.02.2025 64,5 мкг/м³ / 23.02.2025 64,4 мкг/м³ / 22.03.2025 60,2 мкг/м³ / 02.09.2025 59,8 мкг/м³ / 31.01.2025 55,2 мкг/м³ / 25.04.2025 54,8 мкг/м³ / 24.04.2025 52,9 мкг/м³ / 15.02.2025 50,5 мкг/м³ / 23.04.2025	-
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	23,8	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 159,9 мкг/м³ / 25.02.2025 146 мкг/м³ / 24.02.2025 110,9 мкг/м³ / 09.03.2025 110,9 мкг/м³ / 26.02.2025 86,8 мкг/м³ / 10.03.2025 81,9 мкг/м³ / 14.02.2025 76,3 мкг/м³ / 19.02.2025 75,9 мкг/м³ / 08.03.2025 72,6 мкг/м³ / 27.02.2025 72,3 мкг/м³ / 23.02.2025 70,9 мкг/м³ / 02.09.2025 69,2 мкг/м³ / 23.03.2025 66,2 мкг/м³ / 22.03.2025 65,2 мкг/м³ / 20.02.2025 64,5 мкг/м³ / 13.02.2025 62,8 мкг/м³ / 15.02.2025 55,8 мкг/м³ / 12.03.2025 54,2 мкг/м³ / 28.02.2025 52,8 мкг/м³ / 01.09.2025 52,2 мкг/м³ / 23.04.2025 51,5 мкг/м³ / 24.04.2025 50,5 мкг/м³ / 25.04.2025	-

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	21,3	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 151,3 мкг/м³ / 25.02.2025 130,6 мкг/м³ / 24.02.2025 114,4 мкг/м³ / 14.02.2025 107,7 мкг/м³ / 09.03.2025 105,4 мкг/м³ / 26.02.2025 82,2 мкг/м³ / 27.02.2025 80,8 мкг/м³ / 10.03.2025 75 мкг/м³ / 23.03.2025 72,5 мкг/м³ / 22.03.2025 72 мкг/м³ / 13.02.2025 66,2 мкг/м³ / 02.09.2025 66 мкг/м³ / 23.02.2025 63,8 мкг/м³ / 23.04.2025 62,1 мкг/м³ / 24.04.2025 54,4 мкг/м³ / 25.04.2025 53,2 мкг/м³ / 15.02.2025 51,6 мкг/м³ / 12.03.2025 50,3 мкг/м³ / 01.09.2025	-
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	19,6	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 93,1 мкг/м³ / 25.02.2025 90,8 мкг/м³ / 14.02.2025 70,7 мкг/м³ / 27.02.2025 67,6 мкг/м³ / 02.09.2025 66,7 мкг/м³ / 10.03.2025 66,4 мкг/м³ / 09.03.2025 60,5 мкг/м³ / 24.04.2025 56,4 мкг/м³ / 24.02.2025 53,1 мкг/м³ / 23.03.2025 52,5 мкг/м³ / 15.02.2025 50,9 мкг/м³ / 12.03.2025 50,1 мкг/м³ / 26.02.2025 50 мкг/м³ / 23.04.2025	-
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	18,9	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 72,4 мкг/м³ / 02.09.2025 68,7 мкг/м³ / 14.02.2025 64,8 мкг/м³ / 27.02.2025 59,4 мкг/м³ / 24.04.2025 57,7 мкг/м³ / 26.02.2025 57,5 мкг/м³ / 25.02.2025	-

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
			53,1 мкг/м³ / 09.03.2025 53,1 мкг/м³ / 10.03.2025 53 мкг/м³ / 23.04.2025 52,6 мкг/м³ / 15.02.2025 51,3 мкг/м³ / 25.04.2025 50,4 мкг/м³ / 12.03.2025	
	UA 2072222 проспект Берестейський , 97	16,6	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 73,2 мкг/м³ / 25.02.2025 63,6 мкг/м³ / 14.02.2025 57,4 мкг/м³ / 24.04.2025 57,4 мкг/м³ / 26.02.2025 56,9 мкг/м³ / 23.04.2025 55,6 мкг/м³ / 19.12.2025 54,5 мкг/м³ / 27.02.2025 50,7 мкг/м³ / 09.03.2025	-
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	20,1	Один день. 50 мкг/куб. метрів не повинна бути перевищена більше, ніж 35 разів на календарний рік 83,4 мкг/м³ / 25.02.2025 80,9 мкг/м³ / 14.02.2025 72,8 мкг/м³ / 26.02.2025 70,1 мкг/м³ / 09.03.2025 65,1 мкг/м³ / 10.03.2025 59,3 мкг/м³ / 02.09.2025 57,4 мкг/м³ / 13.02.2025 55,4 мкг/м³ / 23.03.2025 55,4 мкг/м³ / 31.01.2025 53,1 мкг/м³ / 15.02.2025 52,0 мкг/м³ / 27.02.2025	-
Тверді частки (ТЧ$_{2,5}$)	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	12,4	-	-
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	17,6	-	-
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	14,3	-	-
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	12,0	-	-
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	11,5	-	-

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
	UA 2072222 проспект Берестейський , 97	11,6	-	-
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	13,3	-	-
Озон	UA 2071922 вулиця Турівська, 28	51,1	Цільовий показник. Охорона здоров'я людини. Максимальне середньодобове восьмигодинне значення. 120 мкг/куб. метрів не повинен бути перевищений більше ніж 25 днів на календарний рік; 120.3 мкг/м3 / 03.06.2025 122.3 мкг/м3 / 05.06.2025 142.1 мкг/м3 / 06.06.2025 150.5 мкг/м3 / 07.06.2025 156.6 мкг/м3 / 08.06.2025 161.5 мкг/м3 / 09.06.2025 133.1 мкг/м3 / 07.07.2025 130.5 мкг/м3 / 08.07.2025 134.7 мкг/м3 / 09.07.2025 147.5 мкг/м3 / 10.07.2025 138.3 мкг/м3 / 11.07.2025 126.8 мкг/м3 / 13.07.2025 129.6 мкг/м3 / 14.07.2025 135.3 мкг/м3 / 15.07.2025 134.3 мкг/м3 / 16.07.2025 131.8 мкг/м3 / 17.07.2025 139.5 мкг/м3 / 22.07.2025 209.7 мкг/м3 / 23.07.2025 124.9 мкг/м3 / 24.07.2025 180.4 мкг/м3 / 25.07.2025 182.1 мкг/м3 / 26.07.2025 198.7 мкг/м3 / 27.07.2025 225.6 мкг/м3 / 28.07.2025 238.1 мкг/м3 / 29.07.2025 220.4 мкг/м3 / 30.07.2025 200.5 мкг/м3 / 31.07.2025 148.7 мкг/м3 / 02.08.2025 149.5 мкг/м3 / 03.08.2025 140.9 мкг/м3 / 05.08.2025 187.0 мкг/м3 / 06.08.2025 184.6 мкг/м3 / 07.08.2025 138.7 мкг/м3 / 11.08.2025 123.1 мкг/м3 / 30.08.2025	Інформаційний поріг: 23.07.2025 00:00 – 23.07.2025 06:00 (7 год, макс 242.3) 25.07.2025 16:00 – 25.07.2025 19:00 (4 год, макс 231.1) 27.07.2025 14:00 – 27.07.2025 22:00 (9 год, макс 225.7) 28.07.2025 02:00 – 29.07.2025 12:00 (35 год, макс 266.6) 29.07.2025 18:00 – 30.07.2025 20:00 (27 год, макс 244.7) 06.08.2025 13:00 – 06.08.2025 17:00 (5 год, макс 236.0) Поріг небезпеки: 28.07.2025 21:00 – 29.07.2025 00:00 (4 год, макс 266.6 мкг/м³)

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
	UA 2071822 вулиця Архітектора Вербицького, 26	60,8	Цільовий показник. Охорона здоров'я людини. Максимальне середньодобове восьмигодинне значення. 120 мкг/куб. метрів не повинен бути перевищений більше ніж 25 днів на календарний рік; 139.6 мкг/м3 / 23.04.2025 127.3 мкг/м3 / 24.04.2025 127.7 мкг/м3 / 25.04.2025 120.3 мкг/м3 / 04.05.2025 122.8 мкг/м3 / 05.06.2025 125.4 мкг/м3 / 06.06.2025 172.1 мкг/м3 / 07.06.2025 162.6 мкг/м3 / 08.06.2025 147.1 мкг/м3 / 09.06.2025 130.5 мкг/м3 / 07.07.2025 126.5 мкг/м3 / 08.07.2025 136.4 мкг/м3 / 14.07.2025 133.7 мкг/м3 / 15.07.2025 131.2 мкг/м3 / 16.07.2025 123.3 мкг/м3 / 17.07.2025 124.6 мкг/м3 / 24.07.2025 136.8 мкг/м3 / 25.07.2025 135.2 мкг/м3 / 26.07.2025 141.6 мкг/м3 / 27.07.2025 220.3 мкг/м3 / 28.07.2025 226.5 мкг/м3 / 29.07.2025 176.2 мкг/м3 / 30.07.2025 154.7 мкг/м3 / 31.07.2025 147.7 мкг/м3 / 02.08.2025 144.1 мкг/м3 / 03.08.2025 148.7 мкг/м3 / 05.08.2025 178.2 мкг/м3 / 06.08.2025 177.9 мкг/м3 / 07.08.2025 120.1 мкг/м3 / 11.08.2025 128.9 мкг/м3 / 30.08.2025	Інформаційний поріг: 07.06.2025 13:00 – 07.06.2025 17:00 (5 год, макс 224.6) 28.07.2025 10:00 – 28.07.2025 19:00 (10 год, макс 249.8) 28.07.2025 21:00 – 29.07.2025 03:00 (7 год, макс 231.6) 30.07.2025 11:00 – 30.07.2025 14:00 (4 год, макс 195.8) 06.08.2025 16:00 – 06.08.2025 18:00 (3 год, макс 222.1)
	UA 2071722 Харківське шосе, 7/1	-	-	-
	UA 2072022 проспект Європейського Союзу, 64Г	60,0	Цільовий показник. Охорона здоров'я людини. Максимальне середньодобове восьмигодинне значення. 120 мкг/куб. метрів не повинен бути перевищений більше ніж 25 днів на календарний рік; 120.1 мкг/м3 / 23.04.2025 138.1 мкг/м3 / 06.06.2025 138.4 мкг/м3 / 07.06.2025 147.0 мкг/м3 / 08.06.2025 167.3 мкг/м3 / 09.06.2025 126.6 мкг/м3 / 07.07.2025 125.4 мкг/м3 / 08.07.2025 134.7 мкг/м3 / 09.07.2025	Інформаційний поріг: 28.07.2025 12:00 – 29.07.2025 05:00 (18 год, макс 235.1)

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
			134.5 мкг/м3 / 10.07.2025 126.0 мкг/м3 / 15.07.2025 124.9 мкг/м3 / 16.07.2025 144.4 мкг/м3 / 25.07.2025 141.5 мкг/м3 / 26.07.2025 145.8 мкг/м3 / 27.07.2025 198.2 мкг/м3 / 28.07.2025 211.3 мкг/м3 / 29.07.2025 171.4 мкг/м3 / 30.07.2025 122.1 мкг/м3 / 31.07.2025 123.3 мкг/м3 / 02.08.2025 127.2 мкг/м3 / 03.08.2025 124.9 мкг/м3 / 06.08.2025 124.2 мкг/м3 / 07.08.2025 127.1 мкг/м3 / 30.08.2025 120.2 мкг/м3 / 31.08.2025	
	UA 2072122 вулиця Щусєва, 20	60,3	Цільовий показник. Охорона здоров'я людини. Максимальне середньодобове восьмигодинне значення. 120 мкг/куб. метрів не повинен бути перевищений більше ніж 25 днів на календарний рік; 127.1 мкг/м3 / 23.04.2025 156.5 мкг/м3 / 03.06.2025 181.7 мкг/м3 / 04.06.2025 140.2 мкг/м3 / 05.06.2025 183.2 мкг/м3 / 06.06.2025 187.8 мкг/м3 / 07.06.2025 189.4 мкг/м3 / 08.06.2025 212.5 мкг/м3 / 09.06.2025 125.1 мкг/м3 / 09.07.2025 186.6 мкг/м3 / 10.07.2025 145.3 мкг/м3 / 11.07.2025 120.1 мкг/м3 / 14.07.2025 128.3 мкг/м3 / 15.07.2025 127.6 мкг/м3 / 16.07.2025 135.9 мкг/м3 / 17.07.2025 128.5 мкг/м3 / 20.07.2025 128.2 мкг/м3 / 21.07.2025 140.5 мкг/м3 / 22.07.2025 184.0 мкг/м3 / 23.07.2025 170.3 мкг/м3 / 25.07.2025 172.9 мкг/м3 / 26.07.2025 170.5 мкг/м3 / 27.07.2025 203.6 мкг/м3 / 28.07.2025 213.2 мкг/м3 / 29.07.2025 186.4 мкг/м3 / 30.07.2025 182.7 мкг/м3 / 31.07.2025 122.4 мкг/м3 / 02.08.2025 121.7 мкг/м3 / 03.08.2025 155.4 мкг/м3 / 06.08.2025 155.5 мкг/м3 / 07.08.2025	Інформаційний поріг: 3.06.2025 22:00 – 04.06.2025 02:00 (5 год, макс 209.3) 06.06.2025 11:00 – 06.06.2025 15:00 (5 год, макс 240.4) 06.06.2025 22:00 – 07.06.2025 01:00 (4 год, макс 212.5) 07.06.2025 09:00 – 07.06.2025 14:00 (6 год, макс 244.4) 08.06.2025 00:00 – 08.06.2025 05:00 (6 год, макс 238.8) 08.06.2025 13:00 – 08.06.2025 16:00 (4 год, макс 209.8) 08.06.2025 19:00 – 08.06.2025 21:00 (3 год, макс 219.9) 09.06.2025 01:00 – 09.06.2025 08:00 (8 год, макс 240.0) 10.07.2025 01:00 – 10.07.2025 05:00 (5 год, макс 226.2) 10.07.2025 08:00 – 10.07.2025 11:00 (4 год, макс 240.9) 23.07.2025 00:00 – 23.07.2025 05:00 (6 год, макс 214.4) 25.07.2025 16:00 –

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
				25.07.2025 20:00 (5 год, макс 222.2) 28.07.2025 02:00 – 28.07.2025 08:00 (7 год, макс 214.2) 28.07.2025 13:00 – 29.07.2025 06:00 (18 год, макс 234.7) 30.07.2025 10:00 – 30.07.2025 20:00 (11 год, макс 194.7)
	UA 2072222 проспект Берестейський , 97	45,6	Цільовий показник. Охорона здоров'я людини. Максимальне середньодобове восьмигодинне значення. 120 мкг/куб. метрів не повинен бути перевищений більше ніж 25 днів на календарний рік; 127.2 мкг/м3 / 07.07.2025 127.0 мкг/м3 / 08.07.2025 139.0 мкг/м3 / 30.08.2025 138.5 мкг/м3 / 31.08.2025	-
	UA 2072322 вулиця Китаївська, 22	62,0	Цільовий показник. Охорона здоров'я людини. Максимальне середньодобове восьмигодинне значення. 120 мкг/куб. метрів не повинен бути перевищений більше ніж 25 днів на календарний рік; 124.6 мкг/м3 / 02.01.2025 130.8 мкг/м3 / 05.03.2025 154.2 мкг/м3 / 06.03.2025 158.5 мкг/м3 / 07.03.2025 158.2 мкг/м3 / 08.03.2025 138.5 мкг/м3 / 09.03.2025 127.0 мкг/м3 / 14.03.2025 124.5 мкг/м3 / 18.03.2025 124.4 мкг/м3 / 19.03.2025 159.3 мкг/м3 / 21.03.2025 160.4 мкг/м3 / 22.03.2025 140.0 мкг/м3 / 23.03.2025 134.1 мкг/м3 / 24.03.2025 140.7 мкг/м3 / 27.03.2025 140.7 мкг/м3 / 28.03.2025 128.0 мкг/м3 / 07.04.2025 138.3 мкг/м3 / 08.04.2025 136.2 мкг/м3 / 09.04.2025 134.9 мкг/м3 / 10.04.2025 128.3 мкг/м3 / 12.04.2025 144.1 мкг/м3 / 13.04.2025 148.5 мкг/м3 / 14.04.2025 146.7 мкг/м3 / 15.04.2025 141.4 мкг/м3 / 16.04.2025	Інформаційний поріг: 07.03.2025 14:00 – 07.03.2025 17:00 (4 год, макс 206.1) 09.03.2025 15:00 – 09.03.2025 17:00 (3 год, макс 196.1) 21.03.2025 12:00 – 21.03.2025 17:00 (6 год, макс 189.1) 20.04.2025 13:00 – 20.04.2025 18:00 (6 год, макс 191.1) 22.04.2025 15:00 – 22.04.2025 17:00 (3 год, макс 186.1) 23.04.2025 13:00 – 23.04.2025 17:00 (5 год, макс 203.9) 24.04.2025 13:00 – 24.04.2025 18:00 (6 год, макс 217.6) 25.04.2025 14:00 – 25.04.2025 16:00 (3 год, макс 187.7) 29.04.2025 14:00 – 29.04.2025 19:00 (6 год, макс 201.1)

Назва забруднюючої речовини[2]	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини[3] мкг/м^3	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин (величина, мкг/м^3 / дата)
1	2	3	4	5
			147.7 мкг/м3 / 17.04.2025 155.2 мкг/м3 / 18.04.2025 158.1 мкг/м3 / 19.04.2025 168.6 мкг/м3 / 20.04.2025 167.1 мкг/м3 / 21.04.2025 163.5 мкг/м3 / 22.04.2025 171.8 мкг/м3 / 23.04.2025 175.4 мкг/м3 / 24.04.2025 177.4 мкг/м3 / 25.04.2025 163.1 мкг/м3 / 26.04.2025 144.5 мкг/м3 / 27.04.2025 158.1 мкг/м3 / 28.04.2025 181.4 мкг/м3 / 29.04.2025 182.2 мкг/м3 / 30.04.2025 147.4 мкг/м3 / 01.05.2025 135.1 мкг/м3 / 02.05.2025 175.6 мкг/м3 / 03.05.2025 176.6 мкг/м3 / 04.05.2025 143.1 мкг/м3 / 05.05.2025 131.1 мкг/м3 / 08.05.2025 140.0 мкг/м3 / 10.05.2025 137.8 мкг/м3 / 11.05.2025 128.9 мкг/м3 / 02.08.2025 135.0 мкг/м3 / 03.08.2025	03.05.2025 15:00 – 03.05.2025 20:00 (6 год, макс 203.1)

1 - окремо наводиться інформація про рівні забруднюючих речовин у агломерації (агломераціях), розташованих на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

2 - наводиться перелік забруднюючих речовин, визначених у додатку 2 до Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827;

3 - рівні забруднюючих речовин наводяться у одиницях вимірюваннях маси, визначених у додатку 2 до Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 827.

Забруднення повітря озоном є проблемою, що пов’язана з виробничої діяльності людини. Озон – один з основних газових компонентів – забруднювачів атмосферного повітря. Атмосферний (стратосферний) озон є продуктом дії сонячного випромінювання на атмосферний (O_2) кисень. Однак тропосферний озон є забруднювачем, який може загрожувати здоров’ю людей та тварин, а також ушкоджує рослини.

При взаємодії сонячних променів з діоксидом азоту та вуглеводнями, що потрапляють в атмосферу з вихлопних газів автомобілів, утворюється фотохімічний смог. Діоксид азоту під дією ультрафіолетового випромінювання сонця розпадається, утворюючи оксид азоту та вільні атоми кисню (озон). Вони призводять до подразнення слизових оболонок очей та носоглотки у людей, а також загибелі рослинності та псування гумових виробів.

У приземному шарі атмосфери основним джерелом озону є фотохімічні реакції, в яких беруть участь оксиди азоту, леткі вуглеводні (вихлопи автотранспорту та промислові викиди) та інші речовини. Ці компоненти називаються попередниками озону.

Ознаки отруєння озоном виникають практично відразу після контакту. Потрапляючи в дихальні шляхи, він викликає подразнення в горлі, відчуття печіння, утруднення дихання, головний біль.

Результати моніторингу свідчать про постійне забруднення атмосферного повітря озоном, оксидом та діоксидом азоту.

2.4. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

Радіаційний фон на території Києва відстежується шляхом регулярних спостережень за потужністю експозиційної дози (ПЕД) гамма-випромінення пунктах контролю ЦГО та Департаменту.

На пунктах моніторингу спостереження за станом атмосферного повітря Департаменту проводилися спостереження за радіаційним фоном міста Києва за адресами та визначений середньорічний фон:

- вул. Архітектора Вербицького, 26 – 0,10 мкЗв/год;
- вул. Харківське шосе, 7/1 – 0,11 мкЗв/год;
- пр-т Європейського Союзу, 64Г – 0,11 мкЗв/год;
- вул. Турівська, 28 – 0,11 мкЗв/год;
- вул. Щусєва, 20 – 0,11 мкЗв/год;
- пр-т Берестейський, 97 – 0,10 мкЗв/год;
- вул. Китаївська, 22 – 0,11 мкЗв/год.

Забруднення території техногенними та техногенно-підсиленими джерелами природного походження

№	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість населення, млн осіб	Радіаційний фон на території, мкЗв/год	Питома активність забруднюючих радіонуклідів, Бк/кг				
				цезій-137 (техногенний)	стронцій-90 (техногенний)	радій (природний)	торій (природний)	калій (природний)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	місто Київ (ЦГО)	2,95	0,10	-	-	-	-	-
	місто Київ (Департамент)		0,107	-	-	-	-	-

2.5. Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини та біорізноманіття

Забруднення атмосферного повітря за ступенем хімічної небезпеки для людини посідає перше місце, завдаючи негативних екологічних наслідків і для екосистем, чинить безпосередній вплив на флору і фауну, а також на якість води і ґрунту. Сприяє евтрофікації, що призводить до змін видового різноманіття та вторгнення нових видів, сприяє окисленню ґрунту, озер і річок, викликаючи втрати видового різноманіття, пошкодження сільськогосподарських культур, лісів та

рослин шляхом зниження їх темпів зростання та негативного впливу на біорізноманіття та екосистеми.

Головні забруднювачі повітря визначені додатком 2 Порядку здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 827. Він включає перелік хімічних речовин, що утворюються в процесі виробничої та іншої діяльності людини. Серед них основними є оксиди та діоксиди сірки та азоту (SOx, NOx), оксид вуглецю (CO) і тверді частинки ($ТЧ_{10}$ і $ТЧ_{2,5}$), на частку яких припадає близько 98% від загального обсягу викидів шкідливих речовин в атмосферу.

2.6. Державна політика та заходи у сфері поліпшення та відновлення стану атмосферного повітря

Відповідно до статті 22 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» з метою забезпечення збору, обробки, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування його змін та розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень в Україні створюється система державного моніторингу навколишнього природного середовища. Спостереження за станом навколишнього природного середовища, рівнем його забруднення здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, іншими спеціально уповноваженими державними органами, а також підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища.

Запровадження європейських підходів до здійснення моніторингу атмосферного повітря в Україні пов’язане із зобов’язаннями України впровадити законодавство ЄС у сфері якості повітря відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода).

Зокрема, відповідно до додатку XXX до Угоди визначено обов’язок України транспонувати та впровадити Директиви ЄС 2004/107/ЄС щодо миш’яку, кадмію, ртуті, нікелю та поліциклічних ароматичних вуглеводнів у навколишньому повітрі та 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2008 про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи (далі – Директиви ЄС про якість повітря).

На рівні законодавства європейські підходи до здійснення моніторингу якості атмосферного повітря в Україні визначено такими нормативно-правовими актами:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря», якою затверджено Порядок здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря;
- Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

від 25.02.2021 № 147 «Про затвердження форми Програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21.04.2021 за № 543/36165;

- Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.04.2021 № 300 «Про затвердження Порядку розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.05.2021 за № 635/36257;
- Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 20.04.2021 № 261 «Про утворення Міжвідомчої комісії з питань здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» (зі змінами);
- Закон України **«**Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» зі строком відтермінування через шість місяців з дня скасування чи припинення воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

На рівні зон та агломерацій в Україні визначені уповноважені органи управління якістю атмосферного повітря відповідно до вимог Постанови, які розробляють програми моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря відповідно до форми затвердженої наказом Міндовкілля від 25.02.2021 №147.

Програми є основою для загальної оцінки системи моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря відповідно до вимог законодавства.

Також, Порядок розміщення пунктів спостереження за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях, затверджений наказом Міністерства внутрішніх справ від 21.04.2021 № 300, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13.05.2021 за № 635/36257, визначає основні вимоги та умови розміщення пунктів спостережень за забрудненням атмосферного повітря в зонах та агломераціях, їх мінімальну кількість для проведення фіксованих вимірювань, правила кодування, документування щодо їх розміщення на території України.

Таким чином, на сьогодні закладено основні законодавчі передумови для модернізації державної системи моніторингу атмосферного повітря в Україні та приведення її у відповідність до вимог Директив ЄС про якість повітря.

3. ЗМІНА КЛІМАТУ

3.1. Тенденції зміни клімату

Зміна клімату є найсуттєвішим глобальним екологічним викликом XXI сторіччя, що стоїть перед людством у місцевому, субнаціональному, регіональному та міжнародному вимірах, та є ключовим компонентом довгострокового глобального реагування на зміну клімату задля захисту людей, засобів до існування та екосистем.

Потепління клімату призводить до збільшення інтенсивності та повторюваності небезпечних та стихійних гідрометеорологічних явищ, які ведуть до зростання втрат від несприятливих погодних умов.

Збільшення вмісту вуглекислого газу (CO_2) супроводжувалось за рахунок розвитку промисловості та збільшенням автотранспорту.

Протягом останніх десятиліть майже удвічі зросла концентрація в атмосфері метану. Основні джерела його утворення – вирощування рису, розведення жуйних тварин, спалювання біомаси в тропіках і саванах, міські звалища, втрати природного газу при добуванні, транспортуванні та використанні, гірничо видобувні роботи тощо. Приріст концентрації метану становить близько одного відсотка на рік. Вважають, що внесок цього газу в парниковий ефект може стати не набагато меншим, ніж вуглекислого, оскільки радіаційні властивості метану в двадцятеро ефективніші, ніж CO_2.

Однак на фоні високої середньої річної температури повітря у різних регіонах світу були зафіксовані різкі перепади температури повітря, які супроводжувались екстремальними явищами (руйнівні повені, сильні засухи).

3.2. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату

Парниковий газ – це газ, який затримує інфрачервоне випромінювання земної поверхні, що призводить до глобального потепління на планеті. До основних парникових газів належать: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O), гідрофторовуглецеві сполуки (ГФВ), перфторвуглецеві сполуки (ПФВ) та гексафторид сірки (SF6).

З метою спостереження, збирання, оброблення, передачі і збереження інформації, необхідної для оцінки антропогенних викидів та поглинання парникових газів і прийняття відповідних управлінських рішень, створюється Національна система оцінки антропогенних викидів та поглинання парникових газів. Національна система охоплює суб'єктів господарювання, діяльність яких призводить або може призвести до антропогенних викидів та поглинання парникових газів.

Верховною Радою України 12.12.2019 прийнято Закон України № 377-IX «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» (далі – Закон) з метою виконання постанови Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106 «Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної

енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» в частині впровадження актів законодавства ЄС у сфері довкілля, зокрема Директиви 2003/87/ЄС.

Приведений вище Закон визначає правові та організаційні засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів та спрямований на виконання зобов'язань України за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема, Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а також на виконання вимог Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризької угоди.

З метою реалізації положень цього Закону Кабінетом Міністрів України прийняті наступні постанови:

- «Про затвердження переліку видів діяльності, викиди парникових газів в результаті провадження яких підлягають моніторингу, звітності та верифікації» від 23.09.2020 № 880;
- «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу та звітності щодо викидів парникових газів» від 23.09.2020 № 960;
- «Про затвердження Порядку верифікації звіту оператора про викиди парникових газів» від 23.09.2020 № 959.

З метою комплексного та повноцінного запуску системи Мінекономіки, як уповноваженим органом, прийняті накази:

- «Про затвердження Порядку державної реєстрації установок у Єдиному реєстрі з моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» від 03.02.2021 № 75, зареєстровано у Міністерстві юстиції України від 01.04.2021 № 428/36050;
- «Про затвердження типових форм документів у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів та вимог до їх заповнення» від 15.02.2021 №113, зареєстровано у Міністерстві юстиції України від 14.04.2021 № 498/36120;
- «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру з моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» від 08.06.2021 № 370, зареєстровано у Міністерстві юстиції України від 13.08.2021 № 1060/36682;
- «Про затвердження Методичних рекомендацій з оцінки викидів парникових газів за видами діяльності установок» від 13.10.2021 № 671.

Відповідно до Закону, система почала функціонувати з 01.01.2021 та перші достовірні та верифіковані дані про фактичні викиди парникових газів на рівні установок можна буде отримати протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни в Україні за весь період обов'язку подання відповідного звіту про викиди парникових газів.

В місті Києві особливої уваги заслуговують викиди парникових газів, що пов'язані з функціонуванням паливно-енергетичного комплексу, які спричиняють більше половини парникового ефекту.

3.3. Політика та заходи у сфері охорони озонового шару

Для формування національної адаптаційної політики, в Україні проводяться комплексні дослідження спрямовані на визначення позитивних і негативних наслідків глобального потепління. Ці дослідження стосуються різних сфер господарської діяльності і природного середовища як у цілому для країни, так і в регіональному аспекті.

Прийнятий у 2019 році Закон України «Про регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами» (далі – Закон) став базовим законодавчим актом, який затвердив механізми регулювання операцій з контрольованими речовинами: встановив вимоги до суб'єктів господарювання щодо набуття статусу оператора шляхом реєстрації в Єдиному державному реєстрі операторів контрольованих речовин, навчання і сертифікації персоналу, запобігання та контролю витоків цих речовин, маркування обладнання, обліку і звітування про операції. Законом встановлено заборону на імпорт обладнання, яке працює з використанням озоноруйнівних речовин, а з 01.01.2021 року – розміщення на ринку первинних озоноруйнівних речовин.

Початковим етапом в реалізації вимог Закону стало створення в Україні Єдиного державного реєстру операторів контрольованих речовин (далі – Реєстр). Порядок створення та ведення Єдиного державного реєстру операторів контрольованих речовин затверджений наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 08.06.2021 № 369, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 13.08.2021 № 1077/36699. Наявність такого Реєстру забезпечує моніторинг обігу контрольованих речовин (озоноруйнівних речовин і фторованих парникових газів), отримання інформації для розроблення програм скорочення їх використання, а також надає можливість громадянам, суб'єктам господарювання, іншим заінтересованим особам отримувати актуальну інформацію про операторів контрольованих речовин та осіб, які мають відповідну кваліфікацію для проведення робіт з контрольованими речовинами.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р схвалено стратегію екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року.

Протягом 2025 року, в рамках міжнародного співробітництва, німецьким товариством GIZ проводилася серія воркшопів із залученням профільних департаментів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), громадських організацій, наукових установ тощо, для розроблення таких документів, як «Оцінка ризиків та вразливості до зміни клімату м. Києва» та Плану дій щодо адаптації до зміни клімату м. Києва. Станом на сьогоднішній день, робота в цьому напрямку триває.

Зазначений захід дасть можливість оцінити ступінь вразливості міста до основних негативних наслідків зміни клімату і відпрацювання в подальшому необхідних концептуальних та практичних адаптаційних заходів задля об'єднання зусиль громади, місцевої влади, бізнесу та експертного середовища, з метою спрямування їх на зменшення вразливості міста Києва до кліматичних змін, подолання проблем і попередження загроз пов'язаних зі зміною клімату, посилення

стійкості місцевої громади та забезпечення більш комфортних і безпечних умов життя в місті.

Метою Стратегії є визначення стратегічних напрямів переходу економіки України на траєкторію низьковуглецевого зростання на засадах сталого розвитку відповідно до національних пріоритетів.

4. ВОДНІ РЕСУРСИ

4.1. Водні ресурси та їх використання

Надра Києва та Київської області рясніють підземними водами, які знаходяться на невеликій, з точки зору геології, глибині, які належать до Дніпровсько - Донецького артезіанського басейну. Він відрізняється поверхневим розвитком водоносних горизонтів і комплексів, найбільше значення з яких для водопостачання мають четвертинні, палеогенові, крейдові та юрські. Гідродинамічні умови визначаються як глибинними так і поверхневими факторами живлення та розвантажування підземних вод. Склад вод різноманітний – від гідрокарбонатно-кальцієвих (магнієвих), прісних (мінералізація до 1-3 г/дм3) до хлоридно-натрієвих (кальцієвих) розсолів з мінералізацією понад 30-100 г/дм3, що характерні для глибоких горизонтів палеозою та зон розвантажування у межах тектонічних розломів.

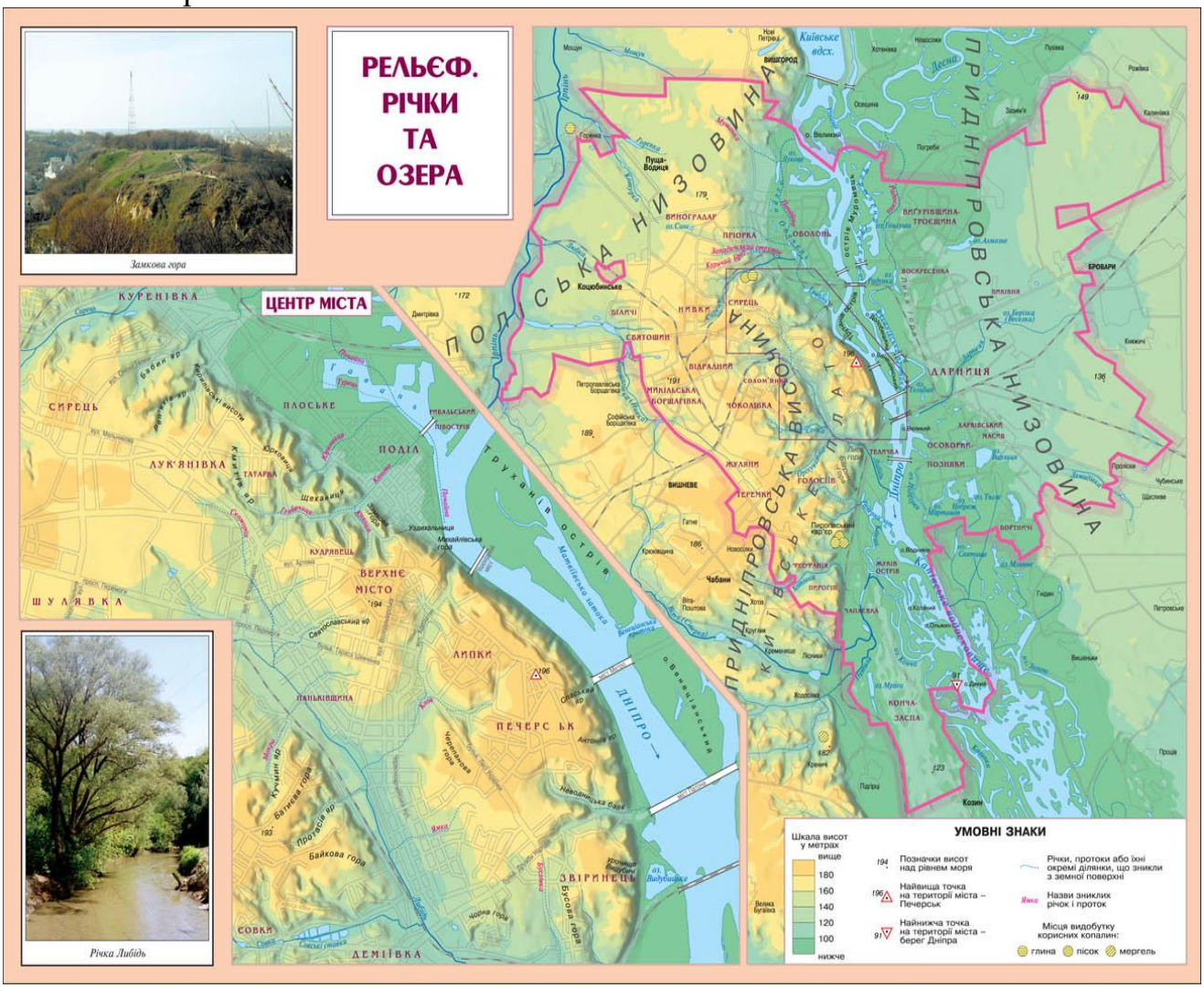

Схема розташування водних об'єктів міста

Найбільшим водним об'єктом у Києві є річка Дніпро. Нині внаслідок будівництва Канівської ГЕС його ділянка в межах міста належить до Канівського водосховища Створення Канівського водосховища спричинило підняття рівня води в межах міста на 2,5–3,0 м і це зумовило значне збільшення площі акваторії.

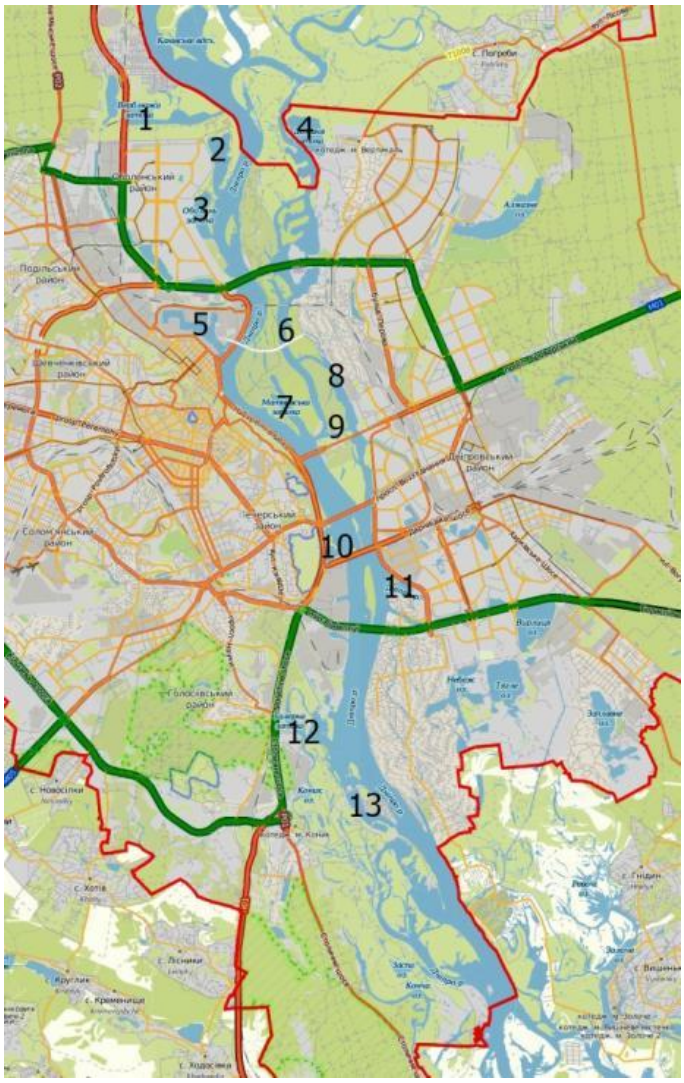

Затоки, рукави і протоки Дніпра:

1 – Верблюд
2 – Собаче горло
3 – Оболонь (Наталка)
4 – Доманя
5 – Гавань
6 – Десенка (Чорторий)
7 – Матвіївська
8 – Русанівська
9 – Венеціанська
10 – Видубицька
11 – Берковщина
12 – Галерна
13 – Старик

Довжина Дніпра (Канівського водосховища на річці Дніпро) в межах Києва становить 30 км. Найбільша ширина акваторії сягає 1,5 км, але зазвичай вона вдвічі менша. В межах Київського мегаполісу річка Дніпро має 400-600 м ширини і 6-12 м глибини. Дніпро утворює протоки (Венеціанська, Русанівська), затоки (Гавань, (Матвіївська, Десенка), заплавні озера (Радунка, Тельбин). Праві притоки Дніпра – річки Либідь, Сирець, Віта. У західній частині міста – річки Горенка, Борщагівка (Нивка), притоки річок Ірпінь, Сирець та Нивка утворюють озера. На піщаних ґрунтах (лівобережна та північно-західна частини міста) річкові долини менш звивисті, утворюють більшу кількість водойм, заболочених заплав, надзаплавних терас, ніж на лісових ґрунтах.

Характерними особливостями Дніпра в межах міста є його розгалуження на два, а інколи навіть на три рукави. Головний рукав тяжіє до історичної правобережної частини міста, другорядні (Десенка, Чорторий, Довбичка) – до лівобережної.

Великими за розмірами є й затоки. До найбільших належать Верблюд, Собаче горло, Оболонь, Доманя, Матвіївська. Близькою за розміром є Гавань – спеціально облаштована акваторія для суден, їх завантаження і розвантаження, ремонту та їхнього відстоювання.

Найвідомішою в місті є Русанівська протока, яка відокремлює житловий масив Русанівка від Гідропарку (острів Венеціанський). Інша відома протока – Венеціанська, що розділяє Долобецький та Венеціанський острови.

Чимало в місті й островів. Окрім вищезгаданого Венеціанського острова, через який прокладено лінію метро, значними за розмірами є Муромець і Труханів, які нині являють собою одне ціле. Інші відомі острови: Долобецький, Жуків, Водників. Останні два острови завдяки збудованим дамбам фактично стали півостровами.

Русанівський канал

Дніпро являє собою найважливіший водний об’єкт Києва. Він використовується для відпочинку, водопостачання, а також як транспортна артерія. Крім того, особливо влітку, акваторія Дніпра (а точніше – Канівського водосховища на річці Дніпро в місті Києві) робить клімат у місті більш комфортним. У літню спеку температура біля води менш висока, ніж у місцях зі значним покриттям асфальту.

У теперішний час, через визначені й оцінені антропогенні впливи, акваторії Дніпра визнана «уразливою зоною», яка зазнає впливу внаслідок скидання стічних вод та в яких спостерігається евтрофікація або які можуть бути евтрофіковані у разі невжиття запобіжних заходів.

Гідроморфологічні зміни, що включають зарегульованість річкового стоку, порушення безперервності річкового потоку і ареалів проживання, ізоляцію суміжних водно-болотних угідь / заплав у річковому басейні.

Найважливішими проблемами, які ускладнюють використання акваторії Дніпра в міській зоні як території рекреації, є засмічення берегів, «цвітіння» води, заростання мілководь, складність доступу до окремих ділянок – насамперед островів.

Вся гідрографічна мережа Києва відноситься до басейну Дніпра. На території міста розташовується майже 700 водних об’єктів різних типів (річки, струмки, озера, ставки, канали тощо). Площа їх водного дзеркала коливається від 0,0025 до

1,86 км^2, об’єми – 0,003-19,3 млн м^3. Середня глибина варіюється від 0,85 до 15 м, максимальна – від 1,85 до 28 м.

Річка Дніпро

Протяжність малих річок, що протікають по території міста, таких як Либідь, Сирець, Борщагівка (Нивка), Котурка і Віта з притоками у правобережній частині столиці та Дарниця – в Лівобережній складає 104,28 км.

Згідно генетичної класифікації водойми Києва поділяються на чотири типи:

- озера, які розташовані на заплавній території річки Дніпра (Бабине, Тельбин, Вирлиця та інші.);
- озера-стариці (каскад озер Опечень);
- стави на постійно існуючих та пересихаючих водотоках (на річках Борщагівка (Нивка), Горенка, Сирець та інші);
- безстічні озера (Синє, Центральне, Глинка).

У північній, центральній та південній частинах міста на правобережній заплаві Дніпра знаходяться озера Редькине, Вовковате, Біле, Вербне, Видубицьке, Єрик затоки Верблюд, Собаче Гирло, Оболонь, Гавань, Наталка, Галерна, річки Віта, Коник та інші.

Стисла інформація про деякі річки Києва

Річка Либідь – найвідоміша і до того ж найбільша серед правобережних малих річок міста. Її довжина становить 16,8 км, площа водозбору – 67,8 км^2, висота витоку над рівнем моря – 185 м, гирла – 91,5 м. Частина річки на поверхні, частина підземно у колекторі. Найбільші притоки Либіді – Совка, Горіхуватка, Клов тощо.

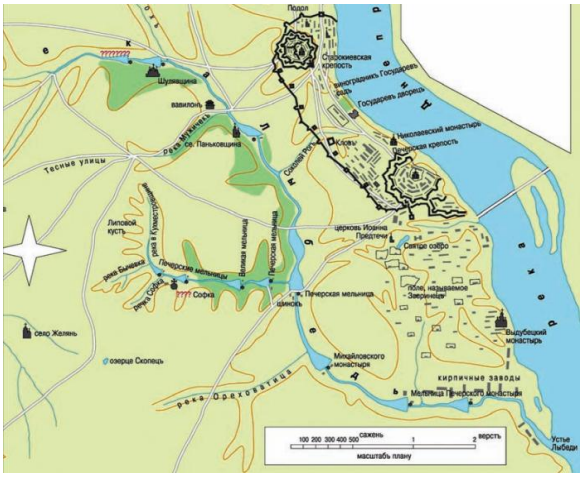

Маловідомий план околиць Києва 1753 року. Вортман Д. Я., Нікітіна В.І.

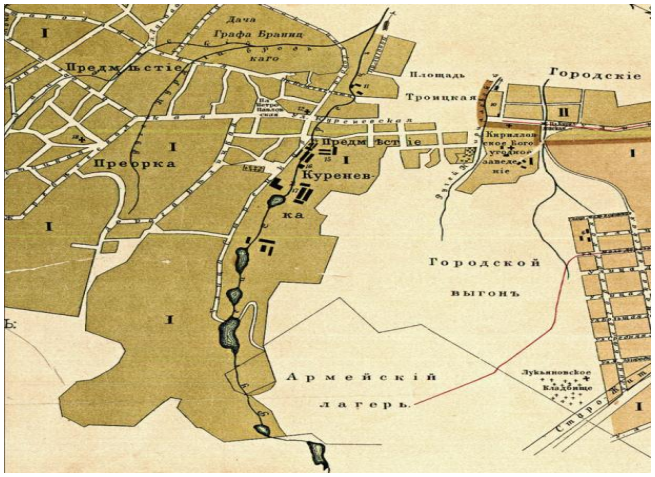

Фрагмент карти 1894 року., на якій зображені річка Сирець та ставки на ній Вісник геодезії та картографії. 2008 (річка Либідь)

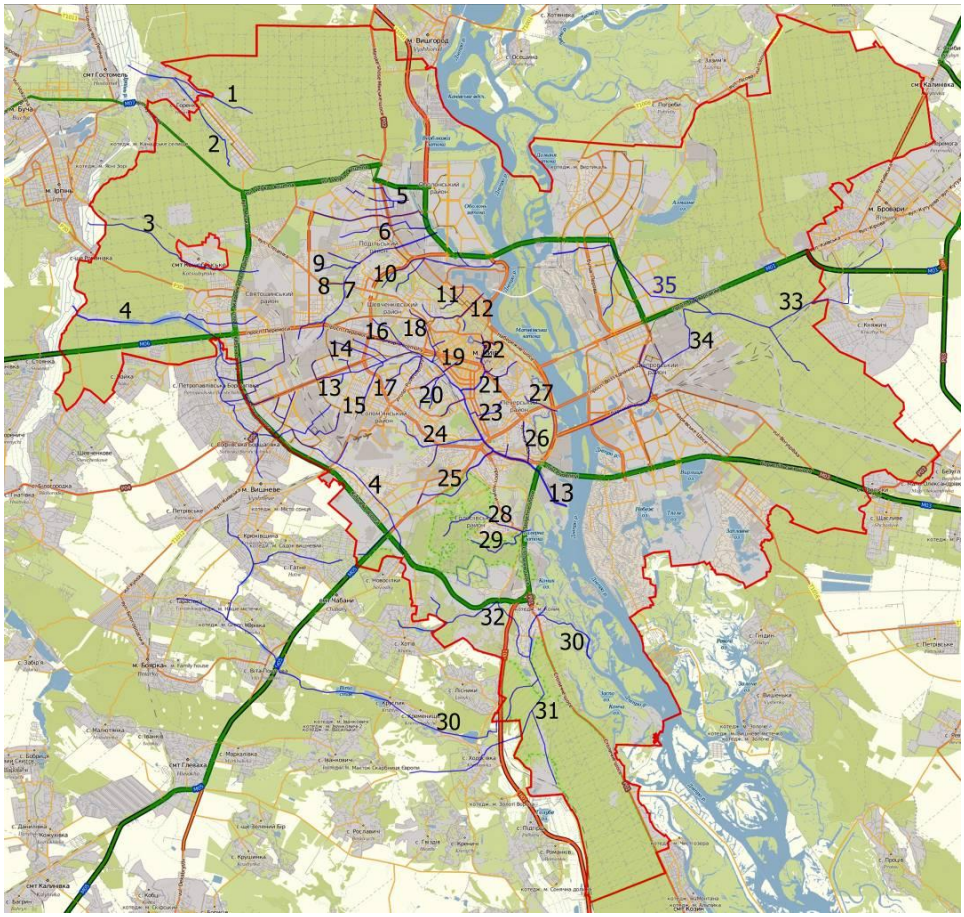

Карта головних малих річок Києва

1 – Горенка
2 – Котурка
3 – Любка
4 – Борщагівка (Нивка)
5 – Коноплянка
6 – Курячий Брід
7 – Сирець
8 – Кам'янка
9 – Рогостинка (Брід)
10 – струмок Кирилівський
11 – Юрковиця
12 – Глибочиця
13 – Либідь
14 – Волочаєвський струмок
15 – Вершинка
16 – струмок Піщаний
17 – Кадетський Гай
18 – Скоморох
19 – струмок Ботанічний (Паньківський)
20 – Мокра
21 – Клов
22 – Хрещатик
23 – Ямка
24 – Совка
25 – Горіхуватка
26 – Буслівка
27 – струмок Наводницький
28 – струмок Голосіївський
29 – струмок Китаївський
30 – Віта
31 – Петіль
32 – Хотівський струмок
33 – струмок Пляховий
34 – Дарниця

Річка Дарниця – найбільша річка в лівобережній частині міста. Її довжина становить 21,3 км, площа водозбору – 194 км^2.

Річка Борщагівка (Нивка) – довжина становить 24 км, площа водозбору – 99,8 км^2. Річка має два витоки: один за 400 м від Одеської площі, а інший на південний захід від площі, на території інституту ПММС НАНУ, практично на межі міста. Існування річки «видають» три ставки, що створені на житловому масиві Теремки II.

Річка Сирець – довжина становить 9,5 км, площа водозбору – 23,2 км^2. Річка тече в західній частині Києва переважно з південного заходу на північний схід – у напрямку Дніпра. Сирець має кілька витоків, серед яких головним є той, що розташований між станціями метро «Нивки» і «Святошин».

Річка Віта – тече на південній околиці Києва, переважно за межами міської території. Довжина становить 13,9 км, площа водозбору – 244 км^2. За площею водозбору це найбільша мала річка Києва.

Річки Горенка і Котурка – протікають у північно-західний частині міста, з обох сторін охоплюючи Пущу-Водицю. Особливістю обох річок є те, що вони мають значний похил. Нині на обох річках створено кілька великих і глибоких ставків. На річці Котурка можна виділити озеро Горощиха, довжиною 1,2 км, на березі якого влаштований пляж «Пуща-Водиця».

Річка Глибочиця – по всій своїй довжині знаходиться під землею. Колектор, в якому протікає річка, бере початок з вул. Овруцької.

Київ забезпечується питною водою з трьох джерел водопостачання – річок Дніпра, Десни та підземних водоносних горизонтів. Артезіанський водопровід експлуатує свердловини сеноман-келовейського та середньоюрського водоносних горизонтів, глибиною від 90 до 340 м.

Для господарсько – питного водопостачання міста Києва використовуються переважно води сеноман-келовейського та байоського водоносних горизонтів.

Підземні води комплексу прісні, з мінералізацією 0,3 – 0,53 г/дм^3, гідрокарбонатні кальцієво-натрієво-магнієві. Загальна жорсткість води змінюється в межах 2,3 – 6,0 ммоль/дм^3.

Середньоюрський водоносний горизонт оцінюється як природно захищений від забруднення з поверхні землі. Води горизонту прісні, вміст сухого залишку 0,2 – 0,7 г/дм^3.

Для міста характерна не тільки велика кількість водних об'єктів, але й їхнє різноманіття за походженням та господарським призначенням. На Київські водойми суттєво впливає міське середовище, яке проявляє себе у постійному тиску на їхній стан – якість води, гідрологічний режим, біорізноманіття. Це призводить до зміни якості води та погіршує їх стан.

В рамках виконання розпорядження Київської міської державної адміністрації від 30.09.2021 № 2079 «Про утворення комісії з інвентаризації водних об’єктів, лісових ресурсів, об’єктів державної та комунальної власності, що знаходяться на території міста Києва» КП «ПЛЕСО» провело ряд заходів в частині інвентаризації водних об’єктів, що знаходяться на території міста Києва.

За результатами проведеної роботи станом на 01.01.2026 було виявлено 750 водний об’єкт на території міста Києва, з яких 137 водних об’єктів обліковуються

на балансі КП «ПЛЕСО», в тому числі: 64 озера, 25 ставків, 11 малих річок, 16 струмків, 5 заток, 16 каналів.

Для встановлення технічних параметрів замкнутого водного об'єкта, гідрологічних характеристик річки (водотоку), регламентацію експлуатаційної діяльності на водосховищах, ставках, озерах та замкнених природних водоймах, для забезпечення сталого використання (включаючи кількісне та якісне відновлення) усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойми, надійності функціонування споруд і для підвищення ефективності їх використання розробляються паспорти водних об'єктів.

Паспорт водного об'єкта погоджується Держводагентством та підлягає коригуванню кожні 15 років, а також у разі змін технічних параметрів водного об'єкта і гідротехнічних споруд.

З метою встановлення технічних параметрів водного об'єкта, гідрологічних характеристик річки (водотоку), регламентацію експлуатаційної діяльності на водосховищах, ставках, озерах та замкнених природних водоймах для забезпечення сталого використання (включаючи кількісне та якісне відновлення) усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойми, надійності функціонування споруд і для підвищення ефективності їх використання, відповідно до Порядку розроблення паспорта водного об'єкта затвердженого Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 18.03.2013 № 99, статті 51 Водного кодексу України та на підставі рішень Київської міської ради від 02.10.2018 № 1550/5614 «Про деякі заходи з розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення водних об'єктів на території міста Києва» (зі змінами від 22.04.2021 № 592/633 та від 30.05.2024 № 474/8440) і від 05.12.2024 № 426/10234 «Про бюджет міста Києва на 2025 рік» на замовлення КП «ПЛЕСО» розробленні та погоджені у Державному агентстві водних ресурсів України від 23.12.2025 паспорти водних об'єктів:

1) озеро без назви на острові Труханів з координатами 50.454270 30.562829;

2) озеро без назви на острові Труханів з координатами 50.469777 30.541789;

3) водний об'єкт в межах вулиці Алімпія Галика і вулиці Маслівка з координатами 50.388215 30.599745.

Важливим інструментом захисту водних об'єктів від забруднення та збереження їх природного стану є встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

1) розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;

2) зберігання та застосування пестицидів і добрив;

3) влаштування літніх таборів для худоби;

4) будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій, майданчиків для занять спортом на відкритому повітрі, об'єктів

фізичної культури і спорту, які не є об’єктами нерухомості), зокрема баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;

5) миття та обслуговування транспортних засобів і техніки;

6) влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;

7) випалювання сухої рослинності або її залишків з порушенням порядку, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

В межах водоохоронних зон забороняється:

1) використання стійких та сильнодіючих пестицидів;

2) влаштування кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;

3) скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки (статті 60 і 61 Земельного кодексу України, статті 88 і 89 Водного кодексу України).

Відповідно до санітарного законодавства, щорічних планів-завдань міжрайонних відділів ДУ «Київський міський ЦКПХ МОЗ» та інших законів й нормативно-правових актів, які регулюють сферу діяльності в управлінні водними ресурсами м. Києва, щороку, з метою забезпечення епідемічного благополуччя населення, створення належних умов для безпечного відпочинку, КП «ПЛЕСО» організовує та забезпечує виконання комплексу необхідних заходів та робіт з благоустрою на підпорядкованих територіях пляжів, зон відпочинку та інших водних об’єктів м. Києва, щоб відпочиваючі отримували належні умови для безпечного та комфортного відпочинку на них.

У зв'язку із запровадженням воєнного стану, згідно із Указом України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 64/2022 та проведення бойових дій на території України, у тому числі в столиці та на її околицях, літній оздоровчий сезон 2025 року не оголошувався задля безпеки та попередження скупчення населення в місцях масового відпочинку.

Проте, через вільний доступ громадян до води, який передбачено у Водному Кодексі, на муніципальних пляжах міста Києва масово відпочивали місцеві громадяни та гості столиці, незважаючи на тимчасову небезпеку перебування, тому, фахівці КП «ПЛЕСО» підготували до функціонування:

- зон відпочинку – 20;
- міських пляжів – 15.

З приходом потепління у столиці, на муніципальних пляжах та зонах відпочинку міста Києва масово відпочивали місцеві громадяни та гості столиці, незважаючи на тимчасову небезпеку перебування на них та наявність на пляжах та зонах відпочинку інформаційних табличок «Відвідування зони відпочинку не рекомендується», що були розміщені у відповідності до Протоколу Ради оборони міста Києва від 17.05.2023 р. № 4.

Враховуючи, що пляжі та зони відпочинку біля води знаходяться у вільному доступі для місцевих громадян, які являються потенційними відвідувачами цих територій, вони у свою чергу потребують санітарного догляду за ними штатними робітниками з благоустрою служби утримання водних об’єктів проводилась робота

по виконанню всього необхідного комплексу заходів по забезпеченню належної екологічної, санітарної та протиепідемілогічної ситуації на підпорядкованих територіях, задля недопущення виникнення випадків інфекційних захворювань під час відпочинку на територіях пляжів, зон відпочинку та технічних водойм.

Відповідно до санітарного законодавства, а саме Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. № 145 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць», щорічних планів-завдань міжрайонних відділів ДУ «Київський міський ЦКПХ МОЗ» та інших законів й нормативно-правових актів, які регулюють сферу діяльності в управлінні водними ресурсами м. Києва, щороку, з метою забезпечення епідемічного благополуччя населення, створення належних умов для безпечного відпочинку, силами служби утримання водних об'єктів щороку забезпечується виконання комплексу необхідних заходів та робіт з благоустрою на підпорядкованих територіях пляжів, зон відпочинку та інших водних об'єктів м. Києва, щоб відпочиваючі отримували належні умови для безпечного та комфортного відпочинку на них.

Разом з цим, під час підготовки місць, де потенційно можливе масове скупчення людей біля водних об'єктів м. Києва у 2025 році, КП «ПЛЕСО» керувалось Протоколом Постійної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій КМДА від 08.05.2025 р. № 9.

Разом з цим, підприємство, щорічно перед початком літнього періоду проводить закупівлі наступних послуг та проводить наступні роботи силами підприємства. Так, у 2025 було проведено наступні роботи та закупівлі:

Роботи по утриманню в належному стані внутрішніх та зовнішніх мереж водопостачання: послуги по дезінфекції та хлоруванню водопровідних мереж зон відпочинку, для виконання якої, КП «ПЛЕСО» провело роботи по розконсервуванню водопровідних мереж, встановленню питних фонтанчиків та душових стійок. Після встановлення обладнання, було проведено необхідний комплекс заходів, який включає в себе:

· промивку трубопроводу водопровідною водою;

· закачування в трубопровід хлорвмісного розчину визначеної концентрації;

· витримка зазначеного розчину в трубопроводі протягом доби

· ретельне промивання трубопроводу водопровідною водою після визначеного часу витримки.

Разом з цим, було проведено наступні роботи та заходи:

- встановлено питні фонтанчики та душові стійки.
- приведено до належного технічного та естетичного стану всі елементи благоустрою.
- забезпечено функціонування та обслуговування стаціонарних громадських вбиралень і модульних туалетів контейнерного типу (санітарних контейнерів).
- планується встановлено біотуалети (МТК) з подальшим їх обслуговуванням у місцях, де відсутні стаціонарні вбиральні та модульні туалети.
- проведено дератизаційну (щурі) обробку (593,06га), в межах

прибережних захисних смуг внутрішніх водойм м. Києва, а саме на територіях міських пляжів, зон відпочинку, а також в спорудах і будівлях КП «ПЛЕСО», що територіально розташовані на пляжах, зонах відпочинку, рятувальних станціях, рятувально- водолазних станціях, рятувальних постах постійної комплектації, очисних та захисних спорудах;

- проведено акарицидну (кліщі) обробку (77,83 га), в межах зелених зон пляжів, зон відпочинку та водних об'єктів, на підставі отриманого листа ДУ «Київський міський ЦКПХ МОЗ» було замовлено та проведено обробку. Разом з цим КП «ПЛЕСО» в плановому режимі проводило механічні протикліщові заходи шляхом викошування трав'яної рослинності, прорідження чагарників, видалення сухостійних та аварійних дерев, кущів і сухих гілок, зняття самосійної порослі;
- проведено ларвіцидну (комарі) обробку (34,61 га), беручи до уваги плани-завдання міжрайонних відділів та на виконання отриманого листа від ДУ «Київський міський ЦКПХ МОЗ» щодо необхідності проведення винищувальних протикліщових обробок на території не менше двох метрів уздовж урізу води на пляжах, зонах відпочинку, водних об'єктів, таких як: технічних озер та водойм, прибережно-захисних смугах річок, заток та ставків, а також не менше одного метру уздовж урізу води по обидва боки лінійно-гідротехнічних споруд (каналів, струмків та ін.);
- проведено лабораторні дослідження проб поверхневих вод, питної води, піску, ґрунту на пляжах, зонах відпочинку та водних об'єктах (під час літнього періоду). Для забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя та охорони здоров'я населення та гостей столиці під час відпочинку біля води, з метою здійснення системи заходів щодо ліквідації у разі виникнення екологічної небезпеки, впродовж літнього періоду хімічною лабораторією підприємства будуть проводитись лабораторні дослідження питної води, води поверхневих водойм та піску (ґрунту) на підпорядкованих підприємству пляжах та зонах відпочинку біля води м. Києва, технічних водойм. У разі невідповідності проб поверхневих вод та питної води за епідемічними та хімічними показниками результатів лабораторних досліджень, з метою своєчасного інформування населення в інформаційних стендах на пляжах оперативно встановлювались попереджувальні таблички про заборону купання, а також інформація висвітлювалась на офіційному сайті КП «ПЛЕСО» (https://pleso.kyiv.ua);
- проводились послуги з вилову безпритульних тварин, з метою профілактики та запобігання виникнення травматизму, сказу та хвороб спільних для тварин і людини (під час літнього періоду). Послуги виконуються на підставі службових записок начальників дільниць, або у разі надходження звернень громадян.
- виконувались послуги з вивезення перевезення, утилізації/захоронення твердих побутових відходів, великогабаритних відходів.

З метою оперативного реагування на актуальні проблеми, КП «ПЛЕСО» здійснює постійний моніторинг звернень громадян, що надходять через офіційні канали комунікації. Інформація, отримана від мешканців міста, використовується для формування плану робіт з розчищення локальних водойм та усунення негативних наслідків забруднення.

Особлива увага приділялась водоймам, що розташовані в рекреаційних зонах та місцях масового відпочинку, з метою забезпечення належних умов для відпочинку мешканців міста, території пляжів та зон відпочинку постійно приводяться до належного санітарного стану робітниками з благоустрою, а технічні водойми – періодично силами мобільних бригад підприємства.

Також, повідомляємо, що підприємство усіляко підтримує проведення загальноміських толок, зі свого боку залучаючи працівників підприємства та громадськість до процесу благоустрою прибережних зон та очищення водойм. Адже, заходи з екологічного виховання та просвітницька діяльність сприяють підвищенню рівня екологічної свідомості мешканців міста.

Так, в рамках розпорядження Київського міського голови «Про проведення весняного двомісячника з благоустрою, озеленення та поліпшення санітарного стану міста Києва у 2025 році» від 14.03.2025 року № 193, працівники КП «ПЛЕСО» прийняли участь у заходах з благоустрою на таких локаціях, як:

- схили вздовж вул. Микільсько-Слобідська;
- озеро Вирлиця;
- озеро Заплавне;
- озеро Тягле;
- озеро Небреж;
- озеро Качине;
- озеро Жандарка;
- штучні водойми (кар’єри) по вул. Закревського;
- водойми системи Опечень;
- річка Почайна;
- струмок Вершинка (притока річки Либідь);
- Північно-Дарницький меліоративний канал;
- прибережна захисна смуга затоки Наталка вздовж вул. Прирічна;
- штучна водойма на просп. М. Бажана (по вул. Ижевська);
- затока Галерна;
- озеро Кругле, вул. Мурманська;
- озеро Нижнє Вигурівське;
- ставок Горащиха у Пуші-Водиці.

А також, в рамках розпорядження Київського міського голови «Про проведення осіннього місячника з благоустрою, озеленення та поліпшення санітарного стану міста Києва у 2025 році» від 11.09.2025 року № 49, працівники служби утримання водних об’єктів підприємства прийняло участь у заходах з благоустрою на таких локаціях, як:

- Дарницький меліоративний канал;
- озеро Жандарка;
- озеро Вирлиця;
- острів Долобецький (поблизу пляжу Молодіжний) в рамках Всесвітнього дня прибирання «World Cleanup Day».

Заходи з прибирання проводились спільно з іншими комунальними підприємствами, організаціями, а також із залученням громадськості.

Толока струмка Вершинка (притока річки Либідь)

Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги водних об’єктів
(за звітний рік та два попередні)

Водоохоронні зони та прибережні захисні	Загальна площа, га	з них протягом року		
		2023 рік	2024 рік	2025 рік*
1	2	3	4	5
Встановлено межі водоохоронних зон водних об’єктів з них внесено до Державного земельного кадастру	404,3907	105,1530	128,0182	-
	336,9534	105,1530	128,0182	-
Встановлено межі прибережних захисних смуг водних об’єктів з них внесено до Державного земельного кадастру	264,2204	77,4205	92,3099	-
	264,2204	77,4205	92,3099	-

* У 2025 році, за інформацією КП «ПЛЕСО», проєкти землеустрою щодо організації і встановлення меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг водних об’єктів не розроблялись.

Основні показники використання водних ресурсів у місті Київ за 2025 рік наведені нижче.

Дозвільна діяльність у сфері водокористування

Дозволи на спеціальне водокористування	За роками		
	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Видано	59	72	66
анульовано*	-	-	50

* окремо зазначаються підстави для анулювання дозволу на спеціальне водокористування та перелік водокористувачів, до яких застосовано такий захід (крім водокористувачів, яким дозвіл анульовано за заявою самого водокористувача).

Динаміка водокористування за 2025 рік та два попередніх

Показники	Одиниця виміру	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн м^3	526,298	591,876	592,659
у тому числі: поверхневої	млн м^3	503,916	568,891	568,775
підземної	млн м^3	22,382	22,985	23,885
морської	млн м^3	-	-	-
Використано свіжої води, усього	млн м^3	458,943	534,987	532,811
у тому числі на потреби: питні і санітарно-гігієнічні	млн м^3	101,57	120,810	117,335
виробничі	млн м^3	357,29	414,09	415,401
зрошення	млн м^3	0,001	0,001	0,000
Втрачено води при транспортуванні	млн м^3	50,258	49,917	48,125
	% до забраної води	9,5	8,43	5,12
Скинуто зворотних вод, усього	млн м^3	534,351	601,113	601,48
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти,				
усього	млн м^3	534,24	600,732	601,064
з них: нормативно очищених, усього	млн м^3	229,334	238,457	233,39
у тому числі: на спорудах біологічного очищення	млн м^3	229,334	238,308	233,25
на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м^3	0,003	0,003	0,002
на спорудах механічного очищення	млн м^3	0,147	0,146	0,138
нормативно чистих без очистки	млн м^3	291,826	349,914	355,602
забруднених, усього	млн м^3	12,932	12,361	12,072
у тому числі: недостатньо очищених	млн м^3	-	-	-
без очищення	млн м^3	12,932	12,361	12,072

Використання води за видами економічної діяльності у 2025 році
та двох попередніх

Види економічної діяльності	2023 рік		2024 рік		2025 рік	
	усього, млн $м^3$	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн $м^3$	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн $м^3$	% економії свіжої води за рахунок оборотної
1	2	3	4	5	6	7
Усього за регіоном	459,943	30	534,987	35,86	532,811	33,099
За видами економічної діяльності						
у тому числі:						
Сільське, лісове та рибне господарство	0,01	-	0,012	-	0,007	-
Добувна промисловість і розроблення кар’єрів	0,007	-	-	-	-	-
Переробна промисловість	4,366	52	5,321	47,126	4,612	38,891
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	337,167	31	396,227	37,757	399,637	34,891
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	124,021	9	128,409	8,819	124,021	9,191
Будівництво	0,044	24	0,035	27,547	0,044	3,371
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,15	-	0,255	14,259	0,15	23,34
Транспорт, складське господарство, поштова та кур’єрська діяльність	1,288	7	0,613	9,52	0,465	10,731
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,173	-	0,2	-	0,156	-
Інформація та телекомунікації	0,147	-	0,136	-	0,120	-
Фінансова та страхова діяльність	0,138	96	0,146	95,712	0,143	96,854
Операції з нерухомим майном	0,899	1	1,027	38,53	0,851	3,648
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,261	85	0,256	91,641	0,341	79,533
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,12	-	0,105	-	0,095	-
Державне управління й оборона; обов’язкове соціальне страхування	0,199	6	0,209	2,594	0,118	5,422
Освіта	1,025	-	1,004	-	1,152	-
Охорона здоров’я та надання соціальної допомоги	0,623	-	0,652	-	0,545	-
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,358	6	0,334	6,49	0,318	-
Надання інших послуг	0,023	-	0,046	-	0,036	-

4.2. Забруднення поверхневих вод

Основні показники забруднення поверхневих вод надані нижче.

Скидання забруднюючих речовин із зворотними водами у поверхневі водні об’єкти

Забруднююча речовина, що скидається разом із зворотними водами	2023 рік	2024 рік	2025 рік
	обсяг забруднюючих речовин, тис. т	обсяг забруднюючих речовин, тис. т	обсяг забруднюючих речовин, тис. т
1	2	3	4
Азот амонійний	1,9999	1,6805	1,8311
$БСК_5$	2,4758	2,0607	1,9548
Завислі речовини	2,8083	1,8637	1,6259
Нітрати	8,4781	7,4669	7,7836
Нітрити	0,6876	0,5284	0,6064
Сульфати	8,9435	2,6497	1,1252
Сухий залишок	2,3449	2,4465	2,8315
Хлориди	20,3107	20,0563	20,025
ХСК	9,4179	9,6831	9,8374
Залізо	0,0682921	0,0032681	0,0040702
Нафтопродукти	0,0181033	0,0009457	0,0010996
АСПАР	0,0081101	-	-
Фосфати	0,798397	1,173211	1,160394

Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами - забруднювачами поверхневих водних об’єктів

Найменування водокористувача-забруднювача	Наявність, потужність ($м^3$/добу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд	2023 рік			2024 рік			2025 рік		
		об’єм скидання зворотних вод, тис $м^3$	у тому числі об’єм скидання забруднених зворотних вод, тис $м^3$	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	об’єм скидання зворотних вод, тис $м^3$	у тому числі об’єм скидання забруднених зворотних вод, тис $м^3$	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	об’єм скидання зворотних вод, тис $м^3$	у тому числі об’єм скидання забруднених зворотних вод, тис $м^3$	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Канівське водосховище (річка Дніпро)										

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «КИЇВВОДОКАНАЛ»	Наявні, 657000000 м³/добу, 32%	243422	12930	55026,60	251594	12361	45955,07	246268	12072	44621,39

Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за даними водокористувачів, які скидають зворотні води у поверхневі водні об'єкти *

Місце спостереження за якістю води	Забруднююча речовина, мг/дм³													
										Нітроген			Фосфор	
	АСПАР	Хлориди	Сульфати	Феноли	Нафтопродукти	Завислі речовини	Залізо загальне	Біхроматна окислюваність (ХСК)	Біохімічне споживання кисню ($БСК_5$)	Азот амонійний	Нітрити	Нітрати	Ортофосфатів	Загальний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Канівське водосховище, 855 км, скидний канал БСА	0,08	111,7	48,2	-	0,05	21,8	0,41	82,1	11,7	8,52	2,68	38,0	5,56	-

Результати державного моніторингу вод

Назва водного об'єкта	Кількість державних моніторингових створів спостереження, од.		Відібрано та проаналізовано проб води, од.	Кількість показників, од.	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.
	усього	у тому числі з перевищенням ГДК			
1	2	3	4	5	6
За інформацією Державного агентства водних ресурсів України					
Канівське водосховище (р. Дніпро), 855,5 км, водосховище, 500 м вище Бортницької станції аерації (далі - БСА)	1	1	12	52-пріоритетних забруднюючих, 26-фізико-хімічних	Кадмій-2; амоній-іони – 5; миш'як-2; БСК5 – 5; алюміній-1; хром-1; Залізо – 6; Нікель та його сполуки – 6; Нітрити – 1; Фосфати– 1; ХСК – 2; завислі речовини-2; марганець-4.
Канівське водосховище (р. Дніпро), 855 км, скидний канал БСА	1	1	12		Амоній-іони – 11; БСК5 – 9; кадмій-1; залізо – 1; нікель-6; нітрати – 7; миш'як-3; нітрити – 1; фосфати – 11; ХСК – 9; марганець-4; алюміній-1; розчинний кисень-3; завислі

					речовини-11.
Канівське водосховище (р. Дніпро), 854,5 км, 500 м нижче БСА	1	1	12		Амоній-іони – 10; БСК5 – 10; Фосфати – 3; ХСК – 7; кадмій-2; миш'як-4; нікель-6; завислі речовини; марганець-2; алюміній-2.
Канівське водосховище (р. Дніпро), 897 км, н/б Київської ГЕС, м. Вишгород, питний водозабір м. Київ	1	1	12		БСК5 – 1; кадмій-1; нікель-4; ХСК –1; миш'як-2; марганець-1.
Канівське водосховище (р. Дніпро), м. Київ, Гідропарк, лівий берег	1	1	12		Нікель – 3; миш'як – 2; БСК5 – 1; хром-1; залізо загальне–1; завислі речовини-1.
р. Либідь, гирло, м.Київ	1	1	12		Нікель – 2; БСК5–9; ХСК-1, миш'як-1; марганець-2; залізо загальне – 6;амоній іони-8; хром-1; завислі речовини-1; сухий залишок-1.
За інформацією Центральної геофізичної обсерваторії імені Б. Срезневського					
Канівське водосховище (р. Дніпро), 854,5 км, 500 м нижче Бортницької станції аерації	1	-	4	4	-
Канівське водосховище (р. Дніпро), 855,5 км, 500 м вище Бортницької станції аерації	1	-	4	4	-
Канівське водосховище (р. Дніпро), Гідропарк, лівий берег	1	-	4	4	-
Канівське водосховище (р. Дніпро), 897 км, н/б Київської ГЕС, м. Вишгород, питний водозабір м. Київ	1	-	5	4	-
р. Либідь, гирло	1	-	4	4	-

* відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.05.2022 № 721 «Про затвердження Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення» та Додатку 8 до Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод.

4.3. Стан поверхневих вод

Стан якості поверхневих вод, які є джерелом питної води, характеризується підвищеним вмістом органічних та біогенних речовин, а підземні води відзначаються підвищеною жорсткістю і мінералізацією, а також наднормативним вмістом сполучень важких металів.

Проблема посилюється через застарілі методи водопідготовки або та незадовільним технічним станом мереж водопостачання, які фактично є джерелами вторинного забруднення водопровідної води.

Зношеність і негерметичність водоносних мереж є причиною забруднення водопровідної води, погіршення її якості внаслідок корозії металевих труб та потрапляння забруднених стічних вод з негерметичної каналізаційної мережі.

Викликає занепокоєння стан річок та водойм, що розташовані на території міста. Якість води водойм і водотоків оцінювалася за 32 показниками – органолептичними, фізико-хімічними, санітарно-токсикологічними із застосуванням «Методики екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями», розробленою Українським науково-дослідним інститутом екологічних проблем Міністерства екології та природних ресурсів України.

Станом на 01.01.2026 на балансі КП «ПЛЕСО» перебуває 5 очисних споруд: очисні споруди «Біличі», очисні споруди «Райдужні», очисні споруди «Теличка», очисні споруди «Троєщина», очисні споруди «Харківські».

В 2025 році випробувальною хімічною лабораторією проводилися дослідження: якості води водойм за програмою моніторингу, які обліковуються на КП «Плесо»; питної води свердловин; мережі питної води на пляжах; води водойм на пляжах та в зонах відпочинку; якості піску на пляжах; дослідження роботи очисних споруд зливових вод та ефективності установок водопідготовки питної води.

Дослідження води здійснювалися з 160 водних об’єктів.

Проведено досліджень – 1330 проб води. Оформлено 932 протоколи випробувань. Проведено досліджень індексу токсичності води – 965 проб, за мікробіологічними показниками – 812 проб: в тому числі

- дослідження питної води з фонтанчиків на пляжах м. Києва – 212 проб;
- води водойм на пляжах м. Києва – 120 проб;
- води водойм в зонах відпочинку – 132 проби;
- питної води з свердловин - 28 проб;
- за програмою моніторингу води водойм, що облікуються КП «Плесо» - 415 проб;
- позапланові дослідження забрудненості водойм скидами стічних вод – 117 проб.

В 2025 році додатково в програму досліджень проб води включено 3 нових водойми – озеро Зелене, річка Почайна, озеро Бабине, струмок на вул. Квітки-Основ’яненка. Виконувалися позапланові дослідження за зверненнями районних відділів поліції, районних адміністрацій м. Києва та громадян.

Для оцінювання якості води та встановлення ступеню забруднення води у водоймах використовувалася «Методика екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями», що розроблена Українським науково-дослідним інститутом екологічних проблем Міністерства екології та природних ресурсів України.

Екологічна оцінка якості поверхневих вод (водойми, озера, ставки) за 2021 – 2025 роки

Клас та категорія	Водні об'єкти, %				
	2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6
I до 17 балів «Води відмінні дуже чисті»	0	0	0	0	0
II від 18 до 44 балів «води дуже добрі, чисті та води добрі, досить чисті»	0	0	0	0	0
III від 45 до 58 балів «води задовільні, слабо забруднені»	5	24	9	7	10
IV від 59 до 72 балів «води посередні, помірно забруднені»	77	69	73	79	56
V від 73 до 86 балів «води погані, брудні»	18	7	17	14	8
VI більше 86 балів «води дуже погані, дуже брудні»	0	0	1	0	0
Загальна кількість об'єктів, що досліджувалися	61*	58**	70***	70	74

* 2021 рік – не досліджувалося озеро Нижній Тельбін через відсутність доступу (будівництво дорожньо-мостової розв'язки).

**2022 рік – не досліджувалися 5 водойм із-за відсутності доступу - озеро Тягле; озеро Небреж; ставок на річка Любка в селі Коцюбинське – перекрито військовими; озеро Нижній Тельбін – перекрито будівельниками; озеро в селі Бортничі вул. Озерна – пересохле. Збільшилося проведення досліджень на 1 водойму – озеро Видубицьке.

***2023 рік – кількість досліджуваних водойм зросла на 7 – озеро Кругле; озеро Берізка; затока Вовкувата (вул. Плав'юка); затока Вовкувата (вул. Набережно-Рибальська); затока Десенка; затока Галерна; ставок «Яремчука № 6».

Як видно з наведеної таблиці протягом 2025 року спостерігали:

- покращення екологічного стану на 38 водному об'єкті із 74 (52,0 %);
- погіршення екологічного стану на 27 водних об'єктах із 74 (37,0 %). Погіршення екологічного стану пов'язане із обмілінням переважної більшості водних об'єктів, замуленням, скиданням як вод з дощових каналізацій, так і стічних промислових та господарських вод.
- без змін – 8 водних об'єкти із 74 (11,0 %).

Екологічна оцінка якості поверхневих вод (річка, струмок, канал) за 2021 – 2025 роки

Клас та категорія	Водні об'єкти, %				
	2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6
I до 17 балів «Води відмінні дуже чисті»	0	0	0	0	0
II від 18 до 44 балів «води дуже добрі, чисті та води добрі, досить чисті»	0	0	0	0	0
III від 45 до 58 балів «води задовільні, слабо забруднені»	8	14	0	0	0
IV від 59 до 72 балів «води посередні, помірно забруднені»	46	50	22	41	11

V від 73 до 86 балів «води погані, брудні»	46	36	61	52	20
VI більше 86 балів «води дуже погані, дуже брудні»	0	0	17	7	1
Загальна кількість об’єктів, що досліджувалися	13	14	18	27	32

Як видно з наведеної таблиці протягом 2025 року спостерігали:

- покращення екологічного стану на 7 водних об’єктах із 32 (23%);
- погіршення екологічного стану на 19 водних об’єктах із 32 (60%);
- без змін екологічного стану на 6 водних об’єктах із 32 (17%).

За результатами моніторингу розроблено програму і план оздоровлення водойм міста Києва, які перебувають на балансі КП «Плесо». Оздоровлення водойм розпочато з механічного очищення від побутового сміття (поліетиленових пакетів, пляшок, бляшанок, гілок дерев); оброблення водойм біоактиваторами для прискорення розкладання органічних речовин води і донних відкладень до простих сполук; внесення у водойми культури мікроводоростей хлорели, яка насичує воду водойми киснем, поглинає сірководень та інші токсини, витісняє синьо-зелені водорості з водойми. Повний цикл оздоровлення проведено на озері Віра; частково розпочаті на водоймі на вул. Булгакова, на ставках на річці Нивка вул. Героїв Маріуполя; озері Райдужне; озері Жандарка; ставку у селищі Шевченка на вул. Красицького; ставку в селищі Шевченко на вул. Кобзарській, ставку в селищі Шевченка на вул. Моринецька: озері Малинівка; озері Гнилуша; ставку в Совській балці вул. П. Радченка; водоймах А і Б на просп. Шухевича; озері Центральне (Біле). Протягом періоду з червня по жовтень проведено по 5 періодичних досліджень стану кожної з водойм з метою оцінювання ефективності оздоровлення водойм і використання внесених біоактиваторів.

Відповідно до Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2024-2026 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 14 грудня 2023 року № 7530/7571 (у редакції рішення Київської міської ради від 04.12.2025 № 275/10742), розпорядження Київської міської військової адміністрації від 14.07.2025 № 18 «Про деякі питання виконання Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2024-2026 роки у 2025 році» (зі змінами), наказу від 11 липня 2025 року № 143 «Про капітальний ремонт об’єктів, що фінансуються в 2025 році за рахунок бюджетних коштів по Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)» (зі змінами) (далі – Програма), розподіл асигнувань на 2025 рік по КП «ПЛЕСО»:

в частині капітальних вкладень – 0 тис. грн;

в частині капітального ремонту – 636,876 тис. грн.

За січень – грудень 2025 року виконано робіт на суму 636,828 тис. грн, профінансовано – 636,828 тис. грн.

Капітальний ремонт

До Програми економічного і соціального розвитку м. Києва в частині капітального ремонту включено 1 об’єкт:
КАПІТАЛЬНИЙ РЕМОНТ ЕЛЕМЕНТІВ БЛАГОУСТРОЮ ОСТРОВА ОБОЛОНСЬКИЙ В ОБОЛОНСЬКОМУ РАЙОНІ М. КИЄВА – передбачено фінансування 636,876 тис. грн, в тому числі: проєктні роботи – 495,9 тис. грн;

Згідно з укладеним договором від 20.09.2024 № 2414 проєктувальником ТОВ «ДПВІ» було скориговано робочий проєкт та проведено експертизу, отримано експертний звіт ТОВ «УК ЕКСПЕРТИЗА» від 30.09.2025 № 30/2760-09/25 (реєстраційний номер EX01:0121-3072-4708-4764). Згідно з Актом здачі-приймання виконаних проєктних робіт № 1 від 12.11.2025 року вартість виконаних робіт становить 495,85228 тис. грн. Профінансовано та оплачено кошти ТОВ «ДПВІ» у повному обсязі.

Крім того, у звітному періоді за результатами здійснення авторського нагляду ТОВ «ДПВІ» згідно з договором від 16.09.2022 № 2047 у квітні 2025 року Виконавцем було надано Замовнику на підписання акт здачі-приймання виконаних робіт № 2 на суму 140,976 тис. грн, який було підписано від 29.04.2025, у подальшому профінансовано та оплачено.

4.4. Державна політика та заходи щодо поліпшення стану водних об'єктів

Річка Дніпро та його долина мають значний вплив на природні умови Києва і розміщення елементів його житлово-промислової агломерації.

Неупорядковане відведення стічних вод від господарських об'єктів, велика щільність забудови, недосконаліть економіко-правового механізму водокористування і реалізації водоохоронних заходів, відсутність системного моніторингу екологічного стану водних об’єктів перетворило річки та озера міста Києва на істотно змінені водні об’єкти з поганим екологічним станом та низьким потенціалом самоочищення. В умовах змін клімату ця здатність до самоочищення буде і надалі погіршуватись, насамперед через зменшення обсягів річкового стоку.

Основними причинами забруднення поверхневих вод є скид неочищених або не достатньо очищених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти та через систему міської каналізації; надходження до водних об'єктів забруднюючих речовин у процесі поверхневого стоку води із забудованих територій; ерозія ґрунтів на водозабірній площі.

Рішенням Київської міської ради від 23.09.2021 №2399/2440 була затверджена Концепція екологічної політики міста Києва «Екологічна стратегія міста Києва до 2030 року», в який визначені задачі та шляхи реалізації водних проблем міста.

5. ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ТА ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ, РОЗВИТОК ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі

5.1.1. Загальна характеристика

Забезпечення сталого, екологічно збалансованого розвитку міста, підвищення його природно-ресурсного потенціалу, збереження цінних природних територій, біологічних ресурсів, що на них знаходяться, генетичного фонду тваринного та рослинного світу вимагають дотримання оптимального балансу між територіями, що інтенсивно експлуатуються, і такими, щодо яких запроваджуються спеціальні режими охорони та відтворення. Для забезпечення такого балансу - як в Києві, так і в Україні - формується екологічна мережа.

Екологічна мережа – єдина територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Законом «Про екологічну мережу України» визначено перелік категорій земель, які включаються до структурних елементів екологічної мережі:

а) території та об’єкти природно-заповідного фонду;

б) землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони;

в) землі лісового фонду;

г) полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду;

д) землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами;

е) землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів;

є) інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність);

ж) земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України;

з) території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України;

и) частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання - пасовища, луки, сіножаті тощо;

і) радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають окремій охороні, як природні регіони з окремим статусом.

Саме ці території забезпечують збереження найбільш цінних і типових для регіону компонентів ландшафтного біорізноманіття.

У Конвенції про охорону біологічного різноманіття термін «біологічне різноманіття» визначається як «різноманітність живих організмів з усіх джерел, включаючи, серед іншого, наземні, морські та інші водні екосистеми і екологічні комплекси, частиною яких вони є; це поняття включає у себе різноманітність у рамках виду, між видами і різноманітність екосистем».

Біорізноманіття, яке ми бачимо сьогодні, – це продукт еволюції життя впродовж мільярдів років, який визначається природними процесами, і на який все більше впливає людська діяльність. Біорізноманіття – це тканина життя, складовою частиною якої є ми і від якої ми повністю залежимо. Для людей біорізноманіття має економічну, рекреаційну, культурну, екологічну та інші цінності. Наше власне здоров'я, а також здоров'я економіки та суспільства в цілому залежить від безперервного отримання різноманітних «екосистемних послуг», замінити які буде або дуже дорого, або просто неможливо, тобто тих вигод, які людство отримує від екосистем. Це послуги екосистем із забезпечення людства природними ресурсами, здоровим середовищем існування, іншими екологічно та економічно значущими «продуктами».

5.1.2. Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

За сучасних умов стрімкого зростання техногенного навантаження та суцільної урбанізації найбільш напружена екологічна ситуація складається у великих містах та промислових агломераціях.

В умовах інтенсивного розвитку м. Києва спостерігається доволі стрімке ущільнення його забудови, в тому числі за рахунок територій, вкритих зеленими насадженнями різних видів, та водно-болотних угідь, які є природніми ареалами і місцями зростання та проживання видів дикої фауни і флори.

Слід зазначити про напружену ситуацію, пов'язану із збереженням залишків лівобережної заплави річки Дніпро на південь від житлового масиву «Осокорки», представленої водно-болотними угіддями, вологими луками, озерами та іншими природними угрупованнями, а також відсутність меж ландшафтного заказника місцевого значення «Острів Жуків», що призводить до неправомірної його забудови і знищення природних екосистем.

Внаслідок збройної агресії росії проти України з 24.02.2022 на території м. Києва спостерігались масові ураження вогнепальною, артилерійською та ракетною зброєю територій міських лісів та природно-заповідного фонду м. Києва.

Протягом 2025 року внаслідок збройної агресії рф зазнали пошкоджень об'єкти благоустрою зеленого господарства комунальних підприємств по утриманню зелених насаджень, зокрема: парк на вул. Теремківська, 2а-6 (знищено та пошкоджено 31 дерево різних порід та діаметрів), бул. Вацлава Гавела, 45 (пошкоджено 121 дерево, 2005 кущів та 0,0922 га газону), парк «Супутник» (знищено та пошкоджено 82 дерева та 558 кущів), сквер ім. Гейдара Алієва. Також пошкоджено оранжереї орієнтовною загальною площею 1102 м^2.

На території лісів КП «Дарницьке лісопаркове господарство» було зафіксовано осередки пошкоджень лісових насаджень різного ступеня на загальній площі близько 3 га.

5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

КО «Київзеленбуд» здійснило заходи з лікування дерев та підтримання стану об’єктів природно-заповідного фонду, охоронні зобов’язання яких покладені на районні КП УЗН міста Києва.

Районними комунальними підприємствами по утриманню зелених насаджень м. Києва в зелених зонах столиці було видалено омелу з крон 5321 дерева, виконано заходи з лікування ран 1761 дерев, підживлення 64658 дерев та 249722 кущі.

У 2022 році розпочалась робота з реалізації експериментального проєкту по висаджуванню декоративних луків в м. Києві. В жовтні проведена нарада з залученням провідних ландшафтних дизайнерів та озеленювачів м. Києва, де було висвітлено необхідність адаптації до зміни клімату в частині висадження декаративних лучних трав, як альтернативи газонним покриттям та однорічним клумбам.

Висаджування багаторічних лучних трав є важливим елементом вирішення проблеми ерозії ґрунту, оскільки вони можуть закріплювати ґрунт та зменшувати його втрату, також це зниження забруднення повітря та збереження біорізноманіття, одночасно багаторічні луки надають привабливий та естетичний вигляд місту. Протягом 2025 року у кожному районі міста Києва створено 34 локації з декоративними луками загальною площею 5,3 га.

Декоративні луки є цінним середовищем для комах-запилювачів — бджіл, метеликів та інших видів, які забезпечують природний баланс міських екосистем. Завдяки різноманіттю рослин вони формують кормову базу впродовж усього теплого сезону, підтримуючи популяції запилювачів від весни до пізньої осені.

Для створення луків використовується спеціально підібрана суміш однорічних, багаторічних і злакових рослин. Такий підхід забезпечує ефект безперервного цвітіння: одні культури відцвітають, інші вступають у фазу декоративності, завдяки чому луки зберігають привабливий вигляд протягом тривалого періоду.

З метою проведення заходів збереження біологічного та ландшафтного різноманіття м. Києва районні КП УЗН міста Києва у 2023 році застосовували практику щодо залишення трав’яного покриву без покосу протягом вегетаційного періоду. У 2025 році створено 90 ділянок без скошування площею 234,48 га.

Декоративні луки та обмеження косіння на визначених ділянках є поширеною практикою в багатьох європейських столицях. Важливою перевагою цих підходів є забезпечення харчуванням (пилком та нектаром) комах-запилювачів, що сприяє розвитку біорізноманіття. Основними видами догляду за декоративними луками є полив та прополювання.

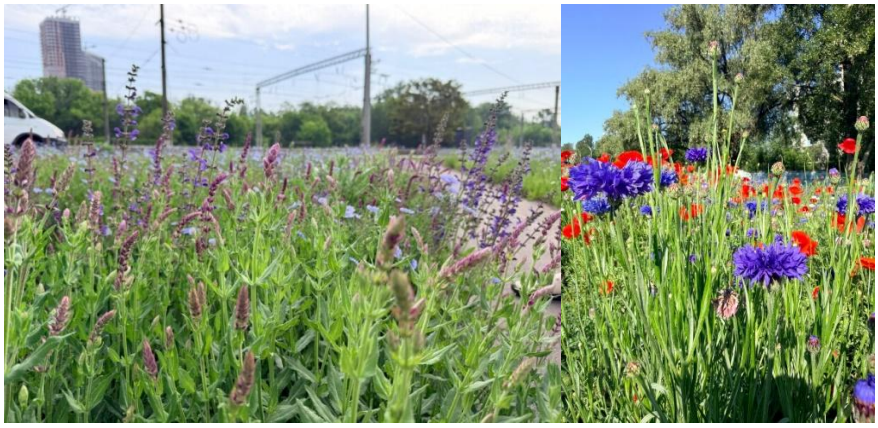

Рис. 5.1. Ділянки з використанням сумішей трав декоративних луків

У місті Києві почали створювати перші дощові садки – унікальні ландшафтні рішення для збирання та подальшої утилізації води, що мають вигляд квіткової клумби. Так у 2025 році облаштовано 5 дощових садків у місцях підтоплень у парках, вздовж доріг та алей, загальною площею 915 м^2.

Дощові садки – це елемент ландшафтного дизайну, який використовується для збору та збереження води. Завдяки цьому під час зливи частину води забирає на себе саме він, а не зливостокова каналізація.

Виглядає такий садок як заглиблена клумба, що оточена вологолюбними та стійкими до спеки багаторічними рослинами. Основний принцип роботи садка в тому, що з дахів і тротуарів вода збирається в резервуари або басейни, там вона проходить через очисні системи та може використовуватися далі для живлення зелених насаджень. Рослини, які висаджуються в таких дощових садках, сприяють очищенню та зволоженню повітря, а також нормалізують локальний мікроклімат.

Рис. 5.2. Дощові садки

У парках та скверах столиці встановлюють мішки для поливу молодих дерев, зокрема протягом 2025 року встановлено 7166 шт. Це спеціальні 85-літрові торбини, які кріплять навколо стовбура та наповнюють водою, що дозволяє підтримувати рівень вологості ґрунту та сприяє кращому росту рослин.

Система працює за принципом крапельного поливу. Набрана в мішок вода поступово і рівномірно зволожує пристовбурні кола дерева. Відтак рослини отримають саме стільки вологи, скільки їм потрібно для здорового зростання.

Спеціальний матеріал, з якого виготовлені торбини, не дає перегріватися воді та забезпечує деревам оптимальну температуру поливу.

Використання спеціальних мішків заощаджує до 65% води порівняно зі звичайним поливом.

Рис. 5.3. Мішки для прикореневого поливу дерев

Також на балансових територіях облаштували та оновили 45 годівниць для диких звірів. Це необхідно, аби розширити кормові бази для тварин на зимовий період. Годівниці розміщують у місцях сезонної міграції тварин, зокрема там, де існує ризик виснаження природної кормової бази та фіксуються масові переходи копитних.

Лісопаркові господарства заготовили майже 1 500 кормових віників і понад 1 тонну сіна, для забезпечення диких тварин необхідною кормовою базою в умовах обмеженої доступності природних ресурсів узимку. Також встановили 40 солонців для мінеральної підгодівлі лосів і косуль. Така підгодівля є важливою складовою зимового раціону диких тварин і сприяє підтриманню їхнього фізіологічного стану в період підвищених енергетичних витрат.

Працівники лісопаркових господарств, що входять до складу КО «Київзеленбуд», розвісили у міських лісах 160 нових шпаківень для гніздування птахів.

Шпаківні виготовлені з натурального дерева без додаткового оздоблення чи яскравих кольорів. Внутрішня поверхня шпаківні залишається шорсткою, щоб пташенятам було легше вибиратися назовні, а діаметр отвору становить 5,5 см.

У таких оселях селяться не лише шпаки, а й інші птахи, які гніздяться в дуплах, зокрема синиці, дятли, повзики, плиски, підкоришники та мухоловки.

Збереження та підтримка популяції птахів відіграє важливу роль, адже пернаті активно знищують комах-шкідників, зокрема короїдів, гусениць і кліщів.

Рис. 5.4. Годівниці для диких тварин та птахів

Також у місті Києві, встановлюють будиночки для комах, зокрема у 2025 році встановили 45 шт.

Такі конструкції ще називають готелями для комах. Конструкція нагадує багатоквартирний будинок з оселями для сезонного поселення та для зимівлі. Тут можуть одночасно жити як комахи-запилювачі, так і ентомофаги, які нищать шкідників. Дах будиночка захищає його від опадів, а каркас є достатньо міцним, щоб витримати вагу "мешканців". У кожній секції – різне наповнення: солома, дерево, дошки, цегла, сіно, просвердлені колоди, а також мох, гілочки, каміння.

Такі будиночки є частиною комплексних заходів з підтримки й розвитку біорізноманіття у місті. Адже саме корисні комахи відіграють чималу роль під час запилення рослин та боротьби із шкідниками, а такі будиночки допоможуть комфортно і затишно пережити зимівлю та зберегти види.

Рис. 5.5. Будиночки для комах

У кожному районі столиці комунальні підприємства по утриманню зелених насаджень облаштували нові зелені зони – мініскверы. У межах осіннього озеленення на цих локаціях висадили понад понад 100 дерев, 16300 квітів, 8700 кущів і майже 9000 злакових трав, облаштовано 7000 кв. м. газонів.

Мініскверы – це невеликі затишні території зі зручними лавами, пішохідними доріжками та декоративним озелененням, вони не лише створюють комфортні місця для відпочинку мешканців, а й сприяють покращенню екологічного стану міста.

У деяких мініскверах передбачені дитячі або спортивні майданчики, а також спеціальні зони для вигулу домашніх улюбленців.

Рис. 5.6. Мініскверы

5.1.4. Формування національної екомережі

Відносини, пов'язані з формуванням, збереженням та раціональним, невиснажливим використанням екологічної мережі, регулюються відповідно до Конституції України, Закону України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки», Законом України «Про екологічну мережу України», а також законів України, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них, та міжнародних договорів України.

Формування екологічної мережі передбачає зміни в структурі земельного фонду країни шляхом віднесення (на підставі обгрунтування екологічної безпеки та економічної доцільності) частини земель господарського використання до категорій, що підлягають особливій охороні з відтворенням притаманного їм різноманіття природних ландшафтів.

Формування, збереження та використання екомережі здійснюється відповідно до таких основних принципів:

а) забезпечення цілісності екосистемних функцій складових елементів екомережі;

б) збереження та екологічно збалансоване використання природних ресурсів на території екомережі;

в) зупинення втрат природних та напівприродних територій (зайнятих рослинними угрупованнями природного походження та комплексами, зміненими в процесі людської діяльності), розширення площі території екомережі;

г) забезпечення державної підтримки, стимулювання суб'єктів господарювання при створенні на їх землях територій та об'єктів природно-

заповідного фонду, інших територій, що підлягають особливій охороні, розвитку екомережі;

г) забезпечення участі громадян та їх об'єднань у розробленні пропозицій і прийнятті рішень щодо формування, збереження та використання екомережі;

д) забезпечення поєднання національної екомережі з екомережами суміжних країн, що входять до Всеєвропейської екомережі, всебічний розвиток міжнародної співпраці у цій сфері;

е) удосконалення складу земель України шляхом забезпечення науково-обґрунтованого співвідношення між різними категоріями земель;

є) системне врахування екологічних, соціальних та економічних інтересів суспільства.

Розрізняють біосферний, континентальний, національний, регіональний (обласний) та локальний (місцевий) рівні екомереж. Ключовим є регіональний рівень, оскільки він забезпечує формування реальної територіальної системи екомережі.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі в межах своїх повноважень забезпечують:

- розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень;
- надання відповідно до закону фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об'єктів екомережі.

Рішенням Київської міської ради від 28.12.2006 № 546/603 затверджено Регіональну схему формування екологічної мережі м. Києва.

На виконання Закону України від 28.01.2019 № 2697-VIII ««Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»», у м. Києві розроблено заходи, якими передбачено створення нових природно-заповідних об'єктів, проведення інвентаризації природних комплексів та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ), створення автоматизованої системи ведення державного кадастру, розроблення регіональної схеми формування екологічної мережі та розроблення наукової моделі організації моніторингу довкілля на територіях ПЗФ.

5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу

5.2.1. Загальна характеристика рослинного світу

Рослинність Києва та його околиць характеризується великою різноманітністю і багатством, представлена лісами, луками, болотами, водними угрупованнями, фрагментами степів та пустищ, що обумовлено положенням Києва на межі двох геоботанічних зон: Полісся і Лісостепу.

Як свідчать літописи та інші численні історичні документи, кілька століть назад територія сучасного міста та його околиця була покрита суцільними непрохідними лісами. Протягом століть ці великі лісові масиви, знищувались,

вирубувались. Їх місце зайняли квартали й вулиці, а подекуди й сільськогосподарські угіддя. Проте й та рослинність, що збереглась досі, дає уявлення про характер рослинного покриву, про основні закономірності його розвитку, складу та поширення.

Безумовно рослинне вкриття міста далеке від того первинного вигляду, який воно мало в минулі епохи. Під впливом господарської діяльності людини воно зазнало великих змін.

Сучасний екологічний стан зелених насаджень зумовлюється як рівнем та інтенсивністю антропогенного впливу, так і зростаючим техногенним навантаженням, що порушує природну стійкість і середовищетвірні функції лісопаркових екосистем.

Сьогодні в межах зеленої зони Києва зосереджено значні площі лісових масивів (Святошинський ліс, Пуща-Водицький ліс, Конча-Заспа, Голосіївський ліс, Дарницький ліс), лучних угідь і природних водойм. Найкраще збереглися ліси на південь від міста в районі Конча-Заспа, в північній частині - біля Пущі-Водиці, західній - біля с. Романівна та східній - північніше Броварів. Окремі ділянки лісів мають вік понад 100 років. Ліси в околицях Києва досить різноманітні. Найпоширенішими є дубово-соснові й соснові ліси. Більшу площу лісів займають молоді посадки віком до 40 років.

Лівобережний Дарницький ліс переважно сформований сосновими лісами. У деревному ярусі окрім сосни звичайної представлені: клен гостролистий, липа серцелиста, дуб звичайний та червоний, а у розрідженому травостої зростають цмин піщаний, костриця овеча, зіновать руська. Це світлі ліси на сухих дерново-підзолистих ґрунтах, де підлісок майже не виражений, проте часто розвинений мохово-лишайниковий ярус з видів роду кладонії, дикрану, плевроцію. Навесні у таких лісах можна спостерігати цвітіння сон-трави.

Ліси київського правобережжя сформовані із листяних і хвойних видів дерев (дуб черешатий, граб звичайний, клен гостролистий, липа серцелиста, сосна звичайна, береза поникла). У підліску часто трапляються горобина звичайна, клен польовий, крушина ламка, ліщина звичайна, бруслина європейська та бородавчаста, а на узліссях і порушених ділянках бузина чорна, дикий виноград п'ятилисточковий.

На правому березі Дніпра в південно-західній частині міста поширено широколистяні грабово-дубові ліси, де трапляються клен гостролистий, ясен високий, липа серцелиста, що характерні для Лісостепу. Найкраще вони збереглися в урочищах Феофанія, на Лисій горі, Голосіївському парку ім. М. Т. Рильського та НПП «Голосіївський».

У заплавах невеликих річок (Віта, Ірпінь, Нивка), заболочених місцях поширені вільхові ліси. Піщані береги Дніпра раніше були вкриті вербовими та тополевими лісами, але тепер трапляються фрагментарно. Місцями піщані наноси на берегах Дніпра вкриті заростами чагарникової верби-шелюги. Досить цікавими в заплаві Дніпра є фрагменти дубових лісів, де окремі дерева мають діаметр понад 2 м.

Значні площі в місті і на околицях займає лучна рослинність. Заплавні луки представлені угрупованнями лисохвоста лучного, щучки дернистої, трясунки

середньої, костриці лучної, тонконога лучного; суходільні - тонконога вузьколистого, грястиці збірної, костриці червоної, мітлиці вино- градолистої,

У заплавах річок поширені сфагново-осокові та сфагнові болота. Залишки болотистих комплексів можна знайти у місці впадіння р. Любки до Ірпеня (Романівське болото), у нижній течії р. Нивка, сфагнові болота на території Межигірського лісництва і на лівому березі Дніпра у районі болота Ковпит та озера Рибного.

У складі угруповань боліт зростає ряд видів осок, мохів роду сфагнум, а також очерет звичайний, півники болотні і сибірські, молінія голуба, валеріана висока, вразливий реліктовий вид береза низька та інші. Проте усі ці комплекси зазнали значної трансформації внаслідок гідромеліорації й видобування торфу.

Водна рослинність змінюється залежно від глибини водойм, характеру течії та хімічного складу води. Біля берега розташовуються угруповання, сформовані середньо- і високотравними повітряноводними видами (ситняг болотний, сусак зонтичний, частуха подорожниковидна). Водна рослинність прибережних ділянок русла Дніпра відзначається переважанням угруповань, утворених прикріпленими зануреними (рдест пронизанолистий, рдест гребінчастий, водопериця колосова) і прикріпленими з плаваючими листками (переважно глечики жовті та німфея біла) видами. Серед угруповань справжньої водної рослинності трапляються рідкісні, з домінуванням рдеста туполистого, рдеста здавленого, а також сальвінії плаваючої і значно рідше - водяного горіха плаваючого.

На піщаних відкладах у місцях зведених лісів формуються специфічні пустища, розріджений трав'яний покрив: типчак поліський, келерія сиза, полин дніпровський, чебрець боровий, куничник.

На території Києва та околиць зафіксовано понад 100 видів рослин, що занесені до Червоної книги України чи інших природоохоронних документів. Водночас, актуальним є збереження рослинних угрупувань, яких в межах Києва виділено понад 20 типів лісових, водних, степових, лучних. Найціннішими з них є угруповання водних рослин - макрофітів мезотрофних і евтрофних водойм, угруповання ефемеретуму на алювіальних наносах островів Долобецький, Муромець, урочища Горбачиха; осокові угруповання заплавних заболочених ділянках річок Любки (Романівське болото), Нивки, Віти, заплавних лук південних островів Дніпра; субконтинентальні лучні степи на Лисій горі; псамофітні трав'яні угруповання на дюнах (Пуща-Водиця, заказник «Лісники»).

5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів та інших рослинних ресурсів

Лісові ресурси

Ліси Києва є одним із ключових природних ресурсів столиці, що забезпечує екологічну стійкість міського середовища та безпосередньо впливає на якість життя населення. Вони виконують комплекс життєво важливих функцій: очищують повітря від пилу й шкідливих домішок, поглинають вуглекислий газ, виробляють кисень, регулюють температурний режим і зменшують прояви ефекту міського «теплового острова». Лісові масиви також захищають ґрунти від ерозії,

сприяють збереженню водного балансу, знижують рівень шумового забруднення та підтримують природне різноманіття рослинного і тваринного світу.

Не менш важливим є їхнє соціальне значення. Ліси формують простір для відпочинку, оздоровлення, занять спортом і спілкування з природою, позитивно впливаючи на фізичне та психічне здоров'я мешканців. Водночас вони є важливим елементом природної спадщини Києва, осередком екологічної освіти, наукових досліджень і природоохоронної діяльності. В умовах урбанізації та зміни клімату збереження і раціональне управління міськими лісами набувають стратегічного значення, адже саме вони є природною основою екологічної безпеки, кліматичної адаптації та сталого розвитку столиці.

За результатами останньої проведеної інвентаризації лісових ресурсів міста Києва, загальна площа лісів у межах території міста становить близько 33,6 тис. га.

Ліси м. Києва за екологічним і соціально-економічним значенням та залежно від основних виконуваних ними функцій поділяються на такі категорії:

- рекреаційно-оздоровчі ліси (виконують переважно рекреаційні, санітарні, гігієнічні та оздоровчі функції);
- ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (виконують особливі природоохоронні, естетичні, наукові функції тощо);
- захисні ліси (виконують переважно водоохоронні, ґрунтозахисні та інші захисні функції).

Залежно від категорій лісів, у них встановлюється порядок ведення господарства, який спрямований на посилення та максимальне підтримання виконуваних лісами функцій.

Управління міськими лісами покладено, переважно, на комунальні підприємства «Дарницьке лісопаркове господарство», «Святошинське лісопаркове господарство» та «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа», підпорядковані Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Принципи ведення лісогосподарської діяльності та основи ландшафтної організації територій лісокористувачів викладені в Проектах організації лісового господарства, розроблених ВО «Укрдержліспроект», та Проєкті організації території Національного природного парку «Голосіївський», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об’єктів.

Лісовий фонд регіону в розрізі земель цільового призначення та категорій земель (станом на 01.01.2026)

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, га	Лісові землі, тис.га							
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю					усього лісових земель
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	лісові розсадники	зруби	галявини, біополяни	лісові дороги, просіки, розриви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	І. Землі лісогосподарського призначення									
	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	16228,0	15,013	9,376	0,15	-	0,009	0,256	0,343	15,9
	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	12490,3	11,696	6,414	0,079	0,003	0,000	0,060	0,312	12,2
	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	2889,80	2,652	2,062	0,001	-	-	0,054	0,056	2,8
	ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»	284,0	0,1900	0,0675	0,0000	0,0505	0,0000	0,0061	0,0062	0,2528
	Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України	5,7	0,0040	0,0014	-	-	-	-	0,0001	0,0040
	НК «ЕКСПОЦЕНТР УКРАЇНИ»	156,5	0,1448	0,1236	-	-	-	0,0043	0,0074	0,1565
	ІІ. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення									
	НПП «Голосіївський»	1888,2	1,7120	0,5526	0,0020	-	-	0,0327	0,0333	1,7800
	Філія «Столичний лісовий офіс» ДП «Діси України»	80,0	0,0402	-	-	-	-	0,0057	0,0007	0,0466
	ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»	15,0	0,0149	0,0007	-	-	-	-	0,0001	0,0150
	Державна установа	90,9	0,0818	0,0453	-	-	-	0,0005	0,0019	0,0842

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, га	Лісові землі, тис.га							
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю					усього лісових земель
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	лісові розсадники	зруби	галявини, біополяни	лісові дороги, просіки, розриви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	«Інститут еволюційної екології НАН України»									
	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	584,9	0,4915	0,1960	-	-	-	0,1100	0,0040	0,5215
	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	10615,5	10,0300	5,4050	0,0990	-	0,0010	0,0380	0,2360	10,5000
	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	2521,7	2,3560	1,8470	0,0010	-	-	0,0390	0,0450	2,4450
	ІІІ. Землі іншого призначення (землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення)									
	«Бахмацька дистанція захисних лісонасаджень» регіональної філії «Південно-Західна залізниця»	12,1	-	-	-	-	-	-	-	-

Нелісові землі, землі лісогосподарського призначення (станом на 01.01.2026)

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів	Рілля	Сінокоси	Пасовища	Піски	Болота	Води	Яри, схили, кар'єри	Інші нелісові землі	Загальна площа нелісових земель, га
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	-	-	-	-	62,9	33,8	-	203,5	300,2

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів	Рілля	Сінокоси	Пасовища	Піски	Болота	Води	Яри, схили, кар'єри	Інші нелісові землі	Загальна площа нелісових земель, га
2	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	6,1	0,1	-	-	38,5	17,0	-	189,2	250,9
3	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	-	28,0	-	-	21,0	29,0	-	45,0	123,0
4	ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»	-	-	-	-	14,5	1,1	-	15,6	31,2
5	Державна установа «Інститут еволюційної екології НАН України»	-	6, 2	-	-	-	-	-	0,5	6,7
6	Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України	0,4	-	-	-	-	-	-	1, 3	1,7
7	Філія «Столичний лісовий офіс» ДП «Діси України»	-	-	-	-	32,4	-	-	1,0	33,4
8	НПП «Голосіївський»	-	-	-	-	58,3	40,5	-	9,4	108,2

Лісовідновлення за 2025 рік (у розрізі лісокористувачів, власників лісів)

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки	Лісовідновлення, га			
		у тому числі			усього
		посадка лісу, га	посів лісу, га	природне відновлення лісу, га	
1	2	3	4	5	6
1	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	1,3	-	-	1,3
2	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	5,8	-	-	5,8
3	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	2,0	-	-	2,0

Проведення лісогосподарських заходів, пов'язаних із вирубуванням деревини, за 2025 рік

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів	Площа, га/Ліквідна деревина, тис.м^3						
		рубки догляду	лісовідновні рубки	санітарні рубки	розрубка ліній електропередач, автомобільних	розчистка ліній електропередач, автомобільних	інші рубки	усього рубок
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	250,5/ 6,26	-	1114,9/ 21,88	-	-	18,2/ 0,09	1383,6/ 28,23
2	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	13,3/ 0,025	-	579,0/ 13,68	-	-	-	592,3/ 13,706
3	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	51,9/ 1,27	-	68,5/ 0,95	-	-	24,3/ 0,12	144,7/ 2,34
4	НК «ЕКСПОЦЕНТР УКРАЇНИ»	-	-	20,9/ 1,58	-	-	-	20,9/ 1,58
	Усього	315,7/7,56	-	1783,3/38,09	-	-	42,5/0,21	2141,5/45,86

5.2.3. Охорона, використання та відтворення видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів

Відносини у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу регулюються Конституцією України, законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», Лісовим кодексом України, Законом «Про рослинний світ» та іншими нормативно-правовими актами.

Охорона рослинного світу передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на збереження просторової, видової, популяційної та ценотичної різноманітності і цілісності об'єктів рослинного світу, охорону умов їх місцезростання, збереження від знищення, пошкодження, захист від шкідників і хвороб, а також невиснажливе використання.

Охорона рослинного світу здійснюється центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, власниками та користувачами (в тому числі орендарями) земельних ділянок, на яких знаходяться об'єкти рослинного світу, а також користувачами природних рослинних ресурсів.

Охорона рослинного світу забезпечується:

1) встановленням правил і норм охорони, використання та відтворення об'єктів рослинного світу;

2) забороною та обмеженням використання природних рослинних ресурсів у разі необхідності;

3) здійсненням оцінки впливу на довкілля та інших заходів з метою запобігання загибелі об'єктів рослинного світу в результаті господарської діяльності;

4) захистом земель, зайнятих об'єктами рослинного світу, від пожеж, ерозії, селей, підтоплення, затоплення, заболочення, засолення, висушення, ущільнення, засмічення, забруднення промисловими і побутовими відходами і стоками, хімічними й радіоактивними речовинами та від іншого несприятливого впливу;

5) створенням та оголошенням територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

6) організацією наукових досліджень, спрямованих на забезпечення здійснення заходів щодо охорони та відтворення об'єктів рослинного світу;

7) розвитком системи інформування про об'єкти рослинного світу та вихованням у громадян дбайливого ставлення до них;

8) створенням системи державного обліку та здійсненням державного контролю за охороною, використанням та відтворенням рослинного світу;

9) занесенням рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин до Червоної книги України, та рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань - до Зеленої книги України;

10) встановленням юридичної відповідальності за порушення порядку охорони та використання природних рослинних ресурсів;

11) здійсненням інших заходів і встановленням законодавством інших вимог щодо охорони рослинного світу.

Види рослин та грибів, що охороняються

Види рослин та грибів	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону, од.	244	244	244
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	151	151	151
Кількість видів рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону, од.	79	79	79
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, (Бернська конвенція) од.	20	20	20
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	25	25	25

Перелік видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні на території м. Києва (станом на 01.01.2026)

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
1	Айстра альпійська	*Aster alpinus L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
2	Аїр звичайний болотяний	*Acorus calamus L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
3	Аконіт опушеноплодий	*Aconitum lasiocarpum (Rchb.) Gayer*	Вразливий	-	-	-	-	NT
4	Анакампт пірамідальний	*Anacamptis pyramidalis (L.) Rich.*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	LC
5	Анемона лісова	*Anemone sylvestris L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
6	Армерія пвсевармерія	*Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld*	-	Додаток I	-	-	-	-
7	Арум Бессерів	*Arum besserianum Schott*	-	-	Регіональний список	-	-	-
8	Арум білокрилий	*Arum albispathum Steven ex Ledeb.*	Зникаючий	-	-	-	-	-
9	Аспленій волосовидний	*Asplenium trichomanes L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
10	Астрагал дніпровський	*Astragalus borysthenicus Klok.*	Рідкісний	-	-	-	R	-
11	Астрагал рогоплодий	*Astragalus cornutus L.*	Вразливий	-	-	-	-	-
12	Астрагал крейдолюбний	*Astragalus cretophilus Klok.*	Вразливий	-	-	-	-	-
13	Астрагал шерстистоквітковий	*Astragalus dasyanthus Pall.*	Вразливий	-	-	-	I	-
14	Астрагал французький	*Astragalus monspessulanus L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
15	Астрагал понтійський	*Astragalus ponticus Pall.*	Вразливий	-	-	-	-	-
16	Асфоделіна жовта	*Asphodeline lutea L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
17	Багатоніжка звичайна	*Polypodium vulgare L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
18	Багаторядник Брауна	*Polystichum braunii (Spenn.) Fée*	-	-	Регіональний список	-	-	-
19	Багаторядник шипуватий	*Polystichum aculeatum (L.) Roth*	-	-	Регіональний список	-	-	-
20	Белевалія сарматська	*Bellevalia sarmatica (Georgi) Woronow*	-	-	Регіональний список	-	-	-
21	Берека (горобина берека)	*Sorbus torminalis (L.) Crantz*	Вразливий	-	-	-	-	LC
22	Билинець довгорогий	*Gymnadenia conopsea (L.) R. Br.*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	LC
23	Білоцвіт весняний	*Leucojum vernum L.*	Вразливий	-	-	-	-	LC
24	Білоцвіт літній	*Leucojum aestivum L.*	Вразливий	-	-	-	-	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
25	Бобівник трилистий	*Menyanthes trifoliata L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
26	Борідник паростковий	*Jovibarba sobolifera (Sims) Opiz*	Рідкісний	-	-	-	-	-
27	Брандушка різнокольорова	*Colchicum bulbocodium Ker Gawl.*	Вразливий	-	-	-	-	-
28	Бруслина карликова	*Euonymus nana Bieb.*	Вразливий	-	-	-	-	-
29	Бузок східнокарпатський	*Syringa josikaea Jacq. fil.*	Вразливий	Додаток I	-	-	-	EN
30	Бурачок чашечкоплодий	*Alyssum calycocarpum Rupr.*	-	-	-	-	R	-
31	Вайда прибережна	*Isatis littoralis Steven ex DC.*	Вразливий	-	-	-	I	-
32	Верблюдка острівна	*Corispermum insulare Klok.*		-	Регіональний список	-	R	-
33	Вишня Клокова	*Cerasus klokovii Sobko*	Вразливий	-	-	-	-	-
34	Вишня кущова	*Cerasus fruticosa (Pall.) Woron.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
35	Відкасник осотоподібний	*Carlina cirsioides Klokov*	Вразливий	-	-	-	E	-
36	Вільха сіра	*Alnus incana L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
37	Вовчі ягоди Софії	*Daphne sophii Kalen.*	Зникаючий	-	-	-	R	-
38	Вовчі ягоди звичайні	*Daphne mezereum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
39	Вовчі ягоди кримські	*Daphne taurica Kotov*	Зникаючий	-	-	-	E	-
40	Вовчі ягоди пахучі, боровик	*Daphne cneorum L.*	Вразливий	-	-	-	-	-
41	Водяний жовтець	*Batrachium aquatile (L.) Dumorf.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
42	Вужачка звичайна	*Ophioglossum vulgatum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
43	В'язіль струнký	*Securigera elegans (Pančić) Lassen*	Вразливий	-	-	-	-	-
44	Гадюча цибулька	*Muscari neglectum Guss*	-	-	Регіональний список	-	-	-
45	Гвоздика граціанополітанська	*Dianthus gratianopolitanus Vill.*	Зниклий	-	-	-	I	-
46	Гвоздика південнобузька	*Dianthus hypanicus Andrz.*	Вразливий	Додаток I	-	-	-	-
47	Гвоздика несправжньорозчепірена	*Dianthus pseudosquarrosus (Novak) Klok.*	Вразливий	-	Регіональний список	-	-	-
48	Герань темна	*Geranium phaeum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
49	Гіацинтик блідий	*Hyacinthella leucophaea (Koch) Schur*	-	-	Регіональний список	-	-	-
50	Глечики жовті	*Nuphar lutea L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
51	Глід Пояркової	*Crataegus pojarkovae Kossych*	Вразливий	-	-	-	R	-
52	Глід український	*Crataegus ucrainica Pojark*	-	-	-	-	R	-

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
53	Глід п’ятистовпчиковий	*Crataegus pentagyna Waldst. et Kit.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
54	Головатень високий	*Echinops exaltatus Schrad.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
55	Головачка Литвинова	*Cephalaria litvinovii Bobrov*	Зникаючий	-	-	-	E	-
56	Голокучник дубовий	*Gymnocarpium dryopteris (L.) Newm.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
57	Горицвіт весняний	*Adonis vernalis L.*	Неоцінений	-	Регіональний список	Додаток II	-	LC
58	Горицвіт волзький	*Adonis volgensis Steven*	Неоцінений	-	-	-	-	-
59	Громовик багатолистий	*Onosma polyphylla Ledeb.*	Вразливий	Додаток I	-	-	R	-
60	Гронянка багатороздільна	*Botrychium multifidum (S. G. Gmel.) Rupr.*	Рідкісний	Додаток I	Регіональний список	-	-	-
61	Гронянка віргінська	*Botrychium virginianum (L.) Sw.*	Зникаючий	-	Регіональний список	-	-	-
62	Дельфіній Сергія	*Delphinium sergii Wissjul.*	Вразливий	-	-	-	-	-
63	Дельфіній високий	*Delphinium elatum L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
64	Дельфіній Палласа	*Delphinium pallasii Nevski*	Рідкісний	-	-	-	-	-
65	Дельфіній Шмальгаузена	*Delphinium shmalhausenii Albov*	Вразливий	-	-	-	-	-
66	Дзвоники карпатські	*Campanula carpatica Jacq.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
67	Дрочок крилатий	*Genistella sagittalis (L.) Gams*	Рідкісний	-	-	-	-	-
68	Дуб скельний	*Quercus petraea (Mattuschka) Liebl.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
69	Еремур кримський	*Eremurus tauricus Steven*	Зникаючий	-	-	-	-	-
70	Еремур показний	*Eremurus spectabilis M. Bieb.*	Зникаючий	-	-	-	R	-
71	Еритроній собачий-зуб	*Erythronium dens-canis L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
72	Жимолость голуба	*Lonicera caerulea L*	Рідкісний	-	-	-	-	LC
73	Жостір фарбувальний	*Rhamnus tinctoria Waldst. et Kit.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
74	Залізняк гібридний	*Phlomoides hybrida (Zelen.) Kamelin & Makhm*	-	-	-	-	I	-
75	Зіновать гранітна	*Chamaecytisus graniticus (Rehmann) Rothm.*	Вразливий	-	-	-	R	-
76	Зіновать рошеля	*Chamaecytisus rochelii (Wierzb.) Rothm.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
77	Зірочки низенькі	*Gagea pusilla (F.W. Schmidt) Schult. & Schult. f.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
78	Зірочки Пачоського	*Gagea paczoskii (Zapal.) Grossh.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
79	Зіновать подільська	*Chamaecytisus podolicus (Błocki) Klask.*	Вразливий	-	-	-	R	-
80	Змієголовник Рюйша	*Dracocephalum ruyschiana L.*	Неоцінений	Додаток I	Регіональний список	-	-	-

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
81	Зозулинець пурпуровий	*Orchis purpurea Huds.*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	LC
82	Зозулинець салеповий	*Anacamptis morio (L.) R.M.Bateman*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	НТ
83	Зозулині сльози	*Listera ovata (L.) R.Br.*	Неоцінений	-	-	Додаток II	-	LC
84	Зозулині черевички справжні	*Cypripedium calceolus L.*	Вразливий	Додаток I	-	Додаток II	-	LC
85	Журавлина болотна	*Oxycoccus palustris Pers.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
86	Їжача голівка пряма	*Sparganium erectum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
87	Їжача голівка зринувша	*Sparganium emersum Rehm.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
88	Катран великоквітковий	*Crambe grandiflora DC.*	Вразливий	-	-	-	-	-
89	Катран коктебельський	*Crambe koktebelica (Junge) N. Busch.*	Рідкісний	Додаток I	-	-	-	-
90	Катран приморський	*Crambe maritima L.*	Вразливий	-	-	-	-	LC
91	Катран Стевена	*Crambe steveniana Rupr.*	Вразливий	-	-	-	-	-
92	Катран татарський	*Crambe tataria Sebeok*	Вразливий	Додаток I	-	-	-	-
93	Кліщинець східний	*Arum orientale M.Bieb.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
94	Клокичка перista	*Staphylea pinnata L.*	Рідкісний	-	-	-	-	LC
95	Ковила волосиста	*Stipa capillata L.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
96	Ковила вузьколиста	*Stipa tirse Steven*	Вразливий	-	-	-	-	-
97	Ковила Лесинга	*Stipa lessingiana Trin. et Rupr.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
98	Ковила пірчаста	*Stipa pennata L.*	Вразливий	-	-	-	-	-
99	Ковила українська	*Stipa ucrainica P. Smirn.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
100	Конвалія травнева	*Convallaria majalis L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
101	Конюшина червонувата	*Trifolium rubens L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
102	Короличка пізня	*Leucanthemella serotina (L.) Tzvelev.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
103	Коручка болотна	*Epipactis palustris (L.) Crantze*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	LC
104	Коручка чемерникова	*Epipactis palustris (L.) Crantze*	Неоцінений	-	-	Додаток II	-	LC
105	Косарики тонкі	*Gladiolus tenuis M. Bieb.*	Вразливий	-	-	-	-	-
106	Косарики черепитчасті	*Gladiolus imbricatus L.*	Вразливий	-	Регіональний список	-	-	-
107	Костриця бліднувата	*Festuca pallens Host.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
108	Костриця різнолиста	*Festuca heterophylla Lam.*	Вразливий	-	-	-	-	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
109	Клопогін європейський	*Cimicifuga europaea Schipcz.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
110	Купальниця європейська	*Trollius europaeus L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
111	Крупка аізовидна	*Draba aizoides L.*	Зникаючий	-	-	-	-	-
112	Латаття біле	*Nymphaea alba L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
113	Латаття сніжно-біле	*Nymphaea candida J. et C.Presl.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
114	Лілія лісова	*Lilium martagon L.*	Неоцінений	-	-	-	-	LC
115	Листовик сколопендровий	*Phyllitis scolopendrium (L.) Newm*	-	-	-	-	-	-
116	Ломиніс суцільнолитий	*Clematis integrifolia L.*	-	-	-	-	-	-
117	Любка дволиста	*Platanthera bifolia (L.) Rich.*	Неоцінений	-	-	Додаток II	-	LC
118	Любка зеленоцвіта	*Platanthera chlorantha (Cust.) Rchb.*	Неоцінений	-	-	Додаток II	-	LC
119	Лунарія оживаюча	*Lunaria rediviva L.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
120	Мачок жовтий	*Glaucium flavum Crantz*	Вразливий	-	-	-	-	-
121	Модрина польська	*Larix polonica Racib.*	Зникаючий	-	-	-	-	-
122	Молодило гірське карпатське	*Sempervivum montanum subsp. carpaticum Wettst. ex Hayek*	Рідкісний	-	-	-	-	-
123	Молодило мармурове	*Sempervivum marmoreum Griseb.*	Зникаючий	-	-	-	-	-
124	Молочай волинський	*Euphorbia volhynica Besser ex Racib.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
125	Мигдаль степовий	*Amygdalus nana L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
126	Мучниця звичайна	*Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
127	Образки болотні	*Calla palustris L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
128	Оман високий	*Inula helenium L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
129	Орлики звичайні	*Aquilegia vulgaris L.*	-	-	Регіональний список	-	-	DD
130	Осінник пізньоцвітів	*Sternbergia colchiciflora Waldst. & Kit.*	Вразливий	-	-	-	-	-
131	Осока болотиста	*Carex paniculata L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
132	Осока трясучковидна	*Carex brizoides L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
133	Оставник одеський	*Gymnospermium odessanum (DC.) Takht.*	Вразливий	-	-	-	-	-
134	Перстач білий	*Potentilla alba L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
135	Півники понтичні	*Iris pontica Zapał.*	Вразливий	-	-	-	-	-
136	Півники сибірські	*Iris sibirica L.*	Вразливий	-	Регіональний список	-	-	НТ
137	Півники угорські	*Iris hungarica Waldst. et Kit.*	-	Додаток I	Регіональний список	-	-	-

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
138	Пальчатокорінник бузиновий	*Dactylorhiza sambucina (L.) Soó*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	LC
139	Пальчатокорінник м'ясочервоний	*Dactylorhiza incarnata (L.) Soó*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	LC
140	Пальчатокорінник травневий	*Dactylorhiza majalis (Reichenb.f.) P.F.Hunt & Summerh.*	Рідкісний	Додаток I	-	Додаток II	-	LC
141	Пальчатокорінник Фукса	*Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soó*	Неоцінений	-	-	Додаток II	-	LC
142	Первоцвіт борошнистий	*Primula farinosa L.*	Зниклий	-	-	-	-	НТ
143	Первоцвіт весняний	*Primula veris L.*	-	Додаток I	Регіональний список	Додаток II	-	LC
144	Перлівка трансільванська	*Melica transsilvanica Schur*	-	Додаток I	-	-	-	-
145	Печіночниця звичайна	*Hepatica nobilis Mill.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
146	Півники болотяні	*Iris pseudacorus L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
147	Півники борові	*Iris pineticola Klokov*	Вразливий	-	-	-	-	-
148	Півники карликові	*Iris pumila L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
149	Півники злаколисті	*Iris graminea L.*	-	-	-	-	-	-
150	Півонія кримська	*Paeonia daurica Andrews*	Вразливий	-	-	-	-	-
151	Півонія тонколиста	*Paeonia tenuifolia L.*	Вразливий	Додаток I	-	-	-	-
152	Підсніжник Алена	*Galanthus alleni Baker*	-	-	-	Додаток II	-	-
153	Підсніжник альпійський	*Galanthus alpinus Sosnowsky*	-	-	-	Додаток II	-	-
154	Підсніжник білосніжний	*Galanthus nivalis L.*	Неоцінений	-	-	-	-	НТ
155	Підсніжник Воронова	*Galanthus woronowii Losinsk.*	-	-	-	Додаток II	-	-
156	Підсніжник вузьколистий	*Galanthus angustifolius Koss*	-	-	-	Додаток II	-	-
157	Підсніжник Ельвеза	*Galanthus elvesii Hook. fil.*	Вразливий	-	-	-	-	-
158	Підсніжник Краснова	*Galanthus krasnovii A.P.Khokhr.*	-	-	-	Додаток II	-	-
159	Підсніжник лагодехський	*Galanthus lagodechianus Kem.-Nath.*	-	-	-	Додаток II	-	-
160	Підсніжник складчастий	*Galanthus plicatus Bieb.*	Вразливий	-	-	Додаток II	V	-
161	Пізньоцвіт осінній	*Colchicum autumnale L.*	Неоцінений	-	-	-	-	LC
162	Пізньоцвіт різнобарвний	*Colchicum versicolor Ker Gawl.*	Вразливий	-	-	-	-	-
163	Пізньоцвіт тіньовий	*Colchicum umbrosum Steven*	Вразливий	-	-	-	-	-
164	Пізньоцвіт трилистий	*Colchicum triphyllum Kunze s.l.*	Вразливий	-	-	-	-	-
165	Пізньоцвіт Фомина	*Colchicum fominii Bordz.*	Вразливий	Додаток I	-	-	V	LC
166	Плаун булавовидний	*Lycopodium clavatum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
167	Плодоріжка розмальована	*Anacamptis picta (Loisel.) R.M.Bateman*	Вразливий	-	-	Додаток II	-	-
168	Проліска дволиста	*Scilla bifolia L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
169	Проліска сибірська	*Scilla sibirica Haw.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
170	Пухівка багатоколоскова	*Eriophorum polystachyon L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
171	Рівноплідник рутвицелистий	*Isopyrum thalictroides L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
172	Роговик Бібірштейна	*Cerastium biebersteinii DC.*	Неоцінений	-	-	-	I	-
173	Родіола рожева	*Rhodiola rosea L.*	Вразливий	-	-	-	-	-
174	Рододендрон жовтий	*Rhododendron luteum Sweet*	-	Додаток I	Регіональний список	-	-	-
175	Росичка круглолиста	*Drosera rotundifolia L.*	-	-	Регіональний список	-	-	LC
176	Рябчик великоквітковий	*Fritillaria grandiflora Grossh.*	-	-	-	-	-	CR
177	Рябчик гірський	*Fritillaria montana Hoppe*	Зникаючий	Додаток I	-	-	-	-
178	Рябчик малий	*Fritillaria meleagroides Patrin ex Schult. & Schult.f.*	Вразливий		-	-	-	-
179	Рябчик руський	*Fritillaria ruthenica Wikstr.*	Вразливий	-	-	-	-	-
180	Рябчик шаховий	*Fritillaria meleagris L.*	Вразливий	-	-	-	-	-
181	Ряст Маршалла	*Corydalis marshalliana Pers.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
182	Ряст порожнистий	*Corydalis cava (L.) Schweig. & Körte*	-	-	Регіональний список	-	-	-
183	Рястка Буше	*Ornithogalum boucheanum (Kunth) Aschers.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
184	Рястка зонтична	*Ornithogalum umbellatum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
185	Синюха голуба	*Polemonium caeruleum L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
186	Скополія карніолійська	*Scopolia carniolica Jacq.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
187	Скорзонера пурпурова	*Scorzonera purpurea L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
188	Смілка бузька	*Atocion hypanicum (Klokov) Tzvelev*	Вразливий	-	-	-	R	-
189	Смілка Завадського	*Silenanthe zawadskii (Herbich) Griseb. et Schenk*	Рідкісний	-	-	-	-	-
190	Смілка зеленоквіткова	*Silene viridiflora L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
191	Смілка Ситника	*Silene sytnikii Krytzka, Novosad et Protopopova*	Вразливий	-	-	-	-	-
192	Солодка гола	*Glycyrrhiza glabra L.*	Неоцінений	-	-	-	-	LC
193	Сон великий	*Pulsatilla grandis Wender.*	Вразливий	Додаток I	Регіональний список	-	-	-
194	Сон звичайний	*Pulsatilla vulgaris Mill.*	-	-	-	-	-	-

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
195	Сон лучний	*Pulsatilla pratensis (L.) Mill.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
196	Сон широколистий	*Pulsatilla patens (L.) Mill.*	Вразливий	Додаток I	Регіональний список	-	-	-
197	Сосна кедрова європейська	*Pinus cembra L.*	Вразливий	-	-	-	-	LC
198	Стародуб широколистий	*Laserpitium latifolium L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
199	Страусове перо звичайне	*Matteuccia struthiopteris (L.) Tod.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
200	Суховершки великоквіткові	*Prunella grandiflora (L.) Scholler*	-	-	Регіональний список	-	-	-
201	Таволга польська	*Spiraea polonica Błocki*	Зникаючий	-	-	-	-	-
202	Тирлич безстебловий	*Gentiana acaulis L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
203	Тирлич звичайний	*Gentiana pneumonanthe L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
204	Тирлич хрещатий	*Gentiana cruciata L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
205	Тис ягідний	*Taxus baccata L.*	Вразливий	-	-	-	-	LC
206	Тюльпан дібровний	*Tulipa quercetorum Klokov & Zoz*	Вразливий	-	-	-	-	-
207	Тюльпан змієлистий	*Tulipa ophiophylla Klokov & Zoz*	Вразливий	-	-	-	-	-
208	Тюльпан лісовий	*Tulipa sylvestris L.*	-	-	-	-	-	-
209	Тюльпан Шренка	*Tulipa schrenkii Regel*	Вразливий	-	-	-	-	-
210	Фіалка біла	*Viola alba Besser*	Рідкісний	-	-	-	-	-
211	Фіалка ставкова	*Viola stagnina Kit.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
212	Хвощ великий	*Equisetum telmateia Ehrh.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
213	Холодок лікарський	*Asparagus officinalis L.*	-	-	-	-	-	-
214	Цибуля трибулька	*Allium schoenoprasum L.*	-	-	-	-	-	-
215	Цибуля Ледебура	*Allium ledebourianum Schult. & Schult.f.*	-	-	-	-	-	LC
216	Цибуля одиночна	*Allium nutans L.*	-	-	-	-	-	-
217	Цибуля Регеля	*Allium regelianum A. Becker et Iljin*	Рідкісний	-	-	-	R	DD
218	Цибуля ведмежа, черемша	*Allium ursinum L.*	Неоцінений	-	-	-	-	-
219	Цибуля Діоскорида	*Allium siculum subsp. dioscoridis (Sm.) K.Richt.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
220	Цибуля коса	*Allium obliquum L.*	Зникаючий	-	-	-	-	-
221	Цибуля лінійна	*Allium lineare L.*	Вразливий	-	-	-	-	DD
222	Цибуля оголена	*Allium denudatum Redouté red.*	Вразливий	-	-	-	-	-

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	Регіонально рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
223	Цибуля пряма	*Allium strictum Schrad.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
224	Цикламен Кузнецова	*Cyclamen coum Mill. s.l.*	Зникаючий	-	-	Додаток II	R	LC
225	Чина гладенька	*Lathyrus laevigatus (Waldst. & Kit.) Fritsch*	Рідкісний	-	-	-	-	-
226	Чина венеціанська	*Lathyrus venetus (Mill.) Wohlf.*	Вразливий	-	-	-	-	-
227	Шавлія скабіозолиста	*Salvia scabiosifolia Lam.*	Неоцінений	-	-	-	I	-
228	Шафран сітчастий	*Crocus reticulatus Steven ex Adam*	Неоцінений	-	-	-	-	-
229	Шафран банатський	*Crocus banaticus J.Gay*	Вразливий	-	-	-	-	-
230	Шафран вузьколистий	*Crocus angustifolius Weston*	Неоцінений	-	-	-	-	-
231	Шафран гарний	*Crocus speciosus Bieb.*	Вразливий	-	-	-	-	-
232	Шафран Гейфелів	*Crocus heuffelianus Herb.*	Неоцінений	-	-	-	-	
233	Шиверекія подільська	*Schivereckia podolica (Besser) Andrz.*	Неоцінений	Додаток I	-	-	I	-
234	Шипшина найколючіша	*Rosa spinosissima L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
235	Шоломниця висока	*Scutellaria altissima L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
236	Щитник австрійський	*Dryopteris austriaca (Jacq.) Woynar*	-	-	Регіональний список	-	-	-
237	Яблуня Недзвезького	*Malus niedzwetzkyana Dieck*	-	-	-	-	-	EN
238	Яблуня Сіверса	*Malus sieversii (Ledeb.) M.Roem.*	-	-	-	-	-	VU
239	Ялина європейська	*Picea abies (L.) Karst.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
240	Ялівець високий	*Juniperus excelsa M.Bieb.*	Вразливий	-	-	-	-	-
241	Ялівець звичайний	*Juniperus communis L.*	-	-	Регіональний список	-	-	-
242	Ялівець смердючий	*Juniperus foetidissima Willd.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
243	Ясен білоцвітий	*Fraxinus ornus L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-
244	Ясенець білий	*Dictamnus albus L.*	Рідкісний	-	-	-	-	-

Примітка:

Світовий стандарт оцінки ризику зникнення видів:

E – види, що знаходяться під загрозою зникнення;

V – види, які можуть у найближчому майбутньому бути віднесеш до категорії «зникаючих»;

R – види, світові популяції яких невеликі і які зараз не належать до категорії «зникаючих» чи «вразливих», але їм також загрожує небезпека зникнення;

I – види, про які відомо, що вони належать до «зникаючих», «вразливих» або «рідкісних», але відсутня достовірна інформація, яка давала б змогу визначити,

до якої із зазначених категорій вони належать;

LC – Найменший ризик;

NT – близький до загрозливого;

VU – вразливий;

EN – під загрозою;

CR – на межі зникнення;

DD – недостатньо даних;

NE – не оцінювався

№ з/п	Назви районів, у тому числі територій селищних, сільських рад	Назва рослинного ресурсу	Ліміт, м^3		Кількість виданих дозволів, шт.
			встановлений	фактично використаний	
1	2	3	4	5	6
1	КП «Святошинське ЛПГ», м. Київ - Святошинський район	Заготівля деревини у порядку проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів - санітарних рубок вибіркових	8965,0	8965,0	66
2	КП «Святошинське ЛПГ», м. Київ - Святошинський район	Заготівля деревини в порядку проведення рубок догляду - прочищення	20,0	20,0	1
3	КП «Святошинське ЛПГ», м. Київ - Святошинський район	Заготівля деревини в порядку проведення рубок догляду - проріджування	89,0	89,0	2
Всього по КП «Святошинське ЛПГ»			9074,0	9074,0	69
4	КП «Дарницьке ЛПГ»	-	-	-	-
5	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа», м. Київ - Голосіївський район	Заготівля деревини у порядку проведення заходів з формування і оздоровлення лісів - догляду	2435,0	1902,6	26
Всього по КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа			2435,0	1902,6	26

5.2.4. Охорона природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України

Зелена книга є основою для розроблення охоронних заходів щодо збереження, відтворення та використання занесених до неї природних рослинних угруповань. Охорона цих угруповань сприяє збереженню популяцій рідкісних видів рослин та місць, в яких вони зростають.

Охорона природних рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги, забезпечується шляхом:

- установлення їх особливого правового статусу, врахування вимог щодо охорони цих угруповань під час розроблення нормативно-правових актів;
- створення на місцевостях, де існують угруповання, біосферних заповідників, інших територій та об’єктів природно-заповідного фонду, в тому числі транскордонних;
- врахування спеціальних вимог щодо їх збереження під час розміщення продуктивних сил, вирішення питань відведення земельних ділянок, розроблення

проектної та проектно-планувальної документації, проведення екологічної експертизи тощо

- проведення постійного спостереження (моніторингу) за їх станом та необхідних наукових досліджень;
- запровадження особливих видів режиму збереження;
- проведення відповідної еколого-просвітницької роботи та інформування громадськості про їх стан;
- установлення адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності за знищення чи пошкодження угруповань та їх місць зростання;
- приєднання України до відповідних природоохоронних конвенцій, укладення міжнародних угод у цій сфері.

Відповідно до матеріалів Зеленої книги України в межах міста Києва на території ботанічного заказника загальнодержавного значення «Лісники», який входить до складу національного природного парку «Голосіївський», забезпечується охорона рідкісного угруповання формації ковили дніпровської (Stipeta borysthenicae) та звичайнодубових лісів (Querceta roboris) з домінуванням у травостої цибулі ведмежої (Allium ursinum), які перебувають під загрозою зникнення.

5.2.5. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень

Невід'ємною складовою зеленої зони м. Києва є зелені насадження сельбищної частини, а саме – зелені насадження загального користування, обмеженого користування та спеціального призначення.

Переважна частина зелених насаджень загального користування та спеціального призначення загальною площею 7,789 тис. га перебуває на балансі та обслуговуванні районних комунальних підприємств по утриманню зелених насаджень міста Києва, підпорядкованих Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Районні комунальні підприємства по утриманню зелених насаджень міста Києва обслуговують 125 парків, 664 сквери та 98 бульварів, проспектів та площ, забезпечують догляд за зеленими насадженнями вздовж 872 вулиць та на 80 транспортних розв'язках.

Серед найбільших і популярних у мешканців м. Києва парків слід відмітити Голосіївський парк ім. М. Т. Рильського, парк «Партизанської слави», парк «Муромець», парк «Гідропарк», парк «Перемога», парк «Наталка», парк «Вічної Слави», Печерський ландшафтний парк, парк «Сирецький гай», парк «Совки», Солом'янський ландшафтний парк, парк «Відрадний», парк Нивки (східна та західна частини), парк Володимирська гірка.

Слід відмітити, що в межах м. Києва розташовані зелені насадження загального користування, утримання яких здійснюється іншими підприємствами, установами чи організаціями, серед яких:

№ з. п.	Назва об’єкту благоустрою зеленого господарства	Користувач
1	Парк Політехнічного інституту «КПІ»	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
2	Сквер «Поляна» (на розі вулиць Борщагівської, Академіка Янгеля та Політехнічної)	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
3	Дендропарк місцевого значення «Юннатський»	Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МО України
4	Парк «Феофанія»	Інститут еволюційної екології НАН України
5	Сирецький дендропарк	Агрофірма «Квіти України» (агрофірма «Троянда»)
6	Ботанічний сад Національного університету біоресурсів і природокористування	Національний університет біоресурсів і природокористування
7	Ботанічний сад ім. Акад. Фоміна	Київський національний університет ім. Т. Шевченка
8	Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка НАН України	Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка НАН України
9	НК «Експоцентр України» (без врахування площ вкритих лісовими ресурсами)	НК «Експоцентр України»
10	Парк «Хрещатий»	Комунальний заклад виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) Центральний парк культури і відпочинку м. Києва
11	Парк «Міський сад»	
12	Парк «Маріїнський»	
13	Київський зоопарк	Київський зоологічний парк загальнодержавного значення
14	Всеукраїнський парк пам'яті борців за свободу і незалежність України у м. Києві	Комунальний заклад виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) «Всеукраїнський парк пам`яті борців за свободу і незалежність України у м. Києві»

Протягом 2025 року КО «Київзеленбуд» та районними комунальними підприємствами по утриманню зелених насаджень міста Києва, підпорядкованими Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), забезпечено виконання статутних завдань по догляду за зеленими насадженнями, озелененню, утриманню, капітальному та поточному ремонту балансових об’єктів благоустрою зеленого господарства, заходів збереження біологічного та ландшафтного різноманіття м. Києва, закупівлі техніки та засобів механізації для утримання зелених насаджень.

Зокрема висаджено понад 7,8 тис. шт. дерев, 70,5 тис. шт. кущів, 5858,457 тис. шт. квітів, влаштовано і відремонтовано 71,27 га газонів.

Також, продовжено тенденцію збільшення висаджування багаторічних та злакових рослин.

Рис. 5.7. Багаторічні та злакові рослини.

До 34-го Дня Незалежності України працівники комунальних підприємств по утриманню зелених насаджень створили тематичні квіткові композиції в усіх районах столиці. Кожен квітник має символічну ідею, що відображає ключові події, символи та цінності українців під час війни.

Загальна площа квітників становить понад 1250 м², а для їх оформлення висадили майже 128 тисяч квітів.

Квіткові композиції облаштовані в кожному районі за адресами:

- Голосіївський район (Голосіївська площа) – «Зміїний острів. Маяки України»;
- Дарницький район (просп. Миколи Бажана) – «Васильківська майоліка»;
- Деснянський район (парк із водними об'єктами вздовж проспекту Романа Шухевича) – «У єдності і пам'яті – наша сила і перемога»;
- Дніпровський район (транспортна розв'язка біля ст. м. «Лівобережна») – «Усе велике на землі бере початок з колоска»;
- Оболонський район (просп. Оболонський) – «Схід українського сонця»;
- Печерський район (транспортна розв'язка біля мосту Патона) – квітник у формі поштової марки з літаком «Мрія»;
- Подільський район (схили вздовж вул. Олени Теліги) – «Офіційна емблема Збройних Сил України»;
- Солом'янський район (парк «Відрадний») – «Волонтери»;
- Святошинський район (парк «Гамбурзький») – «Український піксель – це розлючена вишиванка»;
- Шевченківський район (парк на схилах Подільського узвозу) – «Вітряки України».

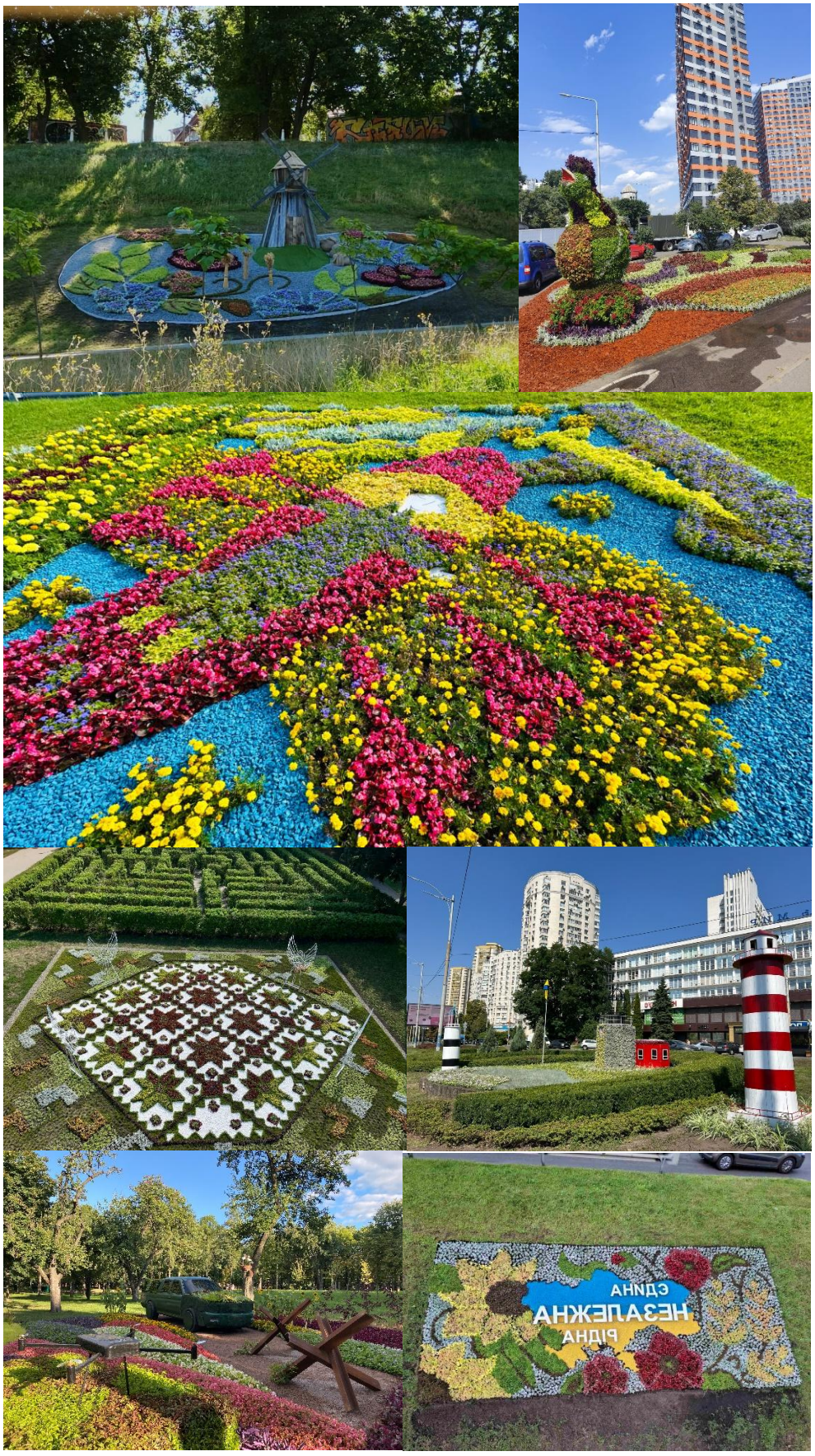

Рис. 5.8. Тематичні квіткові композиції у столиці до Дня Незалежності України

В рамках продовження виконання робіт з капітального будівництва та ремонту об’єктів благоустрою зеленого господарства, у 2025 році було виконано роботи з капітального ремонту на 14 об’єктах благоустрою зеленого господарства на балансових територіях КП УЗН районів міста Києва.

Для забезпечення ефективного утримання об’єктів благоустрою зеленого господарства, а також догляду за зеленими насадженнями у 2025 році було закуплено сучасну спеціалізовану техніку:

- Автомобіль комбінований дорожній МДКЗ-26-33 на базі самоскида з відвалом, міжбазовою щіткою та комплектом поливомийного обладнання та системою зрошення у кількості 2 одиниці.

Починаючи з 2022 року Департаментом захисту довкілля та адаптації до зміни клімату спільно з районними КП УЗН розпочато роботи з обліку дерев у місті Києві шляхом їх «оцифровування» з подальшим відображенням інформації щодо цих дерев (геолокація, вид, зовнішні параметри тощо) на онлайн карті.

У межах виконання заходів Комплексної міської цільової програми «Цифровий Київ» на 2024 – 2025 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 07.12.2023 № 7516/7557, Департаментом спільно з комунальним підприємством «Головний інформаційно-обчислювальний центр» здійснюються заходи щодо створення (наповнення) мапи «Реєстр дерев» в інформаційно-аналітичній системі «Майно» модуль «Екологія».

Підсистема «Реєстр дерев» дозволить дізнаватися про види дерев, їхній стан, вік, розташування, сприяючи кращому розумінню екологічного стану міста Києва. Мапа дозволить ефективніше управляти зеленими зонами, що може допомогти у боротьбі зі змінами клімату та покращенню якості життя мешканців.

Наразі на мапі «Реєстр дерев» вже відображені дерева, які перебувають на балансі комунальних підприємств по утриманню зелених насаджень міста Києва.

Починаючи з 10.03.2023 по 31.12.2024 «оцифровано» понад 307366 дерев в м. Києві, в тому числі у 2025 році оцифровано 20640 дерев.

Рис. 5.9. Онлайн-карта дерев міста Києва

5.2.6. Інвазійні чужорідні види рослин у флорі в межах м. Києва

За даними видання «Небезпечні бур'яни. Біологічні забруднювачі довкілля м. Києва» (В.В. Протопопова, М.В. Шевера. – Київ: ТОВ «Поліграф-експрес», 2010. – 48 с.) у флорі Києва виявлено понад 350 видів адвентивних рослин - близько половини адвентивної фракції флори України. Проте не всі вони однаково адаптувалися до умов міста. Деякі з них зрідка трапляються лише по залізницях, інші, наприклад, «біженці з культури», ростуть лише поблизу тих місць, де їх вирощують, але переважна більшість їх поширені головним чином на околицях міста, створюючи досить великі колонії, а у центральних районах міста трапляються невеликими групами або поодиноко. Деякі з них, а саме 17 видів, що активно та масово поширюються і завдають відчутні збитки природній флорі називаються «інвазійними».

Рішенням Київської міської ради від 23.12.2004 № 877/2287 затверджено переліки карантинних та адвентивних рослин, які зустрічаються в межах м. Києва.

Відповідно до даного рішення в межах м. Києва зустрічаються 3 види карантинних рослин та 64 види адвентивних видів рослин, які є біологічними забруднювачами довкілля.

ПЕРЕЛІК
карантинних рослин, які зустрічаються в межах Києва

Українська назва виду	Латинська назва виду	Негативний вплив
1. Амброзія полинолиста	Ambrosia artemisifolia L.	Алерген (пилок під час цвітіння)
2. Ценхрус малоквітковий	Cenchrus pauciflorus Benth.	Травматична рослина (травматозне насіння)
3. Повитиця польова	Cuscuta campestris Yunsk.	Рослина-паразит (пригнічення та зниження врожаїв)

ПЕРЕЛІК
адвентивних видів рослин, які є біологічними забруднювачами довкілля та зустрічаються в межах м. Києва

ЗЛІСНІ БУР'ЯНИ

Українська назва	Латинська назва
1. Анізанта покрівельна	Anisantha tectorum (L) Nevski
2. Ячмінь гривастий	Hordeum jubatum L.
3. Просо волосовидне	Panicum capillare L.
4. Мишій сизий	Setaria glauca P.Beauv.
5. Клен ясенолистий	Acer negundo L.
6. Коніза канадська	Conyza canadensis (L.) Cronq.
7. Галінсога війчаста	Galinsoga ciliata (Raf.) S.F.Blake
8. Галінсога дрібноквіткова	Galinsoga parviflora Cav.
9. Нетреба ельбська	Xanthium albinum (Willd.) H.Scholz
10. Нетреба скельна	Xanthium rupicola Holub
11. Аморфа кущова	Amorpha fruticosa L.
12. Рейнотрія японська	Reynoutria japoniea Houtt.
13. Ехіноцистис шипуватий	Echinocystis lobata (Michx) Torr. et Gray

ОТРУЙНІ ТА СМЕРТЕЛЬНО ОТРУЙНІ РОСЛИНИ

Українська назва	**Латинська назва**
1. Болиголов плямистий	Conium maculatum L.
2. Ваточник сирійський	Asclepias syriaca L.
3. Баркгавзія маколиста	Barkhausia rhoeadifolia M. Bieb.
4. Жовтозілля воскове	Senecio viscosus L.
5. Чорнокорінь лікарський	Cynoglossum officinale L.
6. Червець однорічний	Scleranthus annuus L.
7. Переступень білий	Bryonia alba L.
8. Лаконос американський	Phytolacca americana L.
9. Бутень п'янкий	Chaerophyllum temulum L.
10. Блекота чорна	Hyoscyamus niger L.
11. Дурман звичайний	Datura stramonium L.
12. Чорнощир нетребалистий	Cyclachaena xanthifolia (Nutt.) Fresen

АЛЕРГЕННІ РОСЛИНИ

Українська назва	**Латинська назва**
1. Сумах коротковолосий, оцтове дерево	Rhus typhina L.
2. Болиголов плямистий	Conium maculatum L.
3. Амброзія полинолиста	Ambrosia artemisifolia L.
4. Чорнощир нетреболистий	Cyclachaena xanthifolia (Nutt.) Fresen
5. Аморфа кущова	Amorpha fruticosa L.
6. Хрінниця густоцвіта	Lepidium densiflorum Schrad.

НАРКОТИЧНІ, ГАЛЮЦИНОГЕННІ ТА СУДОМНІ РОСЛИНИ

Українська назва	**Латинська назва**
1. Пажитниця п'янка	Lolium temulentum L.
2. Болиголов плямистий	Conium maculatum L.
3. Гринделія розчепірена	Grindelia squarrosa (Pursh) Dunal
4. Латук компасний	Lactuca serriola L.
5. Жовтозілля звичайне	Senecio vulgaris L.
6. Золотарник канадський	Solidago canadensis L.
7. Чорнокорінь лікарський	Cynoglossum officinale L.
8. Коноплі рудеральні	Cannabis ruderalis Janisch.
9. Ремерія зламана	Roemeria refracta Steven ex DC.

ТРАВМАТОЗНІ РОСЛИНИ

Українська назва	**Латинська назва**
1. Ценхрус довгоколючковий	Cenchrus longispinus (Hack.) Fernald.
2. Мишій прикріплений	Setaria adhaerens (Forssk.) Chiov.
3. Щириця колюча	Amaranthus spinosus L.
4. Борщівник Мантегацці	Heracleum mantegazzianum Somm. et Levier
5. Будяк акантолистий	Carduus acanthoides L.
6. Волошка розчепірена	Centaurea diffusa Lam.
7. Татарник звичайний	Onopordum acanthium L.

8. Нетреба ельбінська	Xanthium albinum (Willd.) H.Scholz
9. Нетреба скельна	Xanthium rupicola Holub/
10. Нетреба колюча	Xanthium spinosum L.
11. Нетреба звичайна	Xanthium strumarium L.

ДЕРМАТОЗНІ РОСЛИНИ

Українська назва	**Латинська назва**
1. Борщівник Мантегацці	Heracleum mantegazzianum Somm. et Levier
2. Борщівник Сосновського	Heracleum sosnowskyi Manden.
3. Соняшник однорічний	Helianthus annuus L.
4. Соняшник десятипелюстковий	Helianthus decapetalus L.
5. Соняшник сіруватий	Helianthus subcanescens (A.Gray) E.E.Wats
6. Мишій Фабера	Setaria faberi F.Herrmann
7. Мишій сизий	Setaria glauca P.Beauv.
8. Ториліс польовий	Torilis arvensis (Huds.) Link

ФЕТИДНІ РОСЛИНИ

Українська назва	**Латинська назва**
1. Болиголов плямистий	Conium maculatum L.
2. Ториліс польовий	Torilis arvensis (Huds.) Link
3. Тургенія широколиста	Turgenia latifollia (L.) Hoffm.
4. Баркгавзія маколиста	Barchausia rhoeedifolia M. Bieb.
5. Чорнощир нетреболистий	Cyclachaena xanthiifoliaa (Nutt.) Fresen

5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу

5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу

Зоологи, які вивчають тваринний світ Києва, вважають, що тут мешкають кілька тисяч видів тварин. Точну цифру назвати важко, тому що тварини активно пересуваються: одні тварини живуть в місті постійно, інші мігрують. До того ж, дослідження тривають постійно і щороку вчені відкривають в природі щось нове.

На території столиці живуть:

- близько 48 видів ссавців (наприклад, їжак, кріт, білка, соня, різноманітні гризуни);
- понад 110 видів птахів (від найменшої мухоловки до найбільшого канюка);
- більш ніж 6 видів плазунів (вуж звичайний, черепаха болотяна та 4 види ящірок);
- орієнтовно 52 види риб (наприклад, щука, сом, плітка, лящ, 15 видів бичків, окунь, судак, інші);
- кілька тисяч видів безхребетних (жуки, метелики, бабки, богомоли, коники, джмелі та бджоли, а також губки, молюски і різноманітні ракоподібні).

Серед цих кількох тисяч видів тварин існують особливо рідкісні види, котрим загрожує зникнення, їх занесено до Червоної книги України, положень Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі тощо.

На особливу увагу та охорону заслуговують кажани. Це єдиний ряд ссавців, якому загрожує зникнення в Європі. Тому всі види кажанів належать до видів, що підлягають особливій охороні. У Києві виявлено види кажанів, занесених до Червоної книги серед яких: мала вечірниця, ставкова нічниця, середземноморський нетопир.

Також, у межах Києва гніздиться понад 110 видів птахів. Варто зазначити, що практично всі види потребують особливої охорони. На центральних вулицях нашої столиці можна почути спів рідкісних птахів: великої синиці, чорного дрозда, горихвістки-чорнушки, сірої мухоловки, шпака, зяблика й зеленяка, а білу плиску можливо побачити на тротуарах Хрещатика. На горищах будівель гніздиться невеличкий сокіл – боривітер; часто зустрічається значний за розміром хижак — канюк звичайний. У міських парках столиці стали звичайними чикотень, блакитна синиця, мухоловка строката; в пущах можна зустріти гнізда славок і вівчариків, а в зимовий період – і сов. Найулюбленішим пернатим мешканцем наших парків по праву вважається соловей, проте його кількість за останні 30 років зменшилась. Особливий інтерес викликають добре помітні навколоводні та водоплавні птахи: мартин озерний, крячок річковий, очеретянки велика і ставкова, курочка водяна, лиска, крижень та шугайчик. Подекуди в передмістях Києва (Троєщина та Конча-Заспа) ще є гнізда білого лелеки.

5.3.2. Стан і ведення мисливського господарства

Відповідно до частини першої статті 20 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» заборонено полювання на територіях та об’єктах природно-заповідного фонду, де це заборонено відповідно до положень про них; у межах населених пунктів (сіл, селищ, міст), за винятком випадків, передбачених рішеннями Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад.

Згідно Закону, ведення мисливського господарства, а саме: регулювання чисельності диких тварин, надання послуг мисливцям щодо здійснення полювання в м. Києві є неможливим.

У 2025 році ліміти на добування мисливських тварин не затверджувались і ліцензії (дозволи) не видавались. Київською міською радою не приймались рішення щодо визначення територій для створення мисливських угідь.

Повідомлення про факти здійснення незаконного полювання (браконьєрства) протягом 2025 року не надходили.

5.3.3. Стан і ведення рибного господарства

Відповідно до статті 15 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» державний облік, державний моніторинг, державний кадастр водних біоресурсів, а також державний облік та державний реєстр рибогосподарських водних об’єктів (їх частин) ведуться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, з

метою визначення сучасного стану, планування, організації і здійснення заходів щодо охорони водних біоресурсів, їх раціонального використання та відтворення.

У 2025 році ліміти на вилов риби не затверджувались і ліцензії (дозволи) не видавались.

Щодо фактів браконьєрства (незаконного вилову риби), протягом 2025 року було зафіксовано 48 випадків.

Кількість виявлених фактів браконьєрства

Роки	Виявлено фактів браконьєрства, од.
1	2
2025	48
2024	59
2023	30

5.3.4. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів

Види тваринного світу, що охороняються

Види тваринного світу	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів тварин, занесених до Червоної книги України, од.	101	101	101
Загальна кількість видів тваринного світу на території області, що охороняються, од.	391	391	391
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	29	29	29
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція), од.	291	291	291
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS), од.	131	131	131
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	60	60	60
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS), од.	16	16	16

Перелік видів тварин регіону, що охороняються (станом на 01.01.2026)

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
1	Амофіла Сарептська	*Ammophila sareptana*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
2	Андрена Золотонога	*Andrena chrysopus*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
3	Апантелес валідус	*Apanteles validus*	-	-	-	-	-	-	-	NE
4	Бабка бронзова	*Cordulia aenea*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
5	Бабка перев'язана	*Sympetrum pedemontanum*	Вразливий	-	-	-	-	-	LC	LC
6	Баклан великий	*Phalacrocorax carbo*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
7	Баранець великий	*Gallinago media*	Зникаючий	Додаток II	-	Додаток II	-	-	NT	NT
8	Баранець звичайний	*Gallinago gallinago*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
9	Бджолоїдка	*Merops apiaster*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
10	Берестянка звичайна	*Hippolais icterina*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
11	Беркут	*Aquila chrysaetos*	Вразливий	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
12	Бичок-головань	*Ponticola kessleri*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
13	Бичок-пісочник	*Neogobius fluviatilis*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
14	Бичок-цуцик західний	*Proterorhinus semilunaris*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
15	Білизна звичайна	*Aspius aspius*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
16	Білка звичайна	*Sciurus vulgaris*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
17	Білозубка мала	*Crocidura suaveolens*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
18	Білоноска білолоба	*Leucorrhinia albifrons*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
19	Білоноска болотяна	*Leucorrhinia pectoralis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
20	Білоноска малесенька	*Leucorrhinia dubia*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
21	Білоноска товстохвоста	*Leucorrhinia caudalis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
22	Білоноска червонувата	*Leucorrhinia rubicunda*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
23	Бобер європейський	*Castor fiber*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
24	Боривітер звичайний	*Falco tinnunculus*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
25	Борсук звичайний	*Meles meles*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
26	Бражник мертва голова	*Acherontia atropos*	Рідкісний	Додаток III	-	-	-	-	-	NE
27	Бражник Прозерпіна	*Proserpinus proserpina*	Рідкісний	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
28	Бражник скабіозовий	*Hemaris tityus*	Рідкісний	Додаток III	-	-	-	-	NT	LC
29	Брижач	*Philomachus pugnax*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
30	Бугай	*Botaurus stellaris*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
31	Бугайчик	*Ixobrychus minutus*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
32	Бурозубка звичайна	*Sorex araneus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
33	Бурозубка мала	*Sorex minutus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
34	В'юн звичайний	*Misgurnus fossilis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
35	В'юрок	*Fringilla montifringilla*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
36	Ведмедиця пурпурова	*Rhyparia purpurata*	-	-	-	-	-	-	-	NE
37	Ведмедиця ряба	*Arctia hebe*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
38	Веретільниця східна	*Anguis colchica*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
39	Верховинець Мнемозина	*Parnassius mnemosyne*	Вразливий	Додаток II	Appendix II	-	-	-	LC	LC
40	Вечірниця велетенська	*Nyctalus lasiopterus*	Зникаючий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	VU	VU
41	Вечірниця мала	*Nyctalus leisleri*	Рідкісний	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
42	Вечірниця руда	*Nyctalus noctula*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
43	Вивільга	*Oriolus oriolus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
44	Видра річкова	*Lutra lutra*	Неоцінений	Додаток II	Appendix I	Додаток II	-	-	NT	NT
45	Вислокрилка звичайна	*Sialis lutaria*	-	-	-	-	-	-	-	NE
46	Вівсянка	*Leucaspius delineatus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
47	Вівсянка звичайна	*Emberiza citrinella*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
48	Вівсянка очеретяна	*Emberiza schoeniclus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
49	Вівчарик весняний	*Phylloscopus trochilus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
50	Вівчарик жовтобровий	*Phylloscopus sibilatrix*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
51	Вівчарик-ковалик	*Phylloscopus collybita*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
52	Вільшанка	*Erithacus rubecula*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
53	Вовчок лісовий	*Dryomys nitedula*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
54	Вовчок ліщинний	*Muscardinus avellanarius*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
55	Вовчок сірий	*Glis glis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
56	Волове очко	*Troglodytes troglodytes*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
57	Волохокрилець звичайний	*Phryganea grandis*	-	-	-	-	-	-	-	NE
58	Волохокрилець-невронія сітчастокрила	*Neuronia reticulata*	-	-	-	-	-	-	-	NE
59	Вуж звичайний	*Natrix natrix*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
60	Вусач альпійський	*Rosalia alpina*	Вразливий	Додаток II	-	-	-	-	VU	VU
61	Вусач земляний-хрестоносець	*Dorcadion equestre*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
62	Вусач квітковий звичайний	*Toxotus cursor*	-	-	-	-	-	-	-	NE
63	Вусач малий їздцевий	*Molorchus minor*	-	-	-	-	-	-	-	NE
64	Вусач червоний плоский	*Pyrrhidium sanguineum*	-	-	-	-	-	-	-	NE
65	Вусач-червонокрил Келера	*Purpuricenus kaehleri*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
66	Вухань бурий	*Plecotus auritus*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
67	Вухань сірий	*Plecotus austriacus*	Рідкісний	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
68	Гагара червоношия	*Gavia stellata*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
69	Гагара чорношия	*Gavia arctica*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
70	Гадюка звичайна	*Vipera berus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
71	Гаїчка болотяна	*Parus palustris*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
72	Гаїчка-пухляк	*Parus montanus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
73	Гірчак європейський	*Rhodeus amarus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
74	Гоголь	*Bucephala clangula*	Рідкісний	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
75	Голуб сизий	*Columba livia*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
76	Голуб-синяк	*Columba oenas*	Вразливий	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
77	Голуб'янка-зефір дубовий	*Favonius quercus*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
78	Гоморосома валідіростре	*Homorosoma validirostre*	-	-	-	-	-	-	-	NE
79	Горихвістка звичайна	*Phoenicurus phoenicurus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
80	Горихвістка чорна	*Phoenicurus ochruros*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
81	Горіхівка	*Nucifraga caryocatactes*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
82	Горіхотворка велетенська	*Ibalia rufipes*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
83	Горлиця звичайна	*Streptopelia turtur*	-	Додаток III	-	-	-	-	VU	VU
84	Горлиця садова	*Streptopelia decaocto*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
85	Горностай	*Mustela erminea*	Неоцінений	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
86	Горобець польовий	*Passer montanus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
87	Горобець хатній	*Passer domesticus*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
88	Грицик великий	*Limosa limosa*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	NT	NT
89	Гуменник	*Anser fabalis*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
90	Гуска білолоба	*Anser albifrons*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
91	Гуска мала	*Anser erythropus*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток I/II	Угода	-	VU	VU
92	Гуска сіра	*Anser anser*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
93	Деркач	*Crex crex*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
94	Дідок звичайний	*Gomphus vulgatissimus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
95	Довгоносик листовий витягнутий	*Hypera diversipunctata*	-	-	-	-	-	-	-	NE
96	Дозорець-імператор	*Anax imperator*	Вразливий	-	-	-	-	-	LC	LC
97	Дрібноочок гребінчастий	*Minyops carinatus*	-	-	-	-	-	-	-	NE
98	Дрізд білобровий	*Turdus iliacus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
99	Дрізд співочий	*Turdus philomelos*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
100	Дрізд чорний	*Turdus merula*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
101	Дрізд-омелюх	*Turdus viscivorus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
102	Дрімлюга	*Caprimulgus europaeus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
103	Дятел звичайний	*Dendrocopos major*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
104	Дятел малий	*Dryobates minor*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
105	Дятел середній	*Dendrocopos medius*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
106	Дятел сирійський	*Dendrocopos syriacus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
107	Евритирея золотиста	*Eurythyrea aurata*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
108	Жаба гостроморда	*Rana arvalis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
109	Жаба їстівна	*Pelophylax kl. esculentus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
110	Жаба озерна	*Pelophylax ridibundus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
111	Жаба ставкова	*Pelophylax lessonae*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
112	Жаба трав'яна	*Rana temporaria*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
113	Жайворонок лісовий	*Lullula arborea*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
114	Жайворонок польовий	*Alauda arvensis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
115	Жайворонок рогатий	*Eremophila alpestris*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
116	Жиряк гладконосий	*Liparus glabrirostris*	-	-	-	-	-	-	-	NE
117	Жовна сива	*Picus canus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
118	Жовна чорна	*Dryocopus martius*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
119	Жук-носоріг	*Oryctes nasicornis*	-	-	-	-	-	-	-	NE
120	Жук-олень	*Lucanus cervus*	Рідкісний	Додаток III	-	-	-	-	NT	NT
121	Жук-самітник	*Osmoderma barnabita*	Вразливий	-	-	-	-	-	NT	NT
122	Жук-сонечко 16-крапкове	*Halyzia sedecimguttata*	-	-	-	-	-	-	-	NE
123	Журавель сірий	*Grus grus*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток II	Угода	-	LC	LC
124	Зеленотілка жовтоплямиста	*Somatochlora flavomaculata*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
125	Зеленотілка металічна	*Somatochlora metallica*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
126	Зеленяк	*Chloris chloris*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
127	Зимняк	*Buteo lagopus*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
128	Змієїд	*Circaetus gallicus*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
129	Зозуля	*Cuculus canorus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
130	Золотомушка жовточуба	*Regulus regulus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
131	Золотоочка велика	*Chrysopa vittata*	-	-	-	-	-	-	-	NE
132	Зяблик	*Fringilla coelebs*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
133	Іглиця пухлощока	*Syngnathus abaster*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
134	Йорж-носар	*Gymnocephalus acerina*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
135	Казарка червоновола	*Branta ruficollis*	Вразливий	Додаток II	Appendix II	Додаток I/II	Угода	-	VU	VU

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
136	Кам’янка звичайна	*Oenanthe oenanthe*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
137	Канюк звичайний	*Buteo buteo*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
138	Карась звичайний	*Carassius carassius*	Вразливий	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
139	Квак	*Nycticorax nycticorax*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
140	Кобилочка річкова	*Locustella fluviatilis*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
141	Кобилочка солов’їна	*Locustella luscinioides*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
142	Ковалик сплощений	*Neopristilophus depressus*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
143	Козуля європейська	*Capreolus capreolus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
144	Коловодник болотяний	*Tringa glareola*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
145	Коловодник великий	*Tringa nebularia*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
146	Коловодник звичайний	*Tringa totanus*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
147	Коловодник лісовий	*Tringa ochropus*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
148	Коловодник ставковий	*Tringa stagnatilis*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
149	Коловодник чорний	*Tringa erythropus*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
150	Колючка південна	*Pungitius platygaster*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
151	Комар-довгоніг великий	*Tipula maxima*	-	-	-	-	-	-	-	NE
152	Коноплянка	*Acanthis cannabina*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
153	Коромисло велике	*Aeshna grandis*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
154	Коромисло синє	*Aeshna cyanea*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
155	Короткочеревець лучний	*Brachytron pratense*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
156	Косатець Махаон	*Papilio machaon*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
157	Косатець подалірій	*Iphiclides podalirius*	Вразливий	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
158	Костогриз	*Coccothraustes coccothraustes*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
159	Красик веселий	*Zygaena laeta*	Зникаючий	-	-	-	-	-	-	NE
160	Крем’яшник	*Arenaria interpres*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
161	Крех великий	*Mergus merganser*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
162	Крех малий	*Mergellus albellus*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
163	Крех середній	*Mergus serrator*	Вразливий	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
164	Крижень	*Anas platyrhynchos*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
165	Кропив'янка прудка	*Sylvia curruca*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
166	Кропив'янка рябогруда	*Sylvia nisoria*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
167	Кропив'янка садова	*Sylvia borin*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
168	Кропив'янка сіра	*Sylvia communis*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
169	Кропив'янка чорноголова	*Sylvia atricapilla*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
170	Крук	*Corvus corax*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
171	Крутиголовка	*Jynx torquilla*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
172	Крячок білокрилий	*Chlidonias leucopterus*	-	Додаток II	-	-	Угода	-	LC	LC
173	Крячок білощокий	*Chlidonias hybrida*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
174	Крячок каспійський	*Hydroprogne caspia*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
175	Крячок малий	*Sterna albifrons*	Рідкісний	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
176	Крячок річковий	*Sterna hirundo*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
177	Крячок чорний	*Chlidonias niger*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
178	Ксилокопа бджола-тесляр звичайна	*Xylocopa valga*	Рідкісний	-	-	-	-	-	DD	NE
179	Ксилокопа бджола-тесляр фіолетова	*Xylocopa violacea*	Рідкісний	-	-	-	-	-	DD	NE
180	Ктир велетенський	*Satanas gigas*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
181	Ктир-лафрія горбата	*Laphria gibbosa*	-	-	-	-	-	-	-	NE
182	Ктир-лафрія руда	*Laphria flava*	-	-	-	-	-	-	-	NE
183	Кулик-сорока	*Haematopus ostralegus*	Вразливий	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
184	Кульон великий	*Numenius arquata*	Зникаючий	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	VU	NT
185	Кумка червоночерева	*Bombina bombina*	Вразливий	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
186	Куниця кам'яна	*Martes foina*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
187	Куниця лісова	*Martes martes*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
188	Куріпка сіра	*Perdix perdix*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
189	Курочка водяна	*Gallinula chloropus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
190	Кутора велика	*Neomys fodiens*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
191	Кутора мала	*Neomys anomalus*	Рідкісний	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
192	Ласка	*Mustela nivalis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
193	Ластівка берегова	*Riparia riparia*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
194	Ластівка міська	*Delichon urbicum*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
195	Ластівка сільська	*Hirundo rustica*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
196	Лебідь малий	*Cygnus columbianus*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток I/II	Угода	-	LC	LC
197	Лебідь-кликун	*Cygnus cygnus*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
198	Лебідь-шипун	*Cygnus olor*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
199	Левкоринія білолоба (Повт.)	*Leucorrhinia albifrons*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
200	Лелека білий	*Ciconia ciconia*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
201	Лелека чорний	*Ciconia nigra*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток II	Угода	-	LC	LC
202	Лилик двоколірний	*Vespertilio murinus*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
203	Лилик північний	*Eptesicus nilssonii*	Рідкісний	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
204	Лилик пізній	*Eptesicus serotinus*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
205	Лиска	*Fulica atra*	-	Додаток III	-	-	Угода	-	LC	LC
206	Лось	*Alces alces*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
207	Лунь лучний	*Circus pygargus*	Вразливий	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
208	Лунь очеретяний	*Circus aeruginosus*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
209	Лунь польовий	*Circus cyaneus*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
210	Любелюля руда	*Libellula fulva*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
211	Лярра анафемська	*Larra anathema*	Неоцінений	-	-	-	-	-	-	NE
212	Мартин жовтоногий	*Larus cachinnans*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
213	Мартин звичайний	*Larus ridibundus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
214	Мартин сивий	*Larus canus*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
215	Мартин сріблястий	*Larus argentatus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
216	Мартин чорнокрилий	*Larus fuscus*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
217	Мегариса віщунка	*Megarhyssa perlata*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
218	Мегариса рогохвостова	*Megarhyssa superba*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
219	Метелик-скляниця іхневмоноподібна	*Dipsosphecia ichneumoniformis*	-	-	-	-	-	-	-	NE
220	Мишівка лісова	*Sicista betulina*	Рідкісний	Додаток V	-	-	-	-	LC	LC
221	Мідянка звичайна	*Coronella austriaca*	Вразливий	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
222	Мікрогастер струнký	*Microgaster procera*	-	-	-	-	-	-	-	NE
223	Мородунка	*Xenus cinereus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
224	Мухоловка білошия	*Ficedula albicollis*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
225	Мухоловка мала	*Ficedula parva*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
226	Мухоловка сіра	*Muscicapa striata*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
227	Мухоловка строката	*Ficedula hypoleuca*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
228	Набережник	*Actitis hypoleucos*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
229	Нерозень	*Anas strepera*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
230	Нетопир білосмугий	*Pipistrellus kuhlii*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
231	Нетопир карлик	*Pipistrellus pipistrellus*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
232	Нетопир лісовий	*Pipistrellus nathusii*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
233	Нетопир пігмей	*Pipistrellus pygmaeus*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
234	Нічниця Брандта	*Myotis brandtii*	Рідкісний	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
235	Нічниця водяна	*Myotis daubentonii*	Вразливий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	LC	LC
236	Нічниця ставкова	*Myotis dasycneme*	Зникаючий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	NT	NT
237	Нориця економка	*Alexandromys oeconomus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
238	Носоріг малий	*Sinodendron cylindricum*	-	-	-	-	-	-	-	NE
239	Одуд	*Upupa epops*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
240	Омелюх	*Bombycilla garrulus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
241	Онтолест мозаїчний	*Ontholestes tessellatus*	-	-	-	-	-	-	-	NE
242	Орел-карлик	*Hieraaetus pennatus*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
243	Орлан-білохвіст	*Haliaeetus albicilla*	Рідкісний	Додаток II	Appendix I	Додаток I/II	-	-	LC	LC
244	Орус паразитичний	*Orussus abietinus*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
245	Осміл звичайний	*Osmylus chrysops*	-	-	-	-	-	-	-	NE

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
246	Осоїд	*Pernis apivorus*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
247	Офіогомф Цецилія	*Ophiogomphus cecilia*	Вразливий	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
248	Очеретянка велика	*Acrocephalus arundinaceus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
249	Очеретянка лучна	*Acrocephalus schoenobaenus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
250	Очеретянка ставкова	*Acrocephalus scirpaceus*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
251	Очеретянка чагарникова	*Acrocephalus palustris*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
252	Пастушок	*Rallus aquaticus*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
253	Перепілка	*Coturnix coturnix*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
254	Перлюшок Люцина	*Hamearis lucina*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
255	Пилкоротиця південна	*Temnostoma meridionale*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
256	Пилкохвіст український	*Poecilimon ukrainicus*	Вразливий	-	-	-	-	-	DD	LC
257	Пильщик вільховий плоский	*Platycampus luridiventris*	-	-	-	-	-	-	-	NE
258	Пильщик-анеугменус вайовий	*Aneugmenus firstenbergensis*	-	-	-	-	-	-	-	NE
259	Пильщик-гемітаксонус папоротевий	*Hemitaxonus struthiopteridis*	-	-	-	-	-	-	-	NE
260	Пильщик-гептамелюс папоротевий	*Heptamelus ochroleucus*	-	-	-	-	-	-	-	NE
261	Пильщик-долерус весняний	*Dolerus vernalis*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
262	Пильщик-кориніс блідо-жовтий	*Corynis amoena*	-	-	-	-	-	-	-	NE
263	Пильщик-кроезус вільховий	*Croesus varus*	-	-	-	-	-	-	-	NE
264	Пильщик-тринакс дріоптерисовий	*Thrinax mixta*	-	-	-	-	-	-	-	NE
265	Пильщик-трихіозома голінаста	*Trichiosoma tibiale*	-	-	-	-	-	-	-	NE
266	Пильщик-трихіозома Латрейля	*Trichiosoma latreillei*	-	-	-	-	-	-	-	NE
267	Пильщик-трихіозома рудобока	*Trichiosoma vitellinae*	-	-	-	-	-	-	-	NE
268	Підкоришник звичайний	*Certhia familiaris*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
269	Підорлик великий	*Aquila clanga*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток I/II	-	-	EN	VU
270	Підорлик малий	*Aquila pomarina*	Рідкісний	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
271	Підсоколик великий	*Falco subbuteo*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
272	Підсоколик малий	*Falco columbarius*	-	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
273	Підуст	*Chondrostoma nasus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
274	Пірникоза велика	*Podiceps cristatus*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
275	Пірникоза мала	*Podiceps ruficollis*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
276	Пірникоза сірощока	*Podiceps grisegena*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
277	Пірникоза червоношия	*Podiceps auritus*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	VU	VU
278	Пірникоза чорношия	*Podiceps nigricollis*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
279	Пісочник великий	*Charadrius hiaticula*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
280	Пісочник малий	*Charadrius dubius*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
281	Плавунець широкий	*Dytiscus latissimus*	Недостатньо відомий	Додаток II	-	-	-	-	VU	VU
282	Платидракій жовтуватоногий	*Platydracus fulvipes*	-	-	-	-	-	-	-	NE
283	Платидракій скритножил	*Platydracus latebricola*	-	-	-	-	-	-	-	NE
284	Плиска біла	*Motacilla alba*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
285	Плиска жовта	*Motacilla flava*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
286	Плиска жовтоголова	*Motacilla citreola*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
287	Побережник білий	*Calidris alba*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
288	Побережник малий	*Calidris minuta*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
289	Побережник червоногрудий	*Calidris ferruginea*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
290	Побережник чорногрудий	*Calidris alpina*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
291	Повзик	*Sitta europaea*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
292	Погонич звичайний	*Porzana porzana*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
293	Погонич малий	*Porzana parva*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
294	Погонич-крихітка	*Porzana pusilla*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
295	Подорожник лапландський	*Calcarius lapponicus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
296	Поліксена	*Zerynthia polyxena*	Вразливий	-	-	-	-	-	LC	LC
297	Попелюх	*Aythya ferina*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	VU	VU
298	Посмітюха	*Galerida cristata*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
299	Припутень	*Columba palumbus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
300	Просянка	*Emberiza calandra*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
301	Псарус черевастий	*Psarus abdominalis*	Зникаючий	-	-	-	-	-	-	NE

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
302	Пуночка	*Plectrophenax nivalis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
303	Радзівальва дезуета	*Rasivalva desueta*	-	-	-	-	-	-	-	NE
304	Рахкавка (квакша звичайна)	*Hyla arborea*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
305	Ремез	*Remiz pendulinus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
306	Рибалочка	*Alcedo atthis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
307	Рибець звичайний	*Vimba vimba*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
308	Рогач синій	*Platycerus caraboides*	-	-	-	-	-	-	-	NE
309	Ропуха звичайна	*Bufo bufo*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
310	Ропуха зелена	*Bufotes viridis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
311	Сапіга-полохрум	*Polochrum repandum*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
312	Сапіга-полохрум (Повт.)	*Sapiga polochrum*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
313	Сапсан	*Falco peregrinus*	Рідкісний	Додаток II	Appendix I	Додаток II	-	-	LC	LC
314	Сатир залізний	*Hipparchia statilinus*	Рідкісний	-	-	-	-	-	NT	LC
315	Сатурнія велика	*Saturnia pyri*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
316	Сатурнія Руда	*Aglia tau*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
317	Свищ	*Anas penelope*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
318	Серпокрилець чорний	*Apus apus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
319	Сивка звичайна	*Pluvialis apricaria*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
320	Сивка морська	*Pluvialis squatarola*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
321	Синець	*Ballerus ballerus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
322	Синиця блакитна	*Parus caeruleus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
323	Синиця велика	*Parus major*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
324	Синиця довгохвоста	*Aegithalos caudatus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
325	Синиця чорна	*Parus ater*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
326	Синиця чубата	*Parus cristatus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
327	Синьошийка	*Luscinia svecica*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
328	Сич хатній	*Athene noctua*	-	Додаток II	Appendix II	-	-	-	LC	LC
329	Сіобла бальзамінова	*Siobla sturmi*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
330	Сколія односмугова	*Scolia fallax*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
331	Сколія-гігант	*Megascolia maculata*	Неоцінений	-	-	-	-	-	-	NE
332	Скопа	*Pandion haliaetus*	Зникаючий	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
333	Сліпак подільський	*Spalax zemni*	Недостатньо відомий	Додаток II	-	-	-	-	VU	VU
334	Слуква	*Scolopax rusticola*	-	Додаток III	-	Додаток II	-	-	LC	LC
335	Снігур	*Pyrrhula pyrrhula*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
336	Сова вухата	*Asio otus*	-	Додаток II	Appendix II	-	-	-	LC	LC
337	Сова сіра	*Strix aluco*	-	Додаток II	Appendix II	-	-	-	LC	LC
338	Совка розкішна	*Staurophora celsia*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
339	Совка сокиркова	*Periphanes delphinii*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
340	Совка-лишайниця	*Diphtera alpium*	-	-	-	-	-	-	-	NE
341	Соловейко східний	*Luscinia luscinia*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
342	Сом звичайний	*Silurus glanis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
343	Сорокопуд сірий	*Lanius excubitor*	Рідкісний	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
344	Сорокопуд терновий	*Lanius collurio*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
345	Сорокопуд чорнолобий	*Lanius minor*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
346	Стафілін волохатий	*Emus hirtus*	Рідкісний	-	-	-	-	-	-	NE
347	Стафілін довгоопушений	*Staphylinus caesareus*	-	-	-	-	-	-	-	NE
348	Стрічкарка тополева	*Limenitis populi*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
349	Сфекс рудуватий	*Sphex funerarius*	Неоцінений	-	-	-	-	-	-	NE
350	Тасгій чорнуватий	*Tasgius melanarius*	-	-	-	-	-	-	-	NE
351	Тонкочеревець південний	*Sympetrum meridionale*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
352	Тонкочеревець Фонсколомба	*Sympetrum fonscolombei*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
353	Тонкочеревець чорний	*Sympetrum danae*	-	-	-	-	-	-	LC	LC
354	Трав’янка лучна	*Saxicola rubetra*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
355	Трав’янка чорноголова	*Saxicola torquata*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
356	Тритон гребінчастий	*Triturus cristatus*	Вразливий	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
357	Тритон звичайний	*Lissotriton vulgaris*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
358	Тхір лісовий	*Mustela putorius*	Неоцінений	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
359	Хом'як звичайний	*Cricetus cricetus*	Неоцінений	Додаток II	-	-	-	-	CR	CR
360	Чайка	*Vanellus vanellus*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	VU	NT
361	Чапля руда	*Ardea purpurea*	-	Додаток II	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
362	Чапля сіра	*Ardea cinerea*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
363	Часничниця звичайна	*Pelobates fuscus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
364	Чепура велика	*Ardea alba*	-	Додаток II	-	Додаток II	-	-	LC	LC
365	Черепаха болотна	*Emys orbicularis*	-	Додаток II	-	-	-	-	NT	NT
366	Чернь білоока	*Aythya nyroca*	Вразливий	Додаток III	-	Додаток I/II	Угода	-	VU	NT
367	Чернь чубата	*Aythya fuligula*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
368	Чехоня	*Pelecus cultratus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
369	Чечевиця	*Carpodacus erythrinus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
370	Чиж	*Spinus spinus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
371	Чикотень	*Turdus pilaris*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
372	Чирянка велика	*Anas querquedula*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	VU	LC
373	Чирянка мала	*Anas crecca*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
374	Шилохвіст	*Anas acuta*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
375	Широковух європейський	*Barbastella barbastellus*	Зникаючий	Додаток II	-	Додаток II	-	Угода	VU	NT
376	Широконіска	*Anas clypeata*	-	Додаток III	-	Додаток II	Угода	-	LC	LC
377	Шишкар ялиновий	*Loxia curvirostra*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
378	Шуліка чорний	*Milvus migrans*	Вразливий	Додаток II	Appendix II	Додаток II	-	-	LC	LC
379	Щеврик лісовий	*Anthus trivialis*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
380	Щеврик польовий	*Anthus campestris*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
381	Щедрик	*Serinus serinus*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
382	Щиглик	*Carduelis carduelis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
383	Щипавка звичайна	*Cobitis taenia*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
384	Ялець звичайний	*Leuciscus leuciscus*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC

№	Назва виду (українська)	Назва виду (латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП (IUCN)
385	Янус червононогий	*Janus femoratus*	Вразливий	-	-	-	-	-	-	NE
386	Яструб великий	*Accipiter gentilis*	-	Додаток II	Appendix II	-	-	-	LC	LC
387	Яструб малий	*Accipiter nisus*	-	Додаток II	Appendix II	-	-	-	LC	LC
388	Ящірка живородна	*Zootoca vivipara*	-	Додаток III	-	-	-	-	LC	LC
389	Ящірка зелена	*Lacerta viridis*	Вразливий	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC
390	Ящірка прудка	*Lacerta agilis*	-	Додаток II	-	-	-	-	LC	LC

Примітки:

Світовий стандарт оцінки ризику зникнення видів. Категорії:

LC – найменший ризик;

NT – близький до загрозливого;

VU – вразливий;

EN – під загрозою;

CR – на межі зникнення;

DD – недостатньо даних;

NE – не оцінювався.

5.3.5. Охорона, використання та відтворення водних біоресурсів

Водно-болотні угіддя (ВБУ) м. Києва є резерватами біотичного різноманіття. Утворюючи єдиний ландшафтний комплекс з Дніпром та його островами, водойми міста формують унікальний екологічний коридор, що є міграційним шляхом численним представникам флори і фауни через урбаністичні ландшафти.

Київські водойми, острови Дніпра, заплавні комплекси відіграють важливу роль у підтриманні якості міського середовища та формуванні рекреаційного потенціалу. Сучасні ВБУ м. Києва характеризуються значними трансформаціями природних ландшафтів, показник ступеню містобудівного перетворення яких перевищує 55%. Аналіз вмісту біогенних сполук (азоту неорганічного чи фосфатів) у поверхневих водах м. Києва показав ознаки антропогенного евтрофування більшості водойм. Лише 10-15% водойм міста вирізняються водою хорошої якості, 70 % водойм - хоча б за з одним показників класифікуються як такі, де якість води «погана» чи «дуже погана». Найнижчою якістю вод відзначаються водойми системи «Опечень», озера Гнилуша і Радунка (Деснянський р-н) та більшість водойм Дарницького р-ну. Все це робить надзвичайно актуальним охорону і збереження біотичного різноманіття водойм та водно-болотних комплексів міста.

Збереження природних видів та угруповань. У різнотипних водоймах м. Києва мешкає понад 500 видів безхребетних гідробіонтів, 350-400 - мікроскопічних водоростей, 30 - риб та понад 60 - вищих водних рослин. З водно-болотними комплексами міста пов'язане існування 140 видів хребетних тварин і 750 видів вищих судинних рослин, серед них понад 100 видів тварин та 18 видів рослин підлягають особливій охороні на місцевому, державному та міжнародних рівнях. Близько 20% сучасного списку вищих водних рослин, 25% риб, 30% ссавців, 80% птахів, 100% амфібій і плазунів, поширених у водно-болотних оселищах міста є такі, що потребують охорони.

Сьогодні міські ВБУ входять в межі об'єктів природно-заповідного фонду державного та місцевого значення, серед яких – НПП «Голосіївський», ботанічна пам’ятка природи загальнодержавного значення «Романівське болото», РЛП «Дніпровські острови», ландшафтний заказник місцевого значення «Острів Жуків», ботанічний заказник місцевого значення «Рибне», іхтіологічно-ботанічний заказник місцевого значення «Озеро Вербне», ландшафтні заказники місцевого значення «Затока Наталка», «Озеро Тягле», «Деснянські луки», «Став Кулик», «Совська балка», «Долина річки Коноплянка», «Радунка», «Труханів острів» та багато інших.

Рис. 5.10. Ландшафтні заказники місцевого значення «Озеро Алмазне» та «Озеро Малинівка»

Збереження оселищ. Насамперед потребують охорони (у т.ч. і на законодавчому рівні) оселища (водойми та природні комплекси), що характеризуються унікальним чи надзвичайно багатим біотичним різноманіттям. Серед них комплекс заплавних озер південніше житлового масиву «Осокорки» Мартишів, Миколаєве, Залевада та Коров'яче, які зберегли усі риси природних заплавних водойм з надзвичайно багатою флорою та фауною водних мешканців.

Рис. 5.11. Природні території південніше житлового масиву «Осокорки»

Ще одним прикладом водно-болотних угідь, що потребують суворого охоронного режиму, є урочище «Лісники», де в малих старицях і канавах мешкають рідкісні зяброногі ракоподібні, що охороняються на європейському рівні. Під охороною Бернської конвенції також знаходяться кумка чєрвоночерева і черепаха болотяна, які мешкають у водоймах НПП «Голосіївський» та РЛП «Дніпровські острови». Тут же зустрічається видра річкова, занесена до Червоної книги України і Червоного списку« МСОП.

Особливу цінність також представляють собою оселища, що використовуються для рекреації. Охоронні заходи тут мають бути направлені на забезпечення належної якості вод та естетичної цінності довкілля (наприклад, створенню умови для пейзажного живопису, художнього фотографування, етологічних і фенологічних спостережень, медитації та ін.). Серед таких: водойми, потічки і яри НПП «Голосіївський», затоки та озера Гідропарку, парку «Муромець» тощо.

5.3.6. Інвазійні чужорідні види тварин у фауні в межах адміністративно-територіальної одиниці

Інформація про чужорідні види тварин

Назва виду (українська і латинська (наукова))	Результати досліджень, заходи контролю чисельності
1	2
Пелюшниця велика *Brephulopsis cylindrica (Menke, 1828)*	Місцями у невеликій кількості на сухих відкритих ділянках з трав'яною рослинністю, суттєвої шкоди не приносить
Лищак кавказький *Oxychilus translucidus (Mortillet, 1854)*	Переважно у підземних приміщеннях, шкоди не приносить
Слимак великий *Limax maximus Linnaeus, 1758*	Помірний шкідник, по всьому місту, за потреби доцільно застосовувати молюскоциди
Слимак підвальний	Переважно у підземних приміщеннях, суттєвої шкоди не приносить

Limacus flavus (Linnaeus, 1758)	
Слимак плямистий *Limacus maculatus (Kaleniczenko, 1851)*	Переважно у підземних приміщеннях, суттєвої шкоди не приносить
Слимак польовий кавказький, *Deroceras caucasicum (Simroth, 1901)*	Шкідник господарства, чисельність місцями велика, потрібно застосовувати молюскоциди
Слимак польовий чорноголовий *Krynickillus melanocephalus Kaleniczenko, 1851*	Шкідник господарства, чисельність місцями велика, потрібно застосовувати молюскоциди
Хробалюк звичайний *Boettgerilla pallens Simroth, 1912*	Місцями у невеликій кількості у парках, напівпідземний слимак, суттєвої шкоди не приносить
Слимак оманливий, *Arion distinctus Mabille, 1868*	Місцями у невеликій кількості в парках, потенційно помірний шкідник, за потреби доцільно застосовувати молюскоциди
Слимак іспанський *Arion vulgaris Moquin-Tandon, 1855*	Надзвичайно шкідливий для господарства слимак, чисельність катастрофічно зростає щороку з моменту виявлення у Києві в 2013 році, ефективних засобів боротьби немає (застосовування молюскоцидів малоефективно)
Равлик південний *Helix albescens Rossmässler, 1839*	Місцями у невеликій кількості на сухих відкритих ділянках з трав'яною рослинністю, суттєвої шкоди не приносить
Пустирниця звичайна *Xerolenta obvia (Menke, 1828)*	Місцями у невеликій кількості на сухих відкритих ділянках з трав'яною рослинністю, суттєвої шкоди не приносить
Мухоловка звичайна, або скутигера хатня *Scutigera coleoptrata (Linnaeus, 1758)*	По всьому місту у підвальних приміщеннях, шкоди не приносить, контролює чисельність шкідливих комах
Карась сріблястий *Carassius gibelio*	Промисловий вид, заходи контролю чисельності не проводяться
Амур білий *Ctenopharyngodon idella*	Промисловий вид, заходи контролю чисельності не проводяться, самостійно не відтворюється
Товстолобик білий *Hypophthalmichthys molitrix*	Промисловий вид, заходи контролю чисельності не проводяться, самостійно не відтворюється
Товстолобик строкатий *Hypophthalmichthys nobilis*	Промисловий вид, заходи контролю чисельності не проводяться, самостійно не відтворюється
Чебачок амурський *Pseudorasbora parva*	Не проводяться заходи контролю чисельності
Гупі *Poecilia reticulata*	Локально поширений теплолюбний вид, заходи контролю чисельності не проводяться
Сонячний окунь звичайний *Lepomis gibbosus*	Не проводяться заходи контролю чисельності
Ротань-головешка *Perccottus glenii*	Не проводяться заходи контролю чисельності
Червоновуха черепаха *Trachemys scripta*	Чисельність збільшується, заходи не розроблені
Нутрія *Myocastor coypus*	Спеціальних досліджень не проводилося
Ондатра *Ondatra zibethicus*	Спеціальних досліджень не проводилося
Норка американська *Neovison vison*	Спеціальних досліджень не проводилося
Собака єнотоподібний *Nyctereutus procynoides*	Спеціальних досліджень не проводилося
Пацюк сірий *Rattus norvegicus*	Спеціальних досліджень не проводилося
Миша хатня *Mus musculus*	Спеціальних досліджень не проводилося

В’юрок європейський *Serinus serinus*	Надана інформація знахідок в’юрка європейського в Україні протягом сторіччя. Зроблена карта поширення виду в Україні, в тому числі у Києві. Боротьби з поширенням не потребує.

5.4. Природні території та об’єкти, що підлягають особливій охороні

5.4.1. Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду

Законом України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року» визначено стратегічний курс на досягнення доброго екологічного стану шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

В аспекті формування та розвитку природно-заповідної мережі показниками сталого розвитку є загальна площа природно-заповідних територій в абсолютній та відносній («відсоток заповідності») кількості, що складає екологічний каркас держави. Частка земель природно-заповідного фонду в Україні є недостатньою і залишається значно меншою, ніж у більшості держав – членів Європейського Союзу, де частка таких земель становить у середньому 21 відсоток площі держав – членів Європейського Союзу.

Разом з тим, у розвитку територій та об'єктів природно-заповідного фонду України загалом відіграє важливу роль природно-заповідний фонд міста Києва. Фактична площа територій і об’єктів міста Києва складає 21775,84 га (станом на 01.01.2026), що складає 0,53 % від загальнодержавної площі територій та об’єктів природно-заповідного фонду та 26,1 % від загальної площі м. Києва. Фактична площа територій та об`єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення складає 53,55 %, а площа територій і об’єктів місцевого значення – 46,45 % від загальної площі природно-заповідного фонду м. Києва.

Відмінності соціально-економічного розвитку регіонів України зумовлюють нерівномірне техногенне навантаження на навколишнє природне середовище. Передбачається, що положення Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року і розроблені на її основі та з урахуванням завдань Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385, національні плани дій будуть інтегровані в регіональні програми соціально-економічного розвитку та деталізовані на рівні регіональних планів дій з охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, на основі яких будуть розроблені місцеві плани дій з охорони навколишнього природного середовища, підготовлені на рівні територіальних громад, міських, сільських та селищних рад.

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року питома вага площі природно-заповідного фонду для м. Києва в 2020 році була визначена на рівні 21 %. При цьому, на момент затвердження цієї Стратегії площа територій та об’єктів

природно-заповідного фонду міста Києва становила 17320,6742 га, тобто – 20,7 % від площі міста. Станом на 01.01.2026 цей показник становить 26,1 %.

Динаміка структури природно-заповідного фонду м. Києва

Категорії територій та об'єктів ПЗФ	На 01.01.2025 (попередній рік)		На 01.01.2026 (поточний рік)	
	Кількість, од.	Площа, га	Кількість, од.	Площа, га
1	2	3	4	5
Природні заповідники	-	-	-	-
Біосферні заповідники	-	-	-	-
Національні природні парки	1	10988,14	1	10988,14
Регіональні ландшафтні парки	4	1493,26	4	1493,26
Заказники загальнодержавного значення	1	1110,20	1	1110,20
Заказники місцевого значення	42	9853,55	42	9853,55
Пам'ятки природи загальнодержавного значення	1	30,00	1	30,00
Пам'ятки природи місцевого значення	164	301,79	164	303,32
Заповідні урочища	-	-	-	-
Ботанічні сади загальнодержавного значення	3	205,70	3	205,70
Ботанічні сади місцевого значення	-	-	-	-
Дендрологічні парки загальнодержавного значення	1	6,50	1	6,50
Дендрологічні парки місцевого значення	1	13,70	1	13,70
Зоологічні парки загальнодержавного значення	1	39,50	1	39,50
Зоологічні парки місцевого значення	-	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення	9	1946,50	9	1946,50
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	14	208,58	14	208,58
РАЗОМ:	242	26197,42	242	26198,95
в тому числі: загальнодержавного значення	17	14326,54	17	14326,54

місцевого значення	225	11870,88	225	11872,41
Фактична площа ПЗФ		21774,31		21775,84
% фактичної площі ПЗФ від площі адміністративно-територіальної одиниці		26,06		26,06

5.4.2. Водно-болотні угіддя міжнародного значення

Через загрозу втрати водно-болотних угідь внаслідок вторгнення забудови, прокладання штучних наземних та водних шляхів, добування корисних природних копалин, неконтрольованої меліорації та інших чинників країни об'єдналися, щоб визнати цінність водно-болотних угідь і прилеглих до них середовищ існування та розробити рамки для їх захисту.

Перша Конвенція про водно-болотні угіддя відбулася в іранському місті Рамсар у 1971 році. До 1975 року Конвенція набула повної чинності, забезпечуючи основу для національних і міжнародних дій і співпраці для сталого захисту та підтримки водно-болотних угідь, їхніх природних ресурсів і послуг . Рамсарська конвенція — це міжурядова угода, яка зобов'язує країни-учасниці підтримувати екологічну цілісність певних водно-болотних угідь і підтримувати стале використання цих водно-болотних угідь.

Заява про місію Конвенції полягає в «збереженні та розумному використанні всіх водно-болотних угідь через місцеві, регіональні та національні дії та міжнародне співробітництво, як внесок у досягнення сталого розвитку в усьому світі».

Законом України «Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів» Україну визнано правонаступницею Союзу РСР щодо участі в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971 р.), яка була ратифікована Верховною Радою СРСР 26 грудня 1975 року.

Постановою Кабінету міністрів України від 23.11.1995 № 935 (із змінами) затверджено перелік з 22 водно-болотних угідь, які мають міжнародне значення головним чином як місця оселень водоплавних птахів.

Наразі, вищезазначений перелік не містить водно-болотних угідь в межах міста Києва.

5.4.3. Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина

Перелік об'єктів Всесвітньої природної спадщини та перелік біосферних резерватів ЮНЕСКО не містять природних об'єктів в межах міста Києва.

5.4.4. Формування Смарагдової мережі

За інформацією, розміщеною на офіційному сайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, перелік українських територій Смарагдової мережі Європи станом на березень 2021 року становить 377 територій площею близько 8 млн га.

До переліку українських територій Смарагдової мережі Європи (https://rm.coe.int/updated-list-of-officially-adopted-emerald-sites-2020/1680a080d5) входить національний природний парк «Голосіївський», загальна площа якого Указ відповідно до Указу Президента України від 27.08.2007 № 794/2007 та Указу Президента України від 01.05.2014 № 446/2014 становить – 10988,14 га.

Разом з тим, в переліку українських територій Смарагдової мережі Європи площа національного природного парку «Голосіївський» зазначена розміром – 11080 га.

5.4.5. Еколого-освітня та рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Еколого-освітня діяльність. Порядок організації та проведення екологічної освітньо-виховної роботи визначено Положенням про екологічну освітньо-виховну роботу установ природно-заповідного фонду, затвердженим наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 26.10.2015 № 399, та поширюється на природні та біосферні заповідники, національні природні парки, ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки, регіональні ландшафтні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, управління якими здійснюють спеціальні адміністрації.

За інформацією, наявною в Департаменті захисту довкілля та адаптації до зміни клімату, на території м. Києва розташовано 8 територій та об’єктів природно-заповідного фонду управління якими здійснюється спеціальними адміністраціями, із них: 1 національний природний парк, 3 ботанічні сади загальнодержавного значення, 1 дендрологічний парк загальнодержавного значення, 1 зоопарк загальнодержавного значення, 1 парк-пам’ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення, 1 дендрологічний парк місцевого значення.

Метою екологічної освітньо-виховної роботи, що здійснюють природоохоронні установи, є цілеспрямований вплив на світогляд, поведінку і діяльність місцевого населення та відвідувачів цих установ стосовно збереження природної спадщини країни, природних комплексів територій та об’єктів природно-заповідного фонду, забезпечення підтримки природоохоронної діяльності установ природно-заповідного фонду шляхом поширення знань і підвищення обізнаності щодо цінностей біологічної та ландшафтної різноманітності, формування екологічної свідомості та виховання поваги до природи.

Основними напрямами екологічної освітньо-виховної роботи установ природно-заповідного фонду є:

- ведення освітньо-виховних робіт щодо необхідності збереження природних та історико-культурних цінностей на території установ ПЗФ, інших існуючих у регіоні та країні територіях та об’єктах природно-заповідного фонду;
- ознайомлення громадян із законодавством України, міжнародними конвенціями та договорами/угодами у природоохоронній сфері;
- інформування місцевого населення та відвідувачів про діяльність установ природно-заповідного фонду та забезпечення доступу громадян до публічної інформації;
- формування наукових знань, поглядів і переконань, які закладають основи

відповідального ставлення до навколишнього природного середовища і, зокрема, територій та об'єктів природно-заповідного фонду України;

- створення позитивного іміджу установи природно-заповідного фонду і забезпечення підтримки природоохоронної діяльності установи природно-заповідного фонду місцевим населенням та відвідувачами.

Установи природно-заповідного фонду здійснюють екологічну освітньо-виховну роботу за допомогою різних форм діяльності, до яких належать:

- розроблення та виконання спеціалізованих екологічних освітньо-виховних програм, розрахованих на різні категорії учасників;
- надання практичної та методично-консультативної допомоги з питань екологічної освітньо-виховної роботи заінтересованим підприємствам, установам, організаціям і громадянам;
- робота із засобами масової інформації, друкованими та електронними виданнями;
- підготовка та виготовлення власних екологічних освітньо-виховних матеріалів, а також їх поширення через спеціальні видання (листівки, буклети, газети тощо) з використанням символіки установи природно-заповідного фонду та розповсюдження соціальної реклами;
- організація присутності установ природно-заповідного фонду в електронному інформаційному просторі шляхом створення та ведення веб-порталів установ природно-заповідного фонду;
- створення та організація діяльності екологічних освітньо-виховних центрів, музеїв природи, візит-центрів, постійних та мобільних виставок і стендів;
- організація екологічних освітньо-виховних екскурсій облаштованими еколого-освітніми стежками та маршрутами;
- співпраця з громадськими екологічними організаціями, заохочення до волонтерської діяльності, сприяння створенню громадських природоохоронних ініціатив;
- організація та проведення таборів, польових екологічних практик, зборів юних екологів, ботаніків, зоологів, гуртків, учнівських лісництв тощо;
- організація і проведення масових природоохоронних та екологічних освітньо-виховних заходів, тематичних науково-практичних заходів (конференцій, форумів, семінарів, навчальних тренінгів, круглих столів, тематичних вечорів, фестивалів, вікторин, олімпіад, екологічних ігор, конкурсів, екскурсій, акцій тощо) за участю громадськості, учнівської та студентської молоді.

У сфері екологічної освітньо-виховної роботи установи природно-заповідного фонду співпрацюють з усіма верствами населення, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, громадськими та міжнародними організаціями, насамперед

з дошкільними, загальноосвітніми, позашкільними, професійно-технічними та вищими навчальними закладами.

Рекреаційна діяльність. Рекреаційна діяльність на території територій та об’єктів природно-заповідного фонду здійснюється відповідно до Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 26.07.2022 № 256.

Рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду організовується і здійснюється відповідно до положень про ці території та об'єкти природно-заповідного фонду та проєктів їхньої організації або проєктів реконструкції, якщо розроблення таких проєктів передбачено Законом України «Про природно-заповідний фонд України».

Основними напрямами рекреаційної діяльності у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду є:

- створення умов для здійснення рекреаційної діяльності з додержанням режиму територій і об'єктів природно-заповідного фонду;
- встановлення допустимих антропогенних (рекреаційних) навантажень на території і об'єкти природно-заповідного фонду;
- організація та облаштування інформаційно-туристичних центрів, еколого-освітніх стежок, туристичних маршрутів, оглядових майданчиків, рекреаційних ділянок, кемпінгів, таборів для відпочинку;
- поширення інформації рекламного та інформаційного змісту (оприлюднення у засобах масової інформації та на вебсайтах інформації про рекреаційні ресурси і послуги, а також про суб'єктів рекреаційної діяльності в межах природно-заповідного фонду та/або поруч з ними);
- вивчення, узагальнення та впровадження кращого національного і закордонного досвіду і практики з організації рекреаційної діяльності;
- формування в рекреантів і місцевих жителів культури оздоровлення, відпочинку та туризму на природі, бережливого та гуманного ставлення до природної і культурної спадщини.

Основними видами рекреаційної діяльності у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду є організація оздоровлення, відпочинку, любительського та спортивного рибальства, різних видів туризму: дитячого, молодіжного, сімейного, для осіб похилого віку, для осіб з інвалідністю, культурно-пізнавального, лікувально-оздоровчого, спортивного, релігійного, екологічного (зеленого), сільського, підводного, гірського, пригодницького, автомобільного, самодіяльного.

Плата за відвідування територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюється згідно зі статтею 47 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», а плата за надання рекреаційних послуг - відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 № 1913 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду». У розрахунках вартості платних послуг ураховуються витрати на надання, створення та відновлення рекреаційних ресурсів.

6. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ҐРУНТИ

6.1. Структура та стан земель

Характерною і важливою особливістю земель міста Києва є їх диференціація: поруч із щільно забудованими центральними районами, існують мало забудовані, або зовсім незабудовані, головним чином, периферійні території, які вкриті рослинністю лісових або лугових формацій. Ці землі, які репрезентують до 50% приселітебної території, мають виключне середовище – утворююче, екологічне значення і потребують охорони та збереження. Разом з тим спостерігається тенденція щодо забудови вільних територій часто за рахунок скорочення зеленої зони міста, що обумовлює втрату земельних екологічно важливих резервантів міста та екологічного пріоритету в процесі містобудування.

Земельний фонд міста Києва налічує 82,6 тисячі гектарів.

За даними Головного управління Держгеокадастру у місті Києві та Київській області (лист від 23.06.2026 № 492/19-26) структура земельного фонду міста зазначена станом на 01.01.2016.

Наказ Державної служби статистики України від 19.08.2015 № 190 «Про визнання таким, що втратив чинність наказ Державного комітету статистики України від 05.11.1998 № 377 «Про затведження форм державної статистичної звітності з земельних ресурсів та Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 6- зем, 6а-зем, 6б-зем, 2-зем)» набрав чинності 01.01.2016.

Структура земельного фонду регіону

Категорії земель та види земельних угідь	2023 рік		2024 рік		2025 рік	
	усього, тис га	% до загальної площі території	усього, тис га	% до загальної площі території	усього, тис га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	7
Категорії земель за основним цільовим призначенням						
Загальна площа території регіону	82,6	100	82,6	100	82,6	100
з них:		-	-	-	-	-
землі сільськогосподарського призначення	4,7	5,6	4,7	5,6	4,7	5,6
землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	-	-	-	-	-	-
землі оздоровчого призначення	-	-	-	-	-	-
землі рекреаційного призначення	-	-	-	-	-	-
землі лісогосподарського призначення	-	-	-	-	-	-
землі водного фонду	-	-	-	-	-	-
Види земельних угідь						

Категорії земель та види земельних угідь	2023 рік		2024 рік		2025 рік	
	усього, тис га	% до загальної площі території	усього, тис га	% до загальної площі території	усього, тис га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	7
Загальна площа земель	4,7	5,6	4,7	5,6	4,7	5,6
з них:	-	-	-	-	-	-
Сільськогосподарські угіддя, з них:	4,7	5,6	4,7	5,6	4,7	5,6
рілля	0,6	0,7	0,6	0,7	0,6	0,7
перелоги	-	-	-	-	-	-
сіножаті	0,6	0,7	0,6	0,7	0,6	0,7
пасовища	-	-	-	-	-	-
багаторічні насадження	3,3	4	3,3	4	3,3	4
Землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, з них:	-	-	-	-	-	-
болота	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
яри	-	-	-	-	-	-
Чагарникова рослинність природного походження	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Ліси та інші лісовкриті землі, з них:	35,3	42,2	35,3	42,2	35,3	42,2
земельні лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю	35,1	42,0	35,1	42,0	35,1	42,0
Води	6,6	7,9	6,6	7,9	6,6	7,9

Порушені, відпрацьовані та рекультивовані землі

Рік	Всього порушених земель		Всього відпрацьованих земель		Здійснено рекультивацію, га		Перебувають у стадії рекультивації, га	
	тис га	% до загальної площі регіону	тис га	% до загальної площі регіону	тис га	% до загальної площі регіону	тис га	% до загальної площі регіону
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2023	0,3	3,6	-	-	-	-	-	-
2024	0,3	3,6	-	-	-	-	-	-
2025	0,3	3,6	-	-	-	-	-	-

Найшкідливішим для землекористування і довкілля є забруднення ґрунтів важкими металами.

Необхідно зазначити, що встановлення фонового рівня пов’язане з певними труднощами, бо вміст певного хімічного елементу чи речовини в ґрунті визначається не тільки антропогенним впливом, але й природною мінливістю, яка залежить від складу породи, з якої утворився ґрунт, клімату, рельєфу місцевості, рослинного покриву та інших факторів природного середовища. Забруднення ґрунту може мати глобальний, регіональний та локальний характер.

Локальне забруднення містить, крім природної складової, ще й глобальний компонент і частину, яка обумовлена забрудненням токсичними речовинами від конкретних місцевих джерел забруднення, що розташовані на близькій відстані (менше 40 км).

За ступенем шкідливості хімічні речовини за умови їх систематичного проникнення до ґрунту розташовуються в такій послідовності: пестициди та їхні метаболіти, важкі метали, мікроелементи, нафтопродукти, сірчисті сполуки, речовини органічного синтезу, тощо.

Органічна складова ґрунтів являє собою продукти розкладу тваринного або рослинного походження (гумус), а також білки, вуглеводні, органічні кислоти, жири, дубильні речовини, тощо. У ґрунтах знаходиться велика кількість живих організмів, котрі мають велике значення для ґрунтоутворення.

У мінеральній частині ґрунтів присутні близько 50 елементів. Хімічні елементи знаходяться в ґрунті в окисленому стані або у вигляді солей.

З ґрунту хімічні речовини частково переходять в рослини, а з рослин з їжею потрапляють в організми тварин та людей. Хімічні мікроелементи мають велике значення для розвитку рослинного і тваринного світу, в тому числі й людини. Нестача або надлишок мікроелементів у ґрунті призводить до порушення обмінних процесів не лише у травоїдних, але і м'ясоїдних тварин та в організмі людини. Це викликає ендемічні захворювання.

Ґрунти мають здатність накопичувати радіоактивні речовини, котрі вражають живі організми, а потрапляючи з їжею в організм тварин та людей, викликають захворювання різних органів.

При оцінці можливості вирощування сільськогосподарських рослин на тих чи інших забруднених ґрунтах, у першу чергу береться до уваги транслокаційний показник шкідливості, який дозволяє робити висновки про рівень надходження хімічних елементів і токсичних речовин до організму людини з продуктами харчування рослинного походження.

У 2025 році Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського виконала дослідження ґрунтів на території міста Києва на вміст промислових токсикантів (кадмій, манган, мідь, нікель, свинець, цинк). Проби ґрунтів відбиралися на ділянках, які розташовані у промислово навантажених районах столиці, біля автомагістралях, але й у рекреаційних зонах.

Ступінь забруднення ґрунтів важкими металами значною мірою залежить від кількості надходження їх у навколишнє середовище, а також від природних кліматичних умов (температури повітря, кількості атмосферних опадів, pH ґрунту, механічного складу ґрунтів, тощо) та фізико-хімічних особливостей цих сполук (їх розчинності у воді, леткості та інше.).

Результати визначення вмісту промислових токсикантів у ґрунтах: кадмію,

мангану, свинцю наводяться у ГДК (згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України № 1595 від 14.07.2020), нікелю, міді, цинку – у мг/кг повітряно-сухого ґрунту.

На території міста було відібрано 36 проб ґрунту.

Середній вміст свинцю у ґрунтах був – 1,0 ГДК (33 мг/кг), цинку – 133 мг/кг, вміст решти металів був досить низьким.

Максимальний вміст свинцю на рівні 6,3 ГДК (201 мг/кг) та 4,7 ГДК (150 мг/кг), цинку – 606 мг/кг, кадмію – 0,9 ГДК (1,40 мг/кг) було виявлено в районі ПАТ «Фанпліт», цинку – 1058 мг/кг зафіксовано навпроти входу до Електродепо «Харківське», міді – 78 мг/кг – неподалік центрального входу до ТОВ «Промкластер», 72 мг/кг – в районі АТ «Київський радіозавод». Реакція водної витяжки в проаналізованих пробах була переважно лужна.

У ґрунтах на території міст внаслідок багаторічних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря від різноманітних підприємств, на автомагістралях – від транспорту, сформувалися зони підвищеного вмісту важких металів навколо них промислового та транспортного походження. Загалом в Україні, так і в Києві ґрунти найбільш забруднені цинком, свинцем, менше міддю, манганом, кадмієм і нікелем, але зустрічаються поодинокі випадки більш високого локального забруднення окремими токсикантами.

6.2. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти

Внаслідок економічних та інших причин, сучасних ринкових умов спостерігається погіршення екологічного стану земель, розвиток на них процесів деградації ґрунтів – ерозії, дегуміфікації, переущільнення, зменшення біорізноманіття тощо.

Причиною деградації найчастіше є:

- нераціональна структура сільгоспугідь, посівних площ, розміщення культур без достатнього повного врахування ґрунтово-кліматичних умов;
- щільна розбудова інфраструктури міста;
- підвищений рівень розораності;
- дефіцитний баланс біофільних елементів через невеликі дози гною і мінеральних добрив, які застосовуються;
- недостатнє задіяння економічних стимулів для екологобезпечного використання земельних ресурсів, механізмів економічної та адміністративної відповідальності землекористувачів за порушення вимог щодо охорони ґрунтів.

6.3. Державна політика та заходи у сфері охорони земель

Питання раціонального використання земель та їх охорони належать до пріоритетних напрямів державної політики у сфері природокористування, екологічної безпеки і охорони навколишнього природного середовища та є невід'ємною умовою збалансованого економічного й соціального розвитку країни.

Нормативно-правове забезпечення охорони земель в Україні визначається положеннями Конституції України, Земельного кодексу України, Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону земель»,

«Про державний контроль за використанням та охороною земель», «Про землеустрій» та інших нормативно-правових актів, які приймаються відповідно до них.

У 2021 році прийнято Закон України від 28.04.2021 № 1423-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин», яким, зокрема, удосконалено деякі засади здійснення охорони земель та передбачено розробку відповідних нормативно-правових актів у цій сфері. Так, на виконання цього Закону прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 15.12.2021 № 1325 «Про затвердження нормативів гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах, а також переліку таких речовин», яка є одним із важелів для забезпечення ефективного державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони земельних ресурсів, вжиття заходів щодо запобігання забрудненню земель небезпечними речовинами, додержання суб'єктами господарювання екологічних нормативів у сфері використання та охорони земель, притягнення винних до відповідальності.

Також, відповідно до Наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 04.04.2022 № 167 «Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану» затверджено Методику визначення розміру шкоди, завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану.

Методикою визначено порядок розрахунку розміру шкоди, завданої землі, ґрунтам державами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання та фізичними особами через забруднення ґрунтів, засмічення земель, допущених унаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану внаслідок їх дій або бездіяльності на усіх землях України незалежно від їх категорій та форм власності, а також терміни забруднення ґрунтів та засмічення земель.

7. НАДРА

7.1. Мінерально-сировинна база

Київ з прилеглими до нього територіями розташовано у зоні стику двох регіональних структур: північно-східного схилу Українського щита та південно-західного борту Дніпровсько-Донецької западини. Межею між ними слугує Дніпровська зона розломів північно-західного простягання.

Поверхня кристалічного фундаменту в районі Києва поступово занурюється у північно-східному напрямку і в районі міста Бровари залягає на глибині понад 650 м. Найближчі до міста виходи кристалічних порід на денну поверхню відомі в долині річки Удава біля села Плисецьке. Осадові породи, що залягають над кристалічним фундаментом, представлено пісками, глинами, мергелями.

7.2. Система моніторингу геологічного середовища

Мережа спостережень за станом навколишнього природного середовища

№ з/п	Суб'єкти моніторингу	Кількість точок спостережень, од.								
		атмосферне повітря	стаціонарні джерела викидів в атмосферне повітря	поверхневі води	джерела скидів зворотних вод у поверхневі води	морські води	джерела скидів зворотних вод у морські води	підземні води	джерела скидів зворотних вод у глибокі підземні водоносні горизонти	Ґрунти**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Центральна гео-фізична обсерваторія імені Бориса Срезневського	16	-	5	-	-	-	-	-	36
2	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Департамент інформаційно-комунікаційних технологій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (індикативні датчики)	46	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Державне агентство водних ресурсів України	-	-	2*+1	1*	-	-	-	-	
5	Державна служба геології та надр України (Держгеонадра)	-	-	-	-	-	-	***		

* - сумісний створ спостереження

**визначався загальний валовий вміст кадмію, мангану, міді, нікелю, свинцю, цинку.

*** - інформація відсутня відповідно до частини третьої статті 34, частини другої статті 64 Конституції України та Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX.

Основні водоносні горизонти

Геологічний індекс водовмісних порід	Кількість прогнозних ресурсів, тис. м^3/добу	Кількість експлуатаційних запасів*, тис. м^3/добу
1	2	
м. Київ	-	**697.318**
Pg_2bc+aQ	-	2.100
Pg_3+N_1	-	1.560
Pg_2bc+Q	-	0.600
Pg_2bc	-	0.139
J_3k+K_2s	-	410.530
J_2	-	2.670
J_2b	-	279.609
J_2or	-	0.110

***** Дані на 17.04.2026

Розвиток господарського комплексу України відбувається в умовах нарощування техногенної дестабілізації геологічного середовища, наслідком якої є подальше збільшення кількості кризових явищ в екологічних системах, зокрема й активізація небезпечних екзогенних геологічних процесів (далі – ЕГП). Розвиток ЕГП відбувається у верхній частині літосфери та проявляється як зміна її форм, складу й властивостей. Господарське освоєння територій супроводжується техногенним посиленням природних ЕГП, розширенням площ їх розвитку, збільшенням масштабів прояву.

Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів (за останні 5 років)

Рік	Підтоплення		Карст*			Зсуви					
	площа, тис.км^2	% від площі території регіону	площа поширення порід, здатних до карстування, тис.км^2	%	кількість карстопроявів, од.	загальна кількість, од.	площа, км^2	%	кількість активних, од.	площа активних, км^2	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
За даними комунального підприємства «Спеціалізоване управління протизсувних підземних робіт»											
2021	-	-	-	-	-	53	0,128445	0,015309	40	0,115965	0,013822
2022	-	-	-	-	-	53	0,131595	0,015685	40	0,117465	0,014001
2023	-	-	-	-	-	54	0,132895	0,0158396	41	0,1329	0,013595
2024	-	-	-	-	-	54	0,129395	0,015423	41	0,116465	0,013881
2025	-	-	-	-	-	54	0,0931	0,011	41	0,08643	0,0103015
За даними Державної служби геології та надр України											

Рік	Підтоплення		Карст*			Зсуви					
	площа, тис.км^2	% від площі території регіону	площа поширення порід, здатних до карстування, тис.км^2	%	кількість карстопроявів, од.	загальна кількість, од.	площа, км^2	%	кількість активних, од.	площа активних, км^2	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
За даними комунального підприємства «Спеціалізоване управління протизсувних підземних робіт»											
2021	н.д.	-	-	-	відсутні	111	5,45	0,6	-	-	-
2022	моніторингові спостереження за екзогенними геологічними процесами не проводились										
2023											
2024											
2025											

*Відклади, що здатні до картсування, залягають на значній глибині, тому процес карстоутворення не характерний для території міста

Інформація у сфері надрокористування станом на 01.01.2026

Спеціальні дозволи на користування надрами	За роками		
	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість виданих	3	-	1
Кількість анульованих	-	-	-

8. ВІДХОДИ

Управління відходами залишається однією із важливих екологічних проблем і у 2025 році, яка потребує системного вирішення. Перетворення системи управління відходами на екологічно безпечну є для України одним із пріоритетних завдань. Домінуючим способом управління відходами у 2025 році, як і у попередні роки, залишалося їх видалення.

Таким чином, у 2025 році зберігалася тенденція до прогресуючого накопичення відходів як у промисловому, так і у побутовому секторі.

Значні обсяги щорічного утворення відходів в Україні та відсутність ефективних заходів, спрямованих на запобігання їх утворенню, перероблення, утилізацію, знешкодження та екологічно безпечне видалення, поглиблюють екологічну кризу і стають гальмівним фактором розвитку національної економіки. Втрачається вагомий ресурсний потенціал, і водночас погіршується і так несприятлива екологічна ситуація.

8.1. Структура утворення та накопичення відходів

Основна частка відходів у місті Києві є тверді побутові відходи (далі – ТПВ). Поводженням з такими відходами займається спеціалізовані структурні підрозділи КП «Київкомунсервіс». За даними Департаменту житлово-комунальної інфраструктури, обсяги збирання і утворення твердих побутових відходів у період 2022-2025 років коливаються, але мають тенденцію до зростання.

Протягом у всіх районах міста Києва запроваджений та діє роздільний збір, двоконтейнерна технологічна схема роздільного збирання побутових відходів.

Впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів (приймання/збирання/вилучення небезпечних відходів у складі побутових відходів від населення)

№ з/п	Найменування населеного пункту	Загальна кількість мешканців у населеному пункті, тис осіб	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побутових (усього), од.	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спеціалізованим підприємствам, од.	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, т	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами / у контейнерах для збирання небезпечних відходів у складі побутових
1	2	3	4	5	6	7
1	місто Київ	2952,3	182	1	12,8	- відпрацьовані ХДС (батарейки); - непошкоджені ртутні термометри; - енергозберігаючі ртутьвмісні та люмінесцентні лампи.

8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення)

У столиці, як в цілому по Україні склалася катастрофічна екологічна ситуація, пов'язана, зокрема, з відсутністю галузі сміттєпереробки. Щорічно в країні утворюється близько 15 млн тон ТПВ, з них тільки 5% відсортовуються, а 95% опиняються на полігоні, половина з яких є несанкціонованими.

Гниття побутових відходів є третім за обсягом джерелом викидів метану в атмосферу – парникового газу, що у 86 разів потужніший за CO_2.

Викиди метану в Україні від сміттєзвалищ протягом 2016-2021 років зростали, ставлячи під сумнів задекларовану урядом відданість цілям Паризької кліматичної угоди. За даними, які Україна подає в ООН, у 2019 році на звалища припадало 15,4% національних викидів метану – більше, ніж від сільського господарства (13,7%).

За європейським підходом, першим заходом в ієрархії управління відходами є запобігання утворенню змішаних відходів, які важко переробляти та утилізувати.

Саме такими є українські «тверді побутові відходи», де органіка змішана з пластиком, упаковкою, металом, склом та деревиною. Коли вони потрапляють на звалище і починають гнити, виділяється багато метану та інших речовин, а також високотоксична рідина – фільтрат.

Ситуація з утворенням та накопиченням відходів була критичною ще до повномасштабного вторгнення рф, а тепер стала реально катастрофічною. На звільнених територіях утворилися мільйони тонн відходів від руйнування будівель та об'єктів інфраструктури, тисяч знищених та пошкоджених авто.

Також існує проблема – «безхазяйних відходів», які виявляються час від часу та отруюють повітря та воду.

Повноваження Київської міської державної адміністрації та органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами визначені у статтях 25, 26 Закону України від 20.06.22 № 2320-IX «Про управління відходами» (далі – Закон), який набрав чинності від 09 липня 2023 року.

Цей Закон регулює відносини, пов’язані із запобіганням утворенню та з управлінням відходами, що утворюються в Україні, а також з управлінням відходами, що перевозяться через територію України, вивозяться за її межі та ввозяться в Україну з метою відновлення, зокрема рециклінгу.

До основних принципів, які визначені у статті 3 Закону, зокрема віднесений принцип запобігання, тобто утворювач або власник відходів вживає заходів для запобігання утворенню відходів, а також для уникнення, зменшення або усунення негативного впливу відходів на здоров’я людей та навколишнє природне середовище.

Заразом, відповідно до пункту 4 статті 12 Закону, якщо власник відходів не встановлений, передача відходів до суб'єкта господарювання у сфері управління відходами та усунення негативних наслідків, спричинених відходами, здійснюється за рахунок державного або місцевого бюджету.

Разом з цим, відповідно до пункту 6 статті 12 Закону порядок виявлення та обліку відходів, власник яких не встановлений, визначається Кабінетом Міністрів України. Станом на 01.01.2026 порядок виявлення та обліку відходів, власник яких

не встановлений КМУ не був прийнятий, тому були відсутні правові підстави задля виявлення та обліку відходів, власник яких не встановлений.

Для розв'язання існуючих проблем в подальшому пропонується:

- скласти впорядковану базу промислових відходів з визначенням їх хімічного складу та токсичності;
- створити систему ефективного розділення промислових відходів для можливості їх подальшого використання, як вторинної сировини;
- налагодити систему обліку всіх видів відходів;
- збільшити штрафи за викиди сміття в недозволеному місці;
- ввести обов'язковий роздільний збір ТПВ;
- впровадження новітніх технологій виробництва, які дозволять мінімізувати утворення небезпечних відходів суб'єктами господарювання;
- сприяти впровадженню міжнародного стандарту ДСТУ ISO 14001:2015 «Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосовування (ISO 14001:2015, IDT)» в першу чергу на підприємствах, які належать до видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище від діяльності та підвищення конкурентоспроможності.

У наслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» надання даних статистичної звітності наведених у розділі IV Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження щодо утворення та поводження з відходами, затверджених Наказом Державної служби статистики від 26.01.2023 № 27 у повному обсязі не є можливим.

Серед підприємств, об'єкти яких розташовані в межах міста та можуть мати або мають негативний вплив на довкілля:

- ТОВ «Євро-Реконструкція»;
- СП «Київські ТЕЦ» КП «Київтеплоенерго» (ТЕЦ-5 та ТЕЦ-6);
- СП «Завод «Енергія» КП «Київтеплоенерго»;
- ПрАТ «АК «Київводоканал» (БСА);
- ВАТ «Радикал»;
- ДСП «Об'єднання «Радон».

Цілісної системи поводження з промисловими відходами на території міста немає.

Ці об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку міста Києва потребують посиленого екологічного контролю та належного організаційно – фінансового забезпечення виконання необхідних природоохоронних заходів.

Але за обсягом основна частка відходів у місті Києві – це побутові чи тверді побутові відходи ТПВ, які вивозяться на переробку та подальше захоронення на: полігони № 5 та № 6 ПрАТ «Київспецтранс» та СП «Завод «Енергія» КП «Київтеплоенерго».

Інфраструктура утилізації та оброблення побутових відходів станом за 2025 рік

Адреса розташування	Рік відкриття	Кінцевий строк експлуатації (при наявності)	Загальний об'єм накопичення/ відновлення побутових відходів, тис м^3	Площа зайнята безпосередньо відходами, га	Господарська зона та інженерні споруди полігону, га
1	2	3	4	5	6
Полігон ТПВ № 5 с. Підгірці, Обухівський район, Київська область	1986	-	66 733,85	35,75	6,0
Полігон ВГВ № 6 м. Київ, вул. Пирогівський шлях, 94-96	1995	-	10 847,06	9,3	2,3
Сміттєспалювальний завод «Енергія» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО», м. Київ, вул. Колекторна, 44	1987	-	143,69	Х	Х

* - за даними Департамету житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місця видалення відходів категорії Г – надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В – небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б – помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А – мало-небезпечні	
		діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	місто Київ	-	-	3	-	1	-	-	-
	Усього	-	-	3	-	1	-	-	-

Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ) (на 01.01.2026 року)

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизовано МВВ за звітний період, од.
1	2	3	4	5
1	місто Київ	-	-	-

* - інформація щодо паспортизації місць видалення відходів (МВВ) відсутня, так, як з набранням чинності 09.07.2023 Закону України «Про управління відходами» та втратою чинності постанови КМУ від 01.11.99 № 2034 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів», паспортизація МВВ не передбачена.

Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (веб-адреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація (види вторинної сировини)
1	2	3	4	5
1	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВРАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ) «КИЇВКОМУНСЕРВІС»	м. Київ, вул. Бакинська, 37-41	https://kks.kyiv.ua тел./факс: (044) 594-77-14 електронна пошта: info@kks.kyiv.ua	Пластик, скло та папір

Відповідно до звіту за 2025 рік за формою № 1-ТПВ, затвердженою наказом Мінбуду України від 19.09.2006 № 308 «Про затвердження форми звітності № 1-ТПВ та інструкції щодо заповнення форми звітності № 1-ТПВ «Звіт про поводження з твердими побутовими відходами», у місті Києві зібрано та перевезено побутових відходів – 7 389 909,11 м^3, з них на:

- заготівельні пункти вторинної сировини – 323 044,50 м^3;
- сміттєпереробні підприємства – 1 276 136,63 м^3;
- ділянки компостування – 20 648,00 м^3;
- сміттєспалювальний завод – 143 689 тонн (за інформацією СП «Завод «Енергія» КП «Київтеплоенерго»);
- полігони – 5 462 377,80 м^3.

До 50% обсягу утворених ТПВ в місті Києві захоронюються на полігоні ТПВ № 5 у селі Підгірці Обухівського району Київської області та за договорами в інших районах Київської області.

На полігоні із 1998 року існує єдина в Україні установка з очищення фільтрату виробництва фірми «PallRochem» (Німеччина), робота якого основана на технології мембранного фільтрування.

Стратегія розвитку комунального господарства у сфері управління побутовими відходами – це роздільний збір побутових відходів; зменшення навантаження на полігони відходів; будівництво об'єктів відновлення (зокрема, оброблення) побутових відходів; реконструкція заводу «Енергія» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» та інші заходи. Роздільне збирання побутових відходів здійснюється з метою сприяння підготовці побутових відходів до повторного використання, рециклінгу для зменшення кількості побутових відходів, що захоронюються на полігонах. У місті Києві роздільне збирання здійснюється для таких видів відходів, як папір і картон, пластик, скло, а також створено умови для забезпечення роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових.

Роздільно зібрані побутові відходи гарантовано не потрапляють на полігон, а вивозяться окремими спецавтомобілями на сортувальні лінії та станції, де досортовуються за видом та призначенням, що робить їх придатними до повторного використання, та відправляються на підприємства, які мають відповідні виробничі потужності для переробки вторинної сировини.

У 2025 році у місті Києві реалізовувалися проєкти з технічного переоснащення СП «ЗАВОД ЕНЕРГІЯ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» на вул. Колекторній, 44 у Дарницькому районі м. Києва, зокрема системи очищення димових газів та реконструкція та технічне переоснащення полігону твердих побутових відходів № 5 в селі Підгірці Обухівського району Київської області (Рекультивація ділянки №1).

8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів

Вимоги до транскордонних перевезень відходів розроблені відповідно до Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням, а також згідно із законами України: «Про

систему громадського здоров'я», «Про управління відходами», «Про перевезення небезпечних вантажів».

Експорт з України, імпорт в Україну чи транзиту через територію України небезпечних відходів здійснюється згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.2024 № 1067 «Про затвердження Порядку надання письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів та висновку на транскордонне перевезення відходів».

На території Києва транскордонні перевезення не застосовується.

8.4. Державна політика та заходи у сфері поводження з відходами

Сфера управління відходами регулюється Законом України від 20.06.2022 № 2320-IX «Про управління відходами».

В Україні продовжується реформування державної політики у галузі відходів відповідно до принципів європейської політики щодо відходів. Впроваджується системний підхід до поводження з відходами на національному та регіональному рівні відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р.

У 2021 році прийнято перший спеціальний закон України, спрямований на обмеження виробництва та споживання пластикових пакетів в Україні. Таким законом став Закон України від 01.06.2021 № 1489-IX «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України», яким запроваджено в Україні окремі положення тих змін, що були внесені Директивою ЄС/2015/720 до базової Директиви ЄС/94/62 про упаковку та відходи упаковки.

Обмеження спрямовані на:

- заборону розповсюдження пластикових пакетів в об'єктах роздрібної торгівлі та об'єктах ресторанного господарства товщиною до 50 мкм;
- заборону оксорозкладних пластикових пакетів, які розкладаються на мікропластик, а не на природні речовини, в об'єктах роздрібної торгівлі та об'єктах ресторанного господарства;
- обов'язкове маркування біорозкладних пластикових пакетів на відповідність Національним стандартам ДСТУ EN 14995:2018, ДСТУ EN 13432:2015;
- стимулювання виробництва біорозкладних пластикових пакетів.

Наразі розроблено проєкт Регіонального плану управління відходами у місті Києві до 2035 року, що є документом державного планування, який пройшов процедуру стратегічної екологічної оцінки через Єдиний державний вебпортал електронних послуг «ЕкоСистема», погоджений Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України та Міністерством розвитку громад та територій України в установленому порядку.

Зазначений документ державного планування розроблено відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р, на виконання завдань Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р, з урахуванням Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2023 № 667, Методичних рекомендацій з розроблення регіональних планів управління відходами, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 16.04.2024 № 403.

На даний час вживаються заходи щодо затвердження Регіонального плану управління відходами у місті Києві до 2035 року в установленому порядку.

9. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

9.1. Екологічна безпека як складова національної безпеки

Технологічний розвиток ставить людину в умови, коли вона може зруйнувати сама себе і свій світ. Іншими словами, домінантною стає думка про те, що зараз не тільки військовими, але й іншими засобами можна зруйнувати світ. Сьогодні відповідальність за виживання людського роду набуває більш широкого значення, стосується мирного використання технологічних засобів, зв'язує між собою основні форми життя суспільства: кількість і якість розвитку, екологічну рівновагу, демографічний ріст, військові витрати.

Діяльність підприємств, що становлять підвищену екологічну небезпеку, може призвести до негативних явищ, до незворотних змін у системі «здоров'я населення – навколишнє природне середовище», до виникнення аварії, наслідки якої призведуть до порушення нормальних умов життя і діяльності людей, функціонування рослинного та тваринного світу та погіршення стану довкілля в цілому.

9.2. Об'єкти підвищеної небезпеки

На території міста Києва розташовані об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку, серед яких:

- Дніпровська та Деснянська водопровідні станції, Бортницька станція аерації (БСА) ПрАТ «АК «Київводоканал»;
- ТЕЦ-5;
- ТЕЦ-6;
- «Завод «Енергія» КП «Київтеплоенерго»;
- ТОВ «Євро-Реконструкція»;
- ВАТ «Радикал»;
- Спецкомбінат «Радон» (ДСП «Київський ДМСК»).

Водопровідні станції є одними з основних джерел постачання питної води Києва. Основну небезпеку становить хлорне господарство. Небезпека об'єктів хлорного господарства станцій пов'язана з можливістю викиду хлору і розповсюдженням токсичної хлорної хвилі. Хлор є сильнодіючою отруйною речовиною 2-го класу небезпеки, використовується у кількості, яка перевищує критичні значення, тому в аварійній ситуації можливе зараження хлором не тільки території станції, а також поруч розташованих дачних ділянок, лікарняного комплексу, ґрунту, атмосфери, води річки Дніпро, лісових насаджень, інтоксикації населення.

Бортницька станція аерації

Аналіз наявної інформації щодо функціонування Бортницької станції аерації свідчить про можливі негативні наслідки її подальшої експлуатації без проведення капітального ремонту. Основною проблемою нормального функціонування споруд БСА є їх повний фізичний та моральний знос, будівельні конструкції, насоси, трубопроводи та інше обладнання 1-ї черги очисних споруд станції є непридатним для їх подальшої експлуатації, а деякі з них знаходяться в аварійному стані. Крім цього, подальше використання існуючих мулових полів може

призвести до їх переповнення, прориву дамби, так як на даний час фактичний обсяг осадів вдвічі перевищує проєктне навантаження. Не розв'язання проблеми може призвести до виникнення техногенних аварій та створити передумови до виникнення надзвичайної екологічної ситуації.

Бортницька станція аерації, Дніпровська та Деснянська водопровідні станції ПрАТ «АК «Київводоканал» здійснюють скид зворотних (стічних) вод у Канівське водосховище (річку Дніпро та Русанівську протоку) згідно з дозволом на спеціальне водокористування від 20.11.2023 № 52/КІ/49д-23.

Основним заходом по зниженню негативного впливу на Канівське водосховище від скиду забруднювальних речовин Бортницької станції аерації Товариства є реалізація проєкту «Реконструкція споруд очистки стічних каналізаційних вод і будівництво технологічної лінії та утилізації осадів Бортницької станції аерації» (далі – Проєкт).

У зв'язку з військовою агресією рф проти України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» з 24.02.2022 введено воєнний стан. Як наслідок будь-які дії стосовно наступних кроків по Проєкту було призупинено.

Також, між Урядом України та Урядом Французької Республіки (далі - Французька сторона) 2021 року укладено Рамковий договір щодо офіційної підтримки проєкту з покращення водопостачання у місті Києві, ратифікований Законом України від 01.07.2021 № 1608-IX «Про ратифікацію Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проєкту з покращення водопостачання у місті Києві» (далі – Рамковий договір).

Відповідно до Рамкового договору ПрАТ «АК «Київводоканал» визначене відповідальним суб'єктом із реалізації інвестиційного проєкту з покращення водопостачання міста Києва (далі – Проєкт водопостачання).

«Реконструкція водопровідної станції № 1 Деснянської водопровідної станції на проспекті А. Навої, 1 у Дніпровському районі» є складовою частиною Проєкту водопостачання.

Для реалізації Проєкту водопостачання ПрАТ «АК «Київводоканал» необхідно укласти субкредитний договір та контракт на проєктування та будівництво (далі – Контракт) з французьким постачальником (французька компанія «Eiffage Genie Civil») відповідно до вимог Закону України від 01.07.2021 № 1608-IX «Про ратифікацію Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки проєкту з покращення водопостачання у місті Києві». Крім того, у статті 9 Рамкового договору визначено, що для отримання кредиту Контракт мав бути прийнятий до виконання не пізніше 31.12.2022.

У зв'язку з військовою агресією рф проти України 24.02.2022 та введенням на території України воєнного стану ПрАТ «АК «Київводоканал» не могло розпочати реалізацію Проєкту водопостачання через унеможливлення відвідання України Французькою стороною, яка є постачальником товарів, робіт і послуг по Проєкту водопостачання.

За результатами неодноразових звернень ПрАТ «АК «Київводоканал» до відповідних міністерств отримано погодження щодо відтермінування кінцевої дати прийняття Контракту до виконання до 31.12.2026.

З метою зменшення забруднення водних об'єктів на Деснянській водопровідній станції ПрАТ «АК «Київводоканал» після проведення капітального ремонту технологічного колектору від ОВС-3 до каналізаційного колектору на проспект Георгія Нарбута (колишня назва – проспект Визволителів) з 2023 року скид промивних вод фільтрів ОВС-3 здійснюється у міську каналізаційну мережу. Це дозволило зменшити скид зворотних (стічних) вод у Русанівську протоку на 138-140 тис м^3 щомісяця.

На сьогодні ПрАТ «АК «Київводоканал» у рамках інвестиційної програми за рахунок тарифних коштів розроблено проєктну документацію по об'єкту «Реконструкція комплексу будівель, літ. «1Ч», «1Щ», «ІЮ», «1Я», «2А», «2И», «2М», «2Ш», «2Є», «4Ж» Дніпровської водопровідної станції з впровадженням технології очистки промивних вод на вул. Дніпроводській, 1-А у Оболонському районі м. Києва».

Очисні споруди стічних вод Бортницької станції аерації

ВАТ «Радикал»

«Гарячою проблемою» для Києва є промислова площадка ВАТ «Радикал» (на той час п/с № 172, а пізніше Завод хімікатів та ДВП «Радикал»), який був введений в експлуатацію в 1951 році і до 1996 року підприємство було монополістом по виробництву в Україні деяких видів синтетичних матеріалів, зокрема, пінополіуретану, бертолетової солі, каустичної соди, гермабутилу, хімічних засобів захисту рослин. Виробництво було зупинене.

На виконання вимог Закону України «Про ратифікацію Мінаматської конвенції про ртуть» Міністерством захисту довкілля природних реурсів Украіхни розроблено проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження

Національного плану заходів, спрямованого на виконання зобов'язань, що випливають із членства України у Мінаматській конвенції про ртуть» (далі – Національний план), який спрямований на визначення заходів на національному рівні щодо обмеження торгівлі і поступової відмови від застосування ртуті, а також припинення провадження технологічних процесів і використання певної продукції з її вмістом, що є вимогою Конвенції.

Відповідно до переліку Національного плану заходів, спрямованого на виконання зобов'язань, що випливають із членства України у Мінаматській конвенції про ртуть, який пропонується до затвердження проєктом розпорядження, Київську міську державну адміністрацію, визначено відповідальним виконавцем за реалізацію наступних заходів, зокрема, «Розроблення техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) проведення демеркуризації забруднених ртуттю території ВАТ «Радикал» м. Київ, екологічно безпечного оброблення та видалення ртутьвмісних відходів» та «Демеркуризація забруднених ртуттю території ВАТ «Радикал» м. Київ, екологічно безпечного оброблення та видалення ртутєвмісних відходів.

Наразі проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного плану заходів, спрямованого на виконання зобов'язань, що випливають із членства України у Мінаматській конвенції про ртуть» проходить процедуру погодження заінтересованих органів відповідно до вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950.

9.3. Радіаційна безпека

Оцінка радіоактивності навколишнього природного середовища є складовою частиною комплексної системи гідрометеорологічних спостережень, що згідно Закону України «Про гідрометеорологічну діяльність» здійснюються на метеорологічних, гідрологічних станціях та постах спостережень, що підпорядковані Управлінню гідрометеорології Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Враховуючи негативний вплив радіоактивних відходів (РАВ) на людей і навколишнє природне середовище, необхідно здійснювати збирання і надійну ізоляцію відходів з урахуванням особливостей радіонуклідів, а також відмінностей їх фізико-хімічних і біологічних властивостей. Цей процес регулює Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами». Відповідно до законодавства поводження з радіоактивними відходами – це всі види діяльності (включаючи діяльність, пов'язану із зняттям з експлуатації), що стосуються оперування, попередньої обробки, обробки, кондиціонування, перевезення, зберігання чи захоронення радіоактивних відходів.

Експлуатація атомних електростанцій та пунктів захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ)

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район), назва АЕС та підприємства	Кількість ядерних та радіаційно небезпечних об'єктів (усього), од.	АЕС		Підприємства, що здійснюють захоронення радіоактивних відходів (РАВ)		
			кількість реакторів, од.	радіаційний фон в 30-кілометровій зоні АЕС, мкЗв/год	кількість ПЗРВ, од.	кількість РАВ, $м^3$ загальна активність, Бк*	радіаційний фон на території ПЗРВ, мкЗв/год**
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Київська область, м. Київ, філія «Центральний виробничий майданчик» ДСП «Об'єднання «Радон»	1	-	-	1	-	min=0,13 мкЗв/год; max=5,35** мкЗв/год

* – непублікація даних здійснюється на виконання вимог пункту 9 рішення РНБО України від 17.10.2023 «Про організацію захисту та забезпечення безпеки функціонування об'єктів критичної інфраструктури та енергетики України в умовах ведення воєнних дій», введеного в дію Указом Президента України № 695/2023, який зобов'язує органи державної влади та операторів критичної інфраструктури не допускати поширення інформації, що може призвести до обізнаності противника про такі об'єкти або їхню критичну технологічну інформацію.

** – максимальне значення потужності еквівалентної дози пояснюється розміщенням точок радіаційного контролю біля ангару тимчасового зберігання радіоактивних відходів.

9.4. Екологічна безпека на територіях, які зазнали впливу внаслідок збройної агресії проти України

Повномасштабна війна на території України, яку розпочала рф актуалізувала багато нагальних проблем, які з урахуванням зміни клімату потребують поглиблених досліджень для прийняття рішень.

Місто Київ потребує створення сталого та екологічного майбутнього, у зв'язку з цим виникла необхідність у розроблені Екологічної стратегії та Плану адаптації до зміни клімату міста Києва.

Забезпечити розроблення та затвердження у встановленому порядку інструкцій з ведення регіональних кадастрів природних ресурсів за розділами «Природні рослинні ресурси» та «Ресурси тваринного світу» загальнодержавного значення, а також їх ведення відповідно до вимог Положення про регіональні кадастри природних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2001 № 1781 (із змінами).

Щорічно в бюджеті міста Києва необхідно враховувати потребу у видатках на розроблення проєктів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду місцевого значення міста Києва.

Внаслідок збройної агресії рф проти України з 24.02.2022 на території м. Києва спостерігались масові ураження вогнепальною, артилерійською та ракетною зброєю територій міських лісів та природно-заповідного фонду м. Києва. Війна вплинула на кожний компонент довкілля, воду, повітря, ґрунти, зелені насадження, тваринний та рослинний світ.

Наслідки цього негативного впливу матимуть довгостроковий характер.

Зокрема, пошкодження об'єктів енергетики у зимовий період м. Києва призвело до масового використання газо\дизель генераторів, пічок – буржуйок, що в свою чергу призвело до збільшення кількості забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (вуглецю оксиду, азоту діоксиду, діоксиду сірки, вуглеводних C_{12}-C_{19}, пилу).

Збільшення рівня шумового навантаження на навколишнє середовище від працюючих генераторів.

Збільшення кількості великогабаритних будівельних відходів, в наслідок руйнування житлового, громадського та промислового фондів столиці, під час ракетних атак збройними силами рф.

Аналізуючи дані якості повітря за період воєнних дій, рівень забрудненості атмосферного повітря на території м. Києва переважно знаходиться в діапазоні «дуже низький» та «низький», крім періодів максимального.

Протягом 2025 року внаслідок збройної агресії рф зазнали пошкоджень об'єкти благоустрою зеленого господарства комунальних підприємств по утриманню зелених насаджень, зокрема: парк на вул. Теремківська, 2а-6 (знищено та пошкоджено 31 дерево різних порід та діаметрів), бул. Вацлава Гавела, 45 (пошкоджено 121 дерево, 2005 кущів та 0,0922 га газону), парк «Супутник» (знищено та пошкоджено 82 дерева та 558 кущів), сквер ім. Гейдара Алієва. Також пошкоджено оранжереї орієнтовною загальною площею 1102 м^2.

На території лісів КП «Дарницьке лісопаркове господарство» було зафіксовано осередки пошкоджень лісових насаджень різного ступеня на загальній площі близько 3 га.

Обсяги шкоди та збитків, завданих лісовому фонду і територіям та об'єктам природно-заповідного фонду України внаслідок збройної агресії рф, встановлюються відповідними комісіями згідно з Методикою визначення шкоди та

збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затвердженою наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 05.10.2022 № 414, та Методикою визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затвердженою наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 13.10.2022 № 424.

Встановлення обсягів шкоди та збитків, завданих лісовому фонду і територіям та об'єктам природно-заповідного фонду м. Києва внаслідок збройної агресії рф буде забезпечено після створення в установленому порядку відповідних комісій.

9.5. Державна політика та заходи з забезпечення екологічної безпеки

Відповідно до статті 57 Закону України від 26.11.2015 № 848-VIII «Про наукову і науково-технічну діяльність» Міністерство освіти і науки України щорічно формує державне замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію у вигляді переліку, що затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства, та здійснює фінансову підтримку його виконання.

10. ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Промисловий комплекс за інтенсивністю впливу на довкілля посідає провідне місце. В промисловості України головними причинами, що призвели до загрозливого стану довкілля, є:

- застарілі технології виробництва та обладнання, висока енергомісткість та матеріаломісткість, що перевищують у три рази відповідні показники розвинутих країн;
- високий рівень концентрації промислових об'єктів;
- несприятлива структура промислового виробництва з високою концентрацією екологічно небезпечних виробництв;
- відсутність належних природоохоронних систем (очисних споруд, оборотних систем водо забезпечення тощо), низький рівень експлуатації існуючих природоохоронних об'єктів;
- відсутність надійного правового та економічного механізмів, які стимулювали б розвиток екологічно безпечних технологій та природоохоронних систем;
- відсутність належного контролю за охороною довкілля. Недосконаліть сучасних технологій не дозволяє повністю переробляти сировину. Більша частина її повертається в природу у вигляді відходів.

Основним забруднювачем навколишнього природного середовища є промисловість, тому екологізація всієї економічної діяльності є необхідною і обов'язковою.

Екологізація – це процес поступового і послідовного впровадження систем технологічних, управлінських та інших рішень, які дозволяють підвищувати ефективність використання природних ресурсів та покращувати якість атмосферного повітря.

Так, з метою імплементації Директиви 2010/75/ЄС Про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення), впровадження якої є зобов'язанням України в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України розроблено Концепцію реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, яку схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 402-р, та План заходів із впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, який затверджено розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1422-р, а також Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням від 08.11.2017 № 820-р.

Зазначені документи спрямовані на створення правових та інституційних передумов для ефективного запобігання та зменшення утворення промислових відходів в Україні.

Головний напрямок екологізації – це перехід до використання замкнутих технологій. Повторне використання відходів має три напрямки: повернення відходів у той самий виробничий процес з якого його отримано; використання відходів в інших виробничих процесах; використання у вигляді сировини для інших виробництв.

Детальна інформація відсутня у наслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» надання даних статистичної звітності у повному обсязі не є можливою.

За інформацією Головного управління статистики в місті Києві у 2025 році на території міста Києва зареєстровано 2541 промислові організації, які представляють 9 видів промислової діяльності: виготовлення виробів з деревини, поліграфічна, металургійне виробництво, машинобудування, легка промисловість, виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції, фармацевтика, хімічна, харчова та галуззю постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

За підсумками січня-грудня 2025 року спостерігається падіння обсягів виробництва промислової продукції на 6,7 %.

Загальний обсяг реалізованої продукції у січні-грудні 2025 року за основними видами промислової діяльності у відпускних цінах підприємств міста Києва склав 702,7 млрд грн, що на 116,3 млрд грн більше, ніж у 2024 році.

11. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Сільське господарство у місті Києві розвинене слабо, що зумовлено високою щільністю забудови, урбанізацією та обмеженою площею придатних для агровиробництва земель. Стрімкий розвиток інфраструктури, житлового та комерційного будівництва практично не залишає простору для ведення традиційного сільського господарства в межах міста.

12. ЕНЕРГЕТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Об'єднана енергетична система України (ОЕС) – це сукупність електростанцій, електричних і теплових мереж, що працюють в загальному режимі виробництва, передачі і розподілу електричної і теплової енергії.

У місті Києві є 3 ТЕЦ загальною потужністю понад 1300 МВт, з яких КП «КИЇВТЕПЛОЕНРЕГО» – 2 ТЕЦ (ТЕЦ 5 та ТЕЦ 6), у власності ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» – ТЕЦ 4.

Встановлена та наявна електрична потужність електростанцій КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» на початок та кінець 2023 року становила 1 200 МВт, зокрема:

ТЕЦ-5 СП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» – 700 МВт;

ТЕЦ-6 СП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» – 500 МВт.

Після ракетних обстрілів зі сторони рф наявна можлива електрична потужність на кінець 2023 року становила:

ТЕЦ-5 СП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» – 450 МВт;

ТЕЦ-6 СП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» – 250 МВт.

Станом на кінець попереднього року наявна можлива електрична потужність становила:

ТЕЦ-5 СП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» – 450 МВт;

ТЕЦ-6 СП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» – 500 МВт.

Також, були видані Технічні умови на приєднання нових об'єктів генерації до електричних мереж:

- 10 газопоршевих установок (ГПУ) – загальною потужністю 96,518 МВт;
- 1 – когенераційна установка (КГУ) потужністю 11,735 МВт;
- 1 установка зберігання енергії потужністю 20 МВт;
- підготовлено 1 Технічні умови на приєднання когенераційної установки тепловою потужністю Q=10,090 (11,735) Гкал/год (МВт) до теплових мереж КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО». Початкова стадія проєктування.

Відповідно до чинного природоохоронного законодавства, підприємства здійснюють свою діяльність на підставі: дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами; дозволу на спеціальне водокористування; спеціальних дозволів на користування надрами та дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів. У процесі виробничої діяльності підприємства забезпечують раціональне використання природних ресурсів та дотримуються вимог природоохоронного законодавства України.

КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» постійно працює із заходами енергозбереження щодо зменшення негативного впливу на навколишнє середовище в процесі виробництва електричної та теплової енергії.

Виробництво електроенергії у 2025 році становило 4,5 млрд кВт/год, відпуск теплової енергії – 9 119 тис. Гкал. При цьому витрачено 2 488 тис. т.у.п. («тонн умовного палива»), що на 197 тис. т.у.п. менше, ніж у 2024 році.

Постійно проводиться робота щодо оптимізації режимів роботи та вдосконалення діючого обладнання для зниження питомих витрат палива на

виробництво електроенергії та тепла і зменшення шкідливого впливу на навколишнє середовище. Так, для забезпечення зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від спалювання побутових відходів у 2025 році на СП «ЗАВОД «ЕНЕРГІЯ» введено в експлуатацію пускові комплекси № 1, № 2 системи очищення димових газів.

Забезпечення переходу до раціонального споживання і виробництва, визначеного Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019, є однією з стратегічних цілей державної екологічної політики згідно з Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

У рамках реалізації та підтримки державної політики розвитку енергоефективності та енергонезалежності затверджено низку ключових документів.

Рішенням Київської міської ради від 18.12.2025 № 298/10765 затверджено Комплексну міську цільову програму підвищення енергоефективності та розвитку житлово-комунальної інфраструктури міста Києва на 2026–2028 роки (далі - Програма).

Завдання та заходи Програми спрямовані на розв’язання найактуальніших проблем галузі, орієнтовані на забезпечення доступності житла з безпечними, комфортними умовами проживання, зокрема, спрямованих на ефективність енергоспоживання та енергозбереження, використання відновлювальних джерел енергії та розвитку альтернативної енергетики.

Рішенням Київської міської ради від 09.10.2025 № 103/10570 затверджено Концепцію встановлення об'єктів сонячної генерації та установок зберігання енергії у громадських, адміністративних будівлях і житловому фонді столиці. Документ визначає поетапний підхід до впровадження сонячних електростанцій разом із накопичувачами енергії, окреслює перелік об'єктів бюджетної сфери та можливі джерела фінансування.

Житловий сектор

За результатами Конкурсу з реалізації у 2025 році енергоефективних проєктів у багатоквартирних житлових будинках міста Києва, в яких створені об’єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також кооперативних будинках виконано роботи на 89 об’єктах ОСББ/ЖБК.

Для виконання робіт із запровадження альтернативних та відновлювальних джерел енергії комунальним підприємством «Фонд модернізації та розвитку житлового фонду міста Києва» за рахунок Револьверного фонду видано 4 кредити та 2 позики (рішення Київської міської ради від 07.10.2021 № 2747/2788).

Крім того, для реалізації програмних цілей запроваджено та розширено міські інструменти фінансової підтримки співвласників багатоквартирних житлових будинків, зокрема доповнено Порядок часткового відшкодування вартості незалежних джерел електричної енергії, які придбані об’єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами, юридичними особами та управителями відшкодуванням 50% вартості, але не більше 600,0 тис. грн вартості сонячної електричної станції, у разі її встановлення

у багатоквартирному будинку (рішення Київської міської ради від 23.10.2025 № 173/10640).

Бюджетна сфера

Враховуючи позитивний досвід та прогресивний результат інвестиційної моделі партнерства, місто впроваджує енергоефективні заходи із комплексної термомодернізації, встановлення об'єктів сонячної генерації та установок зберігання енергії в будівлях закладів бюджетної сфери (школи, садочки, лікарні) з шляхом закупівлі енергосервісу, через механізм ЕСКО-контрактів.

У 2025 році укладено два ЕСКО-договори, в рамках яких виконувалися роботи в одному закладі дошкільної освіти та одному закладі охорони здоров’я.

Крім того, у співпраці з міжнародними організаціями за рахунок кредитних коштів Північної екологічної фінансової корпорації (НЕФКО), гранту фонду Норвезько -Української Ініціативи Енергоефективності (NUEE) та коштів бюджету міста Києва здійснюється реалізація проєкту: «Капітальний ремонт індивідуальних теплових пунктів та систем опалення у громадських будівлях міста Києва». У звітному періоді на 6 об’єктах виконано роботи з капітального ремонту систем опалення.

13. ТРАНСПОРТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

В економіці України важливе місце посідає транспортна галузь, яка забезпечує обслуговування як внутрішніх, так і експортних/імпортних та транзитних перевезень вантажів і пасажирів.

Транспортна галузь є однією з базових галузей економіки, має розгалужену залізничну мережу, розвинуту мережу автомобільних шляхів, морські та річкові порти, аеропорти та широку мережу авіаційних сполучень, вантажних митних терміналів, що створює необхідні передумови для задоволення потреб користувачів транспорту у наданні транспортних послуг та розвитку бізнесу.

Пасажирські перевезення у місті Києві та за його межами здійснюють такі підприємства: КП «Київський метрополітен», КП «Київпастранс», міська електричка, маршрутні таксі.

Потяги метрополітену

Потяги швидкісного трамваю

Автобуси

Об’єм перевезень міським наземним громадським транспортом (в розрізі видів транспорту), млн пас

Рік	Трамвай	Тролейбус	Метрополітен	Всього електро-транспортом	Автобус	Загальна кількість
2022	42,3	34,6	162,1	239,0	67,1	306,1
2023	51,6	71,5	232,6	355,7	101,1	456,8
2024	66,6	91	241	398,6	122,9	521,5
2025	69,1	91,3	249,1	409,5	118,7	528,2

Середній вік транспортних засобів становить:

- автобусів – 9,2 року;
- трамваїв – 26,8 року;
- тролейбусів – 11,8 року;
- метрополітену – 36,7 року.

№ з/п	Вид транспорту	Кількість маршрутів	Фактичний випуск рухомого складу на лінію у робочий день	Склад парку
1	Автобус	89	336	576
2	Автобус, який працює в режимі маршрутного таксі	115	685	685
3	Трамвай	22	172	289
4	Тролейбус	44	238	283

Автомобільний транспорт є одним із головних джерел забруднення атмосферного повітря, суттєво впливаючи на стан довкілля. Частка автомобільного

транспорту у викидах шкідливих речовин у атмосферне повітря становить 90%, зокрема:

- 94% викидів оксиду азоту (NO);
- 92% викидів оксиду вуглецю (CO);
- 90% сажі;
- 75% викидів метану та неметанових органічних сполучень;
- 70% викидів діоксиду сірки (SO_2);
- 62-65% викидів діоксиду азоту (NO_2).

Крім забруднення повітря, транспорт є джерелом приблизно 12% викидів парникових газів в Україні, що спричиняють зміну клімату. Моніторинг роботи міських автобусних маршрутів загального користування, що ведеться фахівцями Служби перевезень, свідчить про поступову заміну перевізниками застарілих автобусів на автобуси, що відповідають вимогам екологічної безпеки не нижче «ЄВРО-5», який передбачає суттєве зменшення викидів шкідливих речовин.

КП «Київпастранс» суворо дотримується вимог постанови Кабінету Міністрів України від 30 січня 2012 року № 137 «Про затвердження Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів». Згідно з цим нормативним документом усі транспортні засоби проходять обов'язковий технічний огляд двічі на рік. Така перевірка дозволяє виявити не лише технічні несправності, а й вчасно зафіксувати перевищення встановлених екологічних норм.

Особлива увага приділяється контролю рівня викидів шкідливих речовин у атмосферу. Для цього залучається до проведення технічного огляду незалежна випробувальна лабораторія, акредитована за міжнародним стандартом ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019. Це гарантує об'єктивність та точність результатів вимірювань.

Під час технічного огляду проводяться обов'язкові заміри вмісту шкідливих компонентів у вихлопних газах за допомогою сертифікованих газоаналізаторів МК 05-05. Ці прилади дозволяють точно вимірювати об'ємну частку таких речовин як чадний газ (CO) та вуглеводні (CH). Такий аналіз необхідний для того, щоб переконатися у правильності процесу згоряння палива в двигуні.

Також важливим показником є димність вихлопу, яка також перевіряється при проходженні технічного огляду.

Після завершення технічного огляду транспортний засіб отримує Протокол перевірки технічного стану транспортного засобу. Цей документ є підтвердженням того, що автобус пройшов усі етапи технічного і екологічного контролю. Транспортний засіб, який успішно пройшов перевірку, вважається технічно справним та допускається до експлуатації на маршрутах.

Державна політика у сфері транспорту та охорони довкілля спрямована на забезпечення сталого розвитку та впровадження європейських екологічних стандартів.

Комунальне підприємство «Київпастранс» реалізує цю політику шляхом:

- переходу на транспортні засоби стандарту Євро-5;
- проведення обов'язкового технічного контролю двічі на рік;
- співпраці з акредитованими лабораторіями;

- використання сучасного обладнання для контролю викидів;
- поступового виведення з експлуатації застарілого транспорту;
- оновлення електротранспорту та збільшення його частки в міських перевезеннях.

Таким чином, підприємство забезпечує дотримання вимог законодавства та бере активну участь у реалізації державної екологічної політики в місті Києві.

З метою впровадження сучасної транспортної політики Департаментом транспортної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), підпорядкованими комунальними підприємствами та Комунальною науково-дослідною установою «Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста» розроблено проєкт Міської цільової програми розвитку транспортної інфраструктури міста Києва на 2026-2028 роки, який передбачає будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об’єктів транспортної інфраструктури, модернізацію та придбання рухомого складу.

14. СТАЛЕ СПОЖИВАННЯ ТА ВИРОБНИЦТВО

Термін «стале споживання та виробництво» вперше було використано на Конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку в 1992 році. Тоді на офіційному рівні було визнано зв'язок між деградацією навколишнього середовища й виробництвом і споживанням товарів та послуг. З того часу стало очевидно, що задоволення поточних потреб не повинно відбуватися за рахунок погіршення умов життя майбутніх поколінь.

Останнім часом рівень споживання природних ресурсів зростає й причиною найбільшого екологічного впливу в рамках життєвого циклу є продукти харчування та напої, особистий транспорт, житлове господарство (включаючи будівництво і споживання енергії, тепла, води).

У сукупності ці категорії споживання забезпечують від 70% до 80% негативного впливу на навколишнє середовище та становлять близько 60% загальних споживчих витрат. У такій ситуації основним завданням сучасного суспільства є усунення залежності між економічним розвитком і деградацією навколишнього середовища, пов'язаної зі споживанням, використанням ресурсів і утворенням відходів.

Вплив споживання на довкілля можна пом'якшити через переміщення попиту від категорій споживання з більш високим рівнем впливу до категорій з меншим впливом, тобто через зміну традиційних підходів до споживання на сталі підходи. Це означає впровадження моделей сталого споживання, раціональне використання ресурсів, мінімізацію відходів, розвиток «зеленої» економіки та посилення екологічної відповідальності як бізнесу, так і громадян. Моделі сталого споживання на рівні особистості, домогосподарства, корпорацій, державних і комунальних підприємств, громад і держави у цілому є рушійною силою що мотивує бізнес розробляти нові більш екологічно кращі продукти, впроваджувати енерго- і ресурсоефективні технології більш чистого виробництва.

Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва визначено Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019, як одна з цілей сталого розвитку держави до 2030 року і є однією з стратегічних цілей державної екологічної політики згідно з Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Детальна інформація відсутня унаслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» надання даних статистичної звітності у повному обсязі не є можливою.

15. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Суть державного регулювання охорони навколишнього середовища визначається екологічною політикою держави. Вона має бути спрямована на перебудову відносин у системі «людина – суспільство – навколишнє середовище» з метою підтримання та створення сприятливих екологічних умов для проживання населення, забезпечення раціонального використання і відтворення природних ресурсів.

Державне регулювання цієї сфери має забезпечувати з боку держави систему гарантій екологічної безпеки, певною мірою впорядковувати систему управління в галузі природокористування, закладати підвалини гармонійного узгодження екологічних інтересів суспільства з інтересами його економічного розвитку.

Одним з основних шляхів спільного розв'язання соціально-економічних та екологічних проблем є чітке функціонування механізму охорони довкілля і раціоналізації природокористування.

Структурним елементом господарського механізму раціонального природокористування є система управління. Вона має забезпечувати виконання таких функцій управління сферою природокористування, як організація, регулювання, контроль, прогнозування, облік, експертиза, нагляд та інше. Лише за умови виконання цих функцій у необхідному обсязі відповідна організаційна система може розглядатися як така, що здатна управляти.

15.1. Національна та регіональна екологічна політика

Практика країн ЄС та міжнародних організацій природоохоронного направлення передбачає перегляд (коригування) кожні п'ять – шість років стратегічних цілей екологічних політик за результатами аналізу ефективності їх впровадження.

Враховуючи зазначене, Міндовкілля було розроблено проєкт Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII затверджено «Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (далі – Стратегія), який набрав чинності 31.03.2019 та введено в дію з 01.01.2020.

Мета Стратегії полягає в перегляді основних стратегічних завдань державної екологічної політики, що базуються, перш за все, на виявлених кореневих причинах екологічних проблем України та фінансовій спроможності країни до їх вирішення. Сформовано бачення стану довкілля, якого Україна має досягнути в 2030 році. Формулювання цілей та стратегічних завдань відбувалося таким чином, щоб вони були спрямовані на ліквідацію причин негативних явищ, а не їх наслідків. Цілі і завдання Стратегії екополітики спрямовані на досягнення стабілізації екологічної ситуації та досягнення істотних зрушень щодо покращення стану навколишнього природного середовища.

Рішенням Київської міської ради від 07.10.2021 № 2728/2769, була прийнята Комплексна міська цільова програма екологічного благополуччя міста Києва на 2022-2025 роки, яка передбачає забезпечення екологічної безпеки в столиці та

зниження негативного впливу на довкілля та Рішення Київської міської ради від 06.11.2025 № 232/10699 «Про затвердження переліку природоохоронних заходів у місті Києві, що фінансуватимуться з Київського міського фонду охорони навколишнього природного середовища у 2025 році».

15.2. Удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища

На забезпечення нормативно-правового регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища у 2025 році та забезпечення екологічного благополуччя міста були прийняті наступні Рішення та Розпорядження:

1. Рішення Київської міської ради від 18.12.2025 № 316/10783 «Про затвердження Комплексної міської цільової програми екологічного благополуччя міста Києва на 2026 - 2028 роки»;
2. Рішення Київської міської ради від 06.11.2025 № 232/10699 «Про затвердження переліку природоохоронних заходів у місті Києві, що фінансуватимуться з Київського міського фонду охорони навколишнього природного середовища у 2025 році»;
3. Рішення Київської міської ради від 06.11.2025 № 231/10698 «Про оголошення природної території ботанічною пам'яткою природи місцевого значення «Весняна»;
4. Рішення Київської міської ради від 06.11.2025 № 230/10697 «Про внесення змін до рішення Київської міської ради від 06.02.2020 №15/8185 «Про оголошення природної території ландшафтним заказником місцевого значення «Червонохуторські озера»;
5. Розпорядження Київської міської військової адміністрації від 04.11.2025 № 1108 «Про надання комунальному підприємству «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа» дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій національного природного парку «Голосіївський» на 2025 рік»;
6. Розпорядження Київської міської військової адміністрації від 21.10.2025 № 1076 «Про надання комунальному підприємству «Святошинське лісопаркове господарство» дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій національного природного парку «Голосіївський» на 2025 рік»;
7. Розпорядження Київської міської військової адміністрації від 04.09.2025 № 933 «Про надання комунальному підприємству «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа» дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій національного природного парку «Голосіївський» на 2025 рік»;

8. Розпорядження Київської міської державної адміністрації від 11.09.2025 № 49 «Про проведення осіннього місячника з благоустрою, озеленення та поліпшення санітарного стану міста Києва у 2025 році»;
9. Розпорядження Київського міського голови від 09.04.2025 № 276 «Про заходи щодо підготовки міських лісів до пожежонебезпечного періоду 2025 року, захисту їх від пожеж та підвищення рівні протипожежної охорони»;
10. Розпорядження Київського міського голови від 14.03.2025 № 193 «Про проведення весняного двомісячника з благоустрою, озеленення та поліпшення санітарного стану міста Києва у 2025 році».

15.3. Державний нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища

Державний контроль регулюється статтею 35 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України» та Наказ ДЕІ України 06.08.2026 № 118 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію Столичного округу».

Структурними підрозділами Державної екологічної інспекції Столичного округу (далі - Інспекція) за січень-грудень 2025 року здійснено 2158 ресурсних перевірок державного нагляду (контролю) додержання вимог природоохоронного законодавства на території міста Києва та Київської області, а саме у сфері контролю за водними ресурсами було проведено 203 заходи контролю, з них 196 – по поверхневих водах, і 7 по підземних; у сфері контролю за атмосферним повітрям було проведено 80 заходів контролю; у сфері контролю за земельними ресурсами було проведено 317 заходів контролю, з них 97 – по землях водного фонду; у сфері контролю за надрами було проведено 14 заходів контролю; у сфері контролю за відходами було проведено 331 захід контролю, з них 331 – по суб'єктам у сфері управління відходами; у сфері контролю за поводженням з пестицидами та агрохімікатами було проведено 11 заходів контролю; у сфері контролю за рослинним світом було проведено 795 заходів контролю, з них 115 – по лісам; у сфері контролю за тваринним світом було проведено 5 заходів контролю; у сфері контролю за рибними ресурсами було проведено 355 заходів контролю; у сфері контролю за природно-заповідним фондом було проведено 47 заходів контролю, з них 1 – по водним ресурсам, 10 – по землям природно-заповідного призначення, 35 – по рослинному світу, та 1 – по водним біоресурсам.

За результатами виявлених порушень складено 523 протоколи про адміністративні правопорушення, з яких 34 передано для розгляду у судові органи. До адміністративної відповідальності притягнуто 506 осіб на загальну суму 134 тис. 770 грн., стягнуто 129 тис. 397 грн.

До правоохоронних органів (Нацполіції, органів прокуратури, СБУ, інших) з ознаками кримінального правопорушення, в порядку статті 214 КПК України передано 22 матеріали, кількість відкритих кримінальних проваджень 5.

До органів прокуратури для представництва інтересів держави в судах передано 7 матеріалів на загальну суму збитків 123 млн. 46 тис. 814 грн., а саме 4

матеріали на суму 122 млн. 898 тис. 414 грн. у сфері контролю за атмосферним повітрям.

Загальна сума розрахованих збитків нанесених навколишньому природному середовищу в результаті порушення вимог природоохоронного законодавства становить 13 млн. 363 тис. 928 грн., у тому числі нанесених невстановленими особами на загальну суму 1 млн. 710 тис. 237 грн.

З метою відшкодування збитків заподіяних державі внаслідок порушення вимог природоохоронного законодавства відповідачам пред'явлено 67 претензій та позовів на загальну суму 9 млн. 971 тис. 190 грн., та стягнуто 59 претензія на загальну суму 1 млн. 259 тис. 250 грн., з них в примусовому порядку 17 тис. 715 грн., в добровільному 1 млн. 241 тис. 535 грн.

На підставі пункту 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду» в умовах воєнного стану працівниками Інспекції припинено проведення планових заходів із здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності суб'єктів господарювання.

15.4. Виконання державних цільових екологічних програм

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 № 610-р «Про схвалення Концепції Державної цільової екологічної програми моніторингу довкілля» визначені проблеми, проведений аналіз цих проблем та оптимальні варіанти їх розв'язання, означені цілі та завдання, поставлені строки виконання програми.

15.5. Державна політика у сфері моніторингу навколишнього природного середовища

Впродовж 2025 року на території Києва моніторинг атмосферного повітря здійснювався на 7 пунктах спостереження. Детальна інформація про стан атмосферного повітря за кожним пунктом моніторингу включає актуальну інформацію про концентрацію забруднюючих речовин, метеорологічні параметри та значення індексу якості повітря. Інформацію про концентрацію забруднюючих речовин та метеорологічні параметри доступні для користувача уже через декілька хвилин після вимірювання.

Рівень забрудненості атмосферного повітря оцінюється за загальним індексом якості повітря (CAQI, Common Air Quality Index), який формується автоматично на основі показників кількох основних забруднювачів: $ТЧ_{2.5}$ і $ТЧ_{10}$ (частки пилу), SO_2 (діоксид сірки), NO_2 (діоксид азоту), O_3 (приземний озон), CO (оксид вуглецю), C_6H_6 (бензол). Чим нижчий показник CAQI, тим краща якість повітря.

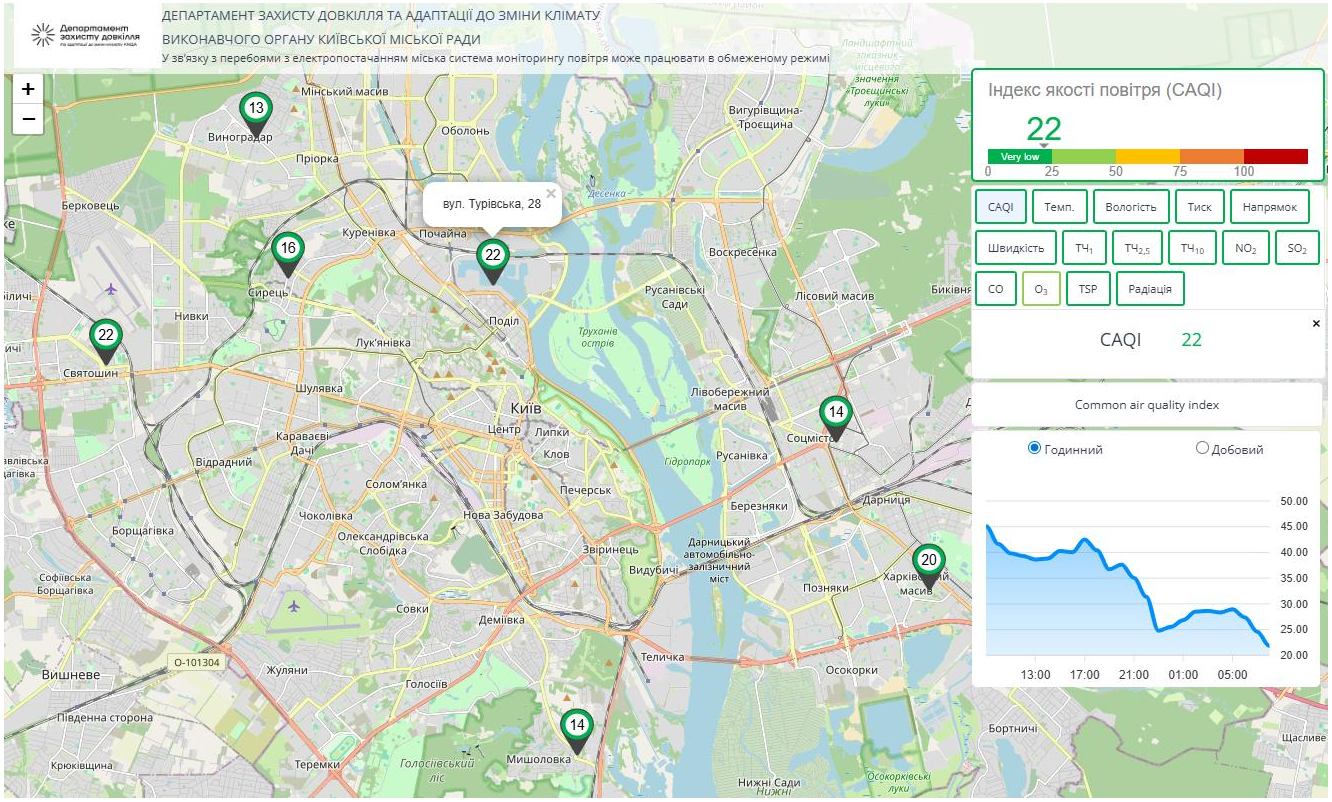

Мапа стану атмосферного повітря у Києві на офіційнийному порталі міста

15.6. Оцінка впливу на довкілля

З метою наближення до європейських стандартів, а саме контролю ступеня забруднення навколишнього природного середовища та забезпечення права громадян на безпечне довкілля, у травні 2017 року було прийнято Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017), який був введений в дію у грудні того ж року.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1026 «Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля».

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля».

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об’єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля».

Необхідність прийняття цього Закону та постанов була зумовлена міжнародними зобов'язаннями України, які випливають з Конвенції про доступ до інформації, Конвенції про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті, Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Обов’язкові елементи процедури ОВД, які дозволяють досягнути позитивного екологічного результату, включають, зокрема, розгляд альтернатив планованої діяльності, прозорість процедури, участь громадськості, в тому числі на

ранніх етапах, включення до рішення за наслідками процедури ОВД обов'язкових екологічних умов провадження планованої діяльності, можливості для судового оскарження адміністративних рішень, що приймаються в результаті проведення процедури ОВД.

Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у 2025 році видав 15 висновків з ОВД (оцінка впливу на довкілля).

15.7. Економічні засади природокористування

На сьогодні в Україні розроблено і впроваджено основні елементи економічного механізму природокористування та природоохоронної діяльності. Найважливішими з них є: екологічний податок; збір за забруднення навколишнього природного середовища; система зборів за спеціальне використання природних ресурсів (мінеральних, водних, земельних, лісових, біологічних); відшкодування збитків, заподіяних унаслідок порушення законодавства про охорону довкілля.

Було прийнято рішення Київської міської ради від 05.12.2024 № 426/10234 «Про бюджет Києва на 2025 рік».

Для забезпечення екологічної стабільності Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у 2025 році розглянув 144 заяв поданих суб'єктами господарювання на отримання Дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферного повітря стаціонарними джерелами другої та третьої груп.

За результатами перевірки, наданих документів, було видано 115 дозволів, а 29 підприємств отримало відмову.

15.8. Технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки

Згідно підпункту 18 пункту 4 Постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 614 «Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів» Міндовкілля відповідно до покладених на нього завдань здійснює технічне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

15.9. Державне регулювання природокористування

З метою реалізації функцій державного регулювання охорони та раціонального використання природних ресурсів визначено три рівні управління: національний, регіональний і місцевий.

На національному рівні до функцій управління природоохоронною діяльністю належать такі:

- розробка методологічного, нормативно-методичного та правового забезпечення;
- проведення державної екологічної експертизи та її виконання на національному рівні;

- створення економічного механізму природокористування;
- регулювання використання природних ресурсів і запобігання забрудненню навколишнього середовища;
- державна політика щодо зон надзвичайних екологічних ситуацій;
- визначення нормативів якісного стану природних ресурсів;
- формування та використання державних позабюджетних фондів охорони навколишнього середовища;
- регулювання використання ресурсів державного значення;
- державний контроль за дотриманням природоохоронного законодавства, зокрема ядерної та радіаційної безпеки;
- організація взаємодії з іншими міністерствами та відомствами стосовно виконання вимог природоохоронного законодавства;
- здійснення єдиної науково-технічної політики щодо охорони та раціонального використання природних ресурсів;
- реалізація державної політики щодо збереження біорізноманіття;
- забезпечення екологічної безпеки як складової національної безпеки України;
- реалізація міжнародних угод та виконання Україною взятих на себе в межах цих угод зобов'язань і підтримка міждержавних відносин у природоохоронній сфері;
- запровадження єдиної державної політики та забезпечення процесу прийняття державних рішень екологічною інформацією (організація моніторингу, впровадження інформаційних технологій, введення обліку забруднень, прогнозування);
- екологічна освіта та виховання населення.

15.10. Стан та перспективи наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища

Заходи з наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища у 2025 році не проводились у зв’язку з військовою агресією рф проти України та введенням воєнного стану на території України.

15.11. Участь громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються охорони навколишнього природного середовища

Громадські організації, що діють на території області (загальнодержавні, місцеві)

№ з/п	Організації	Юридична адреса
1	2	3
1	ГО «Громадський Рух «Почайна»	вул. Велика Житомирська, буд. 8 А, м. Київ 01001
2	ГО «Зробимо Україну Чистою»	вул. Велика Васильківська, буд. 13/1, офіс 3, м. Київ, 01004
3	ГО «Центр екологічний ініціатив «Екодія»	вул. Євгена Коновальця, буд. 36 Е, Київ, 01133
4	ГО «Україна без сміття»	пр-т Голосіївський, буд. 6, м. Київ, 03039
5	ГО «Озеро Качине»	пр-т Григоренка, буд. 12, кв. 237 м. Київ, 02081
6	ГО «Екологічна ініціатива»	вул. Якіра, буд. 12А, м. Фастів, Київська обл., 08500

7	ГО «Цент сприяння реалізації енергоефективних та екологічних проектів»	вул. Вербицького, буд. 30 А, м. Київ, 02121
8	ГС «Асоціація підприємств в сфері поводження з небезпечними відходами»	вул. Рилєєва, буд. 10 А, м. Київ, 04073
9	ГО «Екопарк Осокорки»	вул. Гетьмана Павла Скоропадського, буд. 33, офіс 75 м. Київ, 01032
10	БО «Київський екологічно-культурний центр»	вул. Райдужна, буд. 31, кв. 48, м. Київ 02218,
11	ГО «Водний рух Київщини»	вул. Антоновича, буд. 90/92, кв.30, м. Київ, 03150
12	ГО «Бюро по боротьбі з екологічними злочинами»	вул. Борщагівська, буд.117, м. Київ, 03056
13	ГО «Екологічний рух «За Майбутнє»	пров. Електриків, буд. 15, м. Київ, 04071
14	ГО «Європейський культурний центр»	вул. Космічна, буд. 6, кв. 21, м. Київ, 02192
15	ГО "ВГО "Стоп корупції"	вул. Йорданська, буд. 8, кв. 198, м. Київ, 04211
16	ГО «Стоп Свавіллю»	вул. Стеценка, буд. 19/91, офіс 18, м. Київ, 04128
17	ГО «Українська природоохоронна група»	вул. Гоголя, буд. 40, м. Васильків, Київська обл., 08600
18	ГО «Притулок для тварин «Сіріус»	вул. Курнатовського, буд. 3, кв. 27, м. Київ, 02139
19	БО «Допомагай тваринам України»	пр-т Берестейський, буд. 11, приміщення 7, м. Київ, 01135
20	ГО «Зоопатруль Україна»	пр-т Петра Григоренка, буд. 13, кв. 131, м. Київ, 02055
21	ГО «Бородата котомамуля»	вул. Університетська, буд. 1-Г, кв. (офіс) 236, Київська обл., Бучанський р-н, м. Ірпінь, 08205
22	Всеукраїнська спілка громадських організацій «Асоціація зоозахисних організацій України»	вул. Генерала Генадія Воробйова, буд. 13-Г, офіс 94, м. Київ, 03049
23	БО «БФ «Хвостата Банда»	б-р Тараса Шевченка, буд. 38, кв. 41, м. Київ, 01032
24	БО «БТ «Захист муркотиків «Ірини Добролюбової»	вул. Хорива, буд. 40, кв. 14, м. Київ, 04071
25	Товариство захисту тварин «SOS»	вул. Пирогівський шлях, буд. 186, м. Київ, 03026
26	ГО «Чистий шлях»	вул. Євгена Коновальця, буд. 32 Г, м. Київ, 01133
27	ГО «Прозора забудова»	вул. Кирилівська, буд. 37, прим. 94, м. Київ, 04080
28	ГО «Асиметрія»	вул. Сім'ї Кульженків, буд. 35, каб. 3, оф. 2, м. Київ, 04201
29	ГО «Спортивно-оздоровчий центр реабілітації дітей-інвалідів-СВЄТОЧ»	вул. Євгена Коновальця, буд. 29, оф. 1, м. Київ, 01133
30	ГО «Ю-Київ»	вул. Володимира Винниченка, буд. 12, оф. 41, м. Київ, 04053

15.12. Екологічна освіта та інформування

Взаємодія із засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю

Показники	Одиниця виміру	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
1. Інформаційно-просвітницькі заходи, у тому числі із залученням:				
періодичних видань	од.	-	-	-
телебачення	од.	10	4	12
радіомовлення	од.	0	1	2

Показники	Одиниця виміру	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
мережі Інтернет	од.	37	19	35
виставкових заходів	од.	47	54	40
2. Консультації з громадськістю, у тому числі:				
громадські слухання	од.	7	0	0
круглі столи	од.	0	0	2
зустрічі з громадськістю	од.	42	49	21
семінари	од.	14	27	44
громадська приймальня (кількість відвідувачів)	од.	15981	13336	16198
інтернет-конференції	од.	3	3	8
інтерактивне спілкування (теле-, радіодіалоги)	од.	2	3	7

Доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища

№ з/п	Орган, відповідальний за підготовку та висвітлення інформації про стан довкілля	Назва публікації, видання	Періодичність підготовки публікації, видання	Інтернет-посилання
1	2	3	4	5
1	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	Екологічний паспорт міста Києва	1 раз на рік	https://ecodep.kyivcity.gov.ua/ekolohichnyi-pasport-ta-rehionalna-dopovid/ekolohichnyi-pasport
2	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища міста Києва	1 раз на рік	https://ecodep.kyivcity.gov.ua/ekolohichnyi-pasport-ta-rehionalna-dopovid/rehionalna-dopovid
3	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	Стан якості атмосферного повітря на онлайн-мапі	Постійно, в режимі реального часу	http://asm.kyivcity.gov.ua/
4	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	Стан якості атмосферного повітря на онлайн-мапі	Постійно, в режимі реального часу	Мобільний застосунок «Київ Цифровий»

5	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	Стан якості атмосферного повітря на онлайн-мапі	Постійно, в режимі реального часу	ecozagroza.gov.ua
6	Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)	Стан якості атмосферного повітря на онлайн-мапі	Постійно, в режимі реального часу	https://www.iqair.com/

ВИСНОВКИ

Зазначені в регіональній доповіді проблемні питання характерні для кожного великого міста – транспорт, промислові зони, шкідливе виробництво, щільне будівництво – але так само як і наявність вказаних питань, для кожного міста існують шляхи їх вирішення.

Так, Рішенням Київської міської ради від 16.12.2021 № 4029/4070 була затверджена Концепція екологічної політики міста Києва «Екологічна стратегія міста Києва до 2030 року».

Особливістю цього документу є те що його розробили й запропонували не тільки чиновники, а самі жителі міста, науковці у галузі екології, громадські активісти, члени екологічних організацій.

Проте у 2022 році світ зіткнувся з однією з найбільших екологічних катастроф внаслідок війни, що триває в Україні. Її наслідки є згубними для довкілля, адже бойові дії призводять до масових руйнувань екосистем, забруднення ґрунтів та вод, знищення зелених насаджень і втрати біорізноманіття.

Оскільки передбачається значне хімічне забруднення ґрунтів і поверхневих вод, а з часом є ймовірність міграції цих забруднень до підземних водоносних шарів, надзвичайно важливо вже після завершення війни забезпечити створення ефективної системи моніторингу стану навколишнього середовища. Така система повинна надавати точну інформацію про рівень забруднення та зміни в екологічній ситуації, дозволяючи оперативно реагувати на потенційні загрози для здоров'я людини, флори і фауни. Моніторинг стане ключовим інструментом для оцінки масштабів шкоди та розробки ефективних заходів для збереження природних ресурсів та відновлення екосистем, що постраждали від військових дій.

Система моніторингу дозволила б точно зафіксувати обсяг завданої шкоди навколишньому середовищу, забезпечуючи наявність актуальних даних про стан екосистем. Це, у свою чергу, відкриває можливість для прийняття найбільш ефективних і своєчасних заходів, спрямованих на запобігання подальшому погіршенню ситуації.

Крім того, особливу увагу слід зосередити на розв'язанні нагальних екологічних проблем Києва. Серед них:

- Бортницька станція аерації, три очисні блоки якої були побудовані ще у 60-80-х роках минулого століття;
- вугільний монстр – Дарницька ТЕС (ТОВ «Євро-Реконструкція»);
- сміттєспалювальний завод «Енергія»;
- ВАТ «Радикал», який використовував металеву ртуть в процесі виробництва. За 42 роки експлуатації цього виробництва було розраховано втрати ртуті приблизно в 700 тонн, що спричинило утворення стабільного джерела довготривалого та надзвичайно небезпечного техногенного забруднення навіть після закриття підприємства.

Розв'язання цих проблем вимагатиме комплексного підходу – від модернізації та технічного переоснащення очисних споруд і промислових підприємств до впровадження сучасних екологічних технологій і суворого контролю за екологічною безпекою.

Екологічна Стратегія міста Києва реалізується двома етапами: перший етап (2022-2030 роки), який прийнятий та виконується у рамках планів заходів, міських програм та проєктів регіонального розвитку та другий етап (2031-2035 роки), для якого визначаються пріоритетні напрямки для побудови стратегії на основі успішних українських та європейських стратегій національного рівня.

Проєкт Стратегії розвитку міста Києва до 2035 року буде гармонізовано з державними документами стратегічного характеру повоєнної відбудови та розвитку України. Мова йде про необхідність корегування підходів до економічного розвитку столиці, міського планування, логістики, соціальної сфери з урахуванням посиленої безпеки та відновлювального етапу.

Екостратегія містить чотири основні напрямки екологічної політики міста Києва. Це – «Чиста вода», «Чисте повітря та чиста енергія», «Зелені зони та біорізноманіття» та «Кругове управління відходами».

У кожному з цих напрямків визначено чимало конкретних заходів. Наприклад, щоб покращити якість водопровідної води та захистити екосистему Дніпра, запропоновано посилити контроль за якістю води, в тому числі впровадивши нові стандарти її оцінки. Модернізація інфраструктури водопостачання і водовідведення – одна з цілей, що допоможе подавати чисту воду до кожної квартири.

У сфері захисту чистого повітря одним з першочергових заходів буде продовження роботи по облаштуванню сучасної системи моніторингу.

Документ також наголошує на розширенні площі зелених зон та заповідних територій.

Одним з пріоритетів є розв’язання сміттєвої проблеми. У цьому плані Екостратегія передбачає будівництво сортувально-переробних станцій.

У документі йдеться й про підвищення ефективності використання енергії у будівлях житлового та нежитлового фонду, екомодернізацію промислових підприємств та переходу їх до використання відновлених джерел енергії, впровадження міського електричного транспорту тощо.

План дій «Зелене місто» для міста Києва (далі – ПДЗМ) розроблявся у рамках Програми «Зелені міста» Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), яка надає підтримку містам-партнерам у системному подоланні викликів кліматичних змін, забезпеченні політичних та стратегічних засад сталого майбутнього та інвестуванні у сталу міську інфраструктуру.

ПДЗМ визначено комплекс заходів, що сприятимуть та стимулюватимуть забезпечення публічних чи приватних зелених інвестицій у такі сектори як міський транспорт та мобільність, енергоефективність будівель та централізоване енергопостачання, водопостачання та водовідведення, управління відходами, стійкість міста та природоорієнтовані рішення, «розумне місто» та управління даними.